

Bovennatuurlijk

Wat de Bijbel zegt over de onzichtbare wereld
en waarom dit belangrijk is

Michael S. Heiser

Vertaald door Sebastian Tawil

Supernatural

Copyright © 2015, Michael S. Heiser

Supernatural, Dutch translation

© 2019, Miqlat

De inhoud van deze vertaling kan, met toestemming van de auteur en de controller, worden gekopieerd en worden doorgegeven. Deze toestemming geldt alleen voor de vertaling gepubliceerd door Miqlat.org. Miqlat.org is een non-profitorganisatie in de Verenigde Staten. Daarom is deze toestemming niet van toepassing op andere vertalingen in dezelfde taal of een andere taal gepubliceerd door Lexham Press.

Tenzij anders vermeld, komen alle Bijbelcitaten uit de Nieuwe Bijbel Vertaling, © Nederlands Bijbelgenootschap 2014

ISBN

Vertaler: Sebastian Tawil, met behulp van Yanniek van der Schans en Femmie Tawil-de Vos.

Aan mijn vader en moeder,

Ed en Jan Speraw

Wie had dat zien aankomen?

Ik denk dat we dat wel weten.

[1 SAMUEL 1:1-28](#)

Dankwoord

bij het originele Engelse werk

Aangezien *Bovennatuurlijk* gebaseerd is op mijn boek *The Unseen Realm*, zijn de dankbetuigingen in in dat boek ook hier van toepassing, in verkorte vorm dan wel.

Ik heb veel te danken aan de online discussiegroep die opgericht werd, kort nadat ik besloot dat 'de hemelse raad' en 'de onzichtbare wereld' in de Bijbelse theologie de focuspunten van mijn academische carrière zouden zijn. Uiteraard noemde ik het 'the Divine Council Study Group'.¹ De DCSG werd in 2004 opgeheven nadat ik mijn doctoraatsopleiding had afgerond en aan mijn baan bij Logos Bible Software begon, maar de oefening hielp me om me voor te bereiden op het schrijven van beiden boeken.

The Unseen Realm begon als een manuscript getiteld *The Myth That Is True*.² Ik begon deze te produceren voor geïnteresseerde lezers van mijn website en roman, *The Façade*. Veel van dat materiaal verscheen voor het eerst in een nieuwsbrief en later op een blog. Het idee hiervan was om mijzelf verantwoordelijk te houden om maandelijks iets te produceren. De eerste volledige versie van "the Myth book", zoals het genoemd werd, was in 2012 voltooid. Het manuscript verbeterde naar aanleiding van de feedback van lezers. Specifieke bijdragers worden vermeld in de dankbetuiging in *The Unseen Realm*.

De grote drijfveren voor de publicatie van *The Unseen Realm*, en dus ook *Bovennatuurlijk*, waren drie leidinggevenden bij Faithlife Corporation / Logos Bible Software: Bob Pritchett, Dale Pritchett en Bill Nienhuis. Het lukte ze niet alleen om mijn manuscript naar een hoger niveau te brengen, zij voorzagen ook de behoefte aan een gedestilleerde versie van diens inhoud. *Bovennatuurlijk* is dus voortgekomen uit hun visie.

Dave Lambert, de redacteur voor *The Unseen Realm*, heeft ook *Bovennatuurlijk* bewerkt. Zijn expertise en ervaring is terug te zien op elke pagina. Hij zorgde ervoor dat ik de leek in de kerkbanken niet uit het oog verloor.

Ten slotte wil ik mijn vrouw Drenna bedanken. Zij maakt alles wat ik doe mogelijk.

¹ Vertalers notitie: Hemelse raad is in dit werk de Nederlandse vertaling van de theologische term "the divine council".

² Vertalers notitie: In het Nederlands "die mythe die waar is", een referentie naar C.S. Lewis' werk,

Dankwoord bij deze Vertaling

Ik wil graag alle donateurs aan [Miqlat.org](https://miqlat.org) bedanken. Zonder jullie vrijgevigheid had dit vertalingsproject niet tot stand kunnen komen.

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK EEN: De Bijbel Geloven

HOOFDSTUK TWEE: De Onzichtbare Wereld: God en de Goden

HOOFDSTUK DRIE: Verloren en Toekomstige Koningen

HOOFDSTUK VIER: Bovennatuurlijke Rebelle

HOOFDSTUK VIJF: Kosmische Geografie

HOOFDSTUK ZES: Het Woord, de Naam en de Engel

HOOFDSTUK ZEVEN: Reglementen

HOOFDSTUK ACHT: Heilige Grond

HOOFDSTUK NEGEN: Heilige Oorlog

HOOFDSTUK TIEN: In het Zicht Verborgen

HOOFDSTUK ELF: Bovennatuurlijke Intenties

HOOFDSTUK TWAALF: Komend op de Wolken

HOOFDSTUK DERTIEN: De Grote Ommekeer

HOOFDSTUK VEERTIEN: Niet van Deze Wereld

HOOFDSTUK VIJFTIEN: Deelnemers aan de Goddelijke Natuur

HOOFDSTUK ZESTIEN: Heersen over Engelen

Conclusie

Gebed om Vergeving

Verzoek van de Auteur

HOOFDSTUK EEN

De Bijbel Geloven

Geloof jij wat er in de Bijbel staat?

Dit lijkt misschien een gekke vraag aangezien de meeste lezers van dit boek waarschijnlijk Christenen zijn. Maar volgens mij is het geen gekke vraag voor Christenen. De Bijbel staat vol met rare dingen die vandaag de dag moeilijk te geloven zijn.

Ik heb het niet over de grote zaken, zoals dat Jezus God op aarde was, dat Hij aan het kruis stierf en weer uit de dood opstond. Ik bedoel ook niet de wonderlijke verhalen zoals de uittocht van de Israëlieten uit Egypte waarin God een weg baant door de Rode Zee. De meeste Christenen zullen deze verhalen wel geloven. Als je niet gelooft in God, Jezus, of in de wonderen die ze kunnen doen, waarom zou je jezelf dan Christen noemen?

Ik doel eigenlijk op de kleine, minder bekende, vreemde dingen die je soms in de Bijbel tegenkomt, maar eigenlijk nooit in de kerk genoemd worden.

In 1 Koningen 22 staat bijvoorbeeld het verhaal van de kwade koning van Israël genaamd Achab. Hij wilde samen met de koning van Juda ten strijde trekken tegen een vijand in 'Ramoth in Gilead'. Maar, de koning van Juda wilde eerst weten wat de toekomst zou brengen als ze zouden aanvallen. Daarom raadpleegden ze Achabs profeten. Alle profeten gaven groen licht, maar eigenlijk zeiden ze alleen maar wat Achab graag wilde horen. De koningen besluiten daarom om Gods profeet te raadplegen, deze heette Micha. En hij had geen goed nieuws voor Achab:

'Luister naar wat de HEER te zeggen heeft. Ik zag de HEER op zijn troon zitten, en aan weerszijden van hem stonden alle hemelse machten opgesteld. De HEER vroeg: "Wie gaat Achab overhalen om tegen Ramot in Gilead ten strijde te trekken, zijn ondergang tegemoet?" De een zei dit en de ander dat, en ten slotte trad een van de geesten op de HEER toe en zei: "Ik zal hem overhalen." "Hoe wil je dat doen?" vroeg de HEER. "Ik zal naar hem toe gaan en leugens spreken door de mond van al zijn profeten," zei de geest. "Doe dat," zei de HEER. "Het zal je beslist lukken." Welnu, zo heeft de HEER in de mond van al deze profeten van u leugens gelegd. Hij heeft het juist slecht met u voor.' (1 Koningen 22:19-23)

Begrijp je wat de Bijbel hier zegt? Geloof je echt dat God een vergadering houdt met een groep bovennatuurlijke wezens om te beslissen wat er op aarde gebeurt?

Hier is nog een voorbeeld uit de Brief van Judas:

Denk ook aan de engelen die hun oorspronkelijke positie ontrouw werden en de hun toegewezen plaats verlieten: tot het oordeel op de grote dag houdt hij hen met onverbreekbare boeien in de onderwereld gevangen. (Judas 1: 6)

God stuurde een groep engelen naar een ondergrondse gevangenis? Is dat echt wat er staat?

Zoals ik al zei, de Bijbel bevat veel vreemde dingen, met name als het gaat om de onzichtbare bovennatuurlijke wereld. Ik ken veel Christenen die geen moeite hebben met de minder controversiële, bovennatuurlijke zaken uit de Bijbel. Zoals, wie Jezus is en wat Hij deed. Maar, verzen zoals deze maakt ze ongemakkelijk, dus negeren ze die. Ik heb dit van dichtbij meegemaakt. Mijn vrouw en ik bezochten ooit een kerk waar de dominee een serie preken gaf over de eerste brief van Petrus. Toen hij eenmaal bij 1 Petrus 3:18-22 aangekomen was, zei hij: "Deze verzen zijn nogal vreemd, dus die slaan we over." Met "vreemd" bedoelde hij eigenlijk dat deze verzen bovennatuurlijke elementen bevatten die niet in zijn theologie passen. Bijvoorbeeld:

Ook Christus immers heeft, terwijl hij zelf rechtvaardig was, geleden voor de zonden van de onrechtvaardigen, voor eens en voor altijd, om u zo bij God te brengen. Naar het lichaam werd hij gedood maar naar de geest tot leven gewekt. Hij is naar de geesten gegaan die gevangenzaten, om dit alles te verkondigen aan hen die ten tijde van Noach weigerden te gehoorzamen, toen God geduldig wachtte en de Ark gebouwd werd. (1 Petrus 3:18-20)

Wie waren deze geesten en waar zaten ze gevangen? De dominee moet het óf niet geweten hebben, óf hij vond het antwoord niet leuk en besloot daarom deze verzen te negeren.

Als bijbelwetenschapper heb ik geleerd dat juist de vreemde passages (en ook vele andere, minder bekende of onbegrepen passages uit de Bijbel) belangrijk zijn. Uit zulke passages kunnen we specifieke concepten leren over God, de onzichtbare wereld en over ons eigen leven. Geloof het of niet, maar als we bewust waren van deze passages en de inhoud echt ervan echt zouden begrijpen, dan zouden wij heel anders kijken naar God, elkaar en ons doel in het huidige leven en die erna.

In de eerste brief die Paulus aan de Korintiërs schreef was hij verontwaardigd over de manier waarop gelovigen elkaar voor de rechter sleepten om ruzies uit te vechten. Hij vond het niet alleen een verspilling van tijd en energie, maar ook een slecht voorbeeld van het geloof. Hij zei, "Weten jullie dan niet dat jullie over de wereld zullen oordelen? Weten jullie dan niet dat jullie over engelen zullen heersen?" (1 Korintiërs 6:3, eigen parafrase).

Oordelen over de wereld? *Heersen over engelen?*

Wat Paulus in dit raadselachtige vers zegt is verbazend maar tegelijkertijd ook levensveranderend. De Bijbel legt een verband uit tussen de acties van bovennatuurlijke wezens en ons eigen leven en doel. Op een dag *zullen* we oordelen over de wereld. *We zullen* over engelen heersen. Daar later meer over.

De reden dat Paulus dit tegen de Korintiërs zei, en dus ook tegen ons zegt, is als volgt: het verhaal van de Bijbel gaat over hoe God ons gemaakt heeft met de bedoeling dat wij onderdeel zijn van Zijn hemelse familie. Het is geen toeval dat familie-gerelateerde termen gebruikt worden om de relaties tussen God, Jezus, de bovennatuurlijke wezens, gelovigen, en jou en mij te beschrijven. Ze worden beschreven als een familie die samenwoont en werkt. God wil dat de mensheid onderdeel is van Zijn familie en van het bestuur van Zijn schepping.

We kennen allemaal het begrip “*op aarde zoals in de hemel*”. Deze term komt uit het ‘Onze Vader’ gebed (Matt. 6:10). Vanaf het begin wilde God al dat Zijn menselijke familie samen met Hem in een perfecte wereld zou wonen, samen met de familie die Hij al in de bovennatuurlijke wereld had, Zijn hemelse leger. Het verhaal van de Bijbel, Gods plan en de strijd met de duistere machten, het falen van deze machten en het uiteindelijke succes van Gods plan is waar dit boek over zal gaan. We kunnen dit verhaal pas echt goed waarderen als we alle personages erbij betrekken. Dat geldt ook voor de bovennatuurlijke personages die onderdeel zijn van dit epische verhaal, maar toch vaak genegeerd worden door bijbelleraren.

De leden van Gods hemelse leger spelen zelfs een centrale rol in óns verhaal, het verhaal van de mensheid. Kortom, in het hele verhaal van de Bijbel. Wij als moderne mensen missen maar al te vaak hoe de bovennatuurlijke wereld wordt beschreven in de bekende verhalen en wat we eruit kunnen leren. Het heeft voor mij vele jaren geduurd voordat ik kon zien wat ik nú in de Bijbel zie. Het resultaat van al de deze jaren aan studie wil ik met jou delen.

Voordat we van wal steken wil ik eerst teruggaan naar de vraag die ik in het begin heb gesteld. *Geloof je echt wat er in de Bijbel staat?* Hier draait alles om. Het heeft anders geen zin om te leren wat de Bijbel zegt over de onzichtbare wereld, en hoe die overlapt met ons eigen leven.

In 2 Koningen 6:8-23 lezen we dat de profeet Elisa (alwéér) in de problemen zit. Een kwaadaardige koning heeft Elisa’s huis omsingeld met zijn troepen. Wanneer zijn knecht in paniek raakt zegt Elisa tegen hem, “wees niet bang, wij zijn met meer dan zij.” Voordat de knecht kan tegensputteren bidt Elisa, “HEER, open zijn ogen en laat het hem zien.” En God antwoordde direct. “De HEER opende Elisa’s knecht de ogen, en toen zag hij dat de heuvels vol stonden met paarden en wagens van vuur, die Elisa omringden.”

Elisa’s gebed is ook mijn gebed voor jou, dat God jouw ogen mag openen en je nooit meer op dezelfde manier naar de Bijbel zult kijken.

HOOFDSTUK TWEE

De Onzichtbare Wereld: God en de Goden

Mensen hebben een fascinatie voor het bovennatuurlijke. Kijk maar eens naar de entertainmentindustrie van de laatste jaren. Duizenden boeken, series en films gaan over engelen, monsters, buitenaardse wezens, demonen, spoken, heksen, magie, weerwolven en superhelden. Veel van Hollywoods blockbusters gaan over het bovennatuurlijke: *X-Men*, *the Avengers*, *Harry Potter*, *Superman*, en de filmserie *Twilight*. Televisieprogramma's als *Supernatural* en *X-files* hebben een toegewijde fanbase. Maar zijn mensen niet altijd al gefascineerd geweest met het bovennatuurlijke in verhalen en kunst?

Waarom eigenlijk?

Een van de antwoorden is omdat we graag aan de alledaagse realiteit willen ontsnappen. Het brengt ons in een wereld die veel interessanter en spannender is dan die van ons. De kosmische strijd tussen goed en kwaad vinden we intrigerend. De epische strijd in *In de ban van de ring* tussen de helden van Midden-aarde (Gandalf, Frodo en co) en de duistere machten van Sauron fascineert lezers en filmkijkers al meer dan een halve eeuw. Hoe meer buitenaards de schurk is, des te spectaculairder de overwinning zal zijn.

Een andere reden dat mensen zich aangetrokken voelen tot andere werelden: zoals het boek Prediker zegt, God heeft "het besef van de eeuwigheid in het hart van de mensen geplant" (Prediker 3:11, Het Boek vertaling). Er is iets in onze menselijke aard dat verlangt naar buitengewone en hemelse ervaringen. De apostel Paulus schreef over dit verlangen. Hij dacht dat dit simpelweg kwam doordat we leven in een wereld die door een bovennatuurlijke God is gemaakt. De schepping getuigt van een schepper, en daarom dus ook van een bovennatuurlijke buiten onze eigen wereld (Romeinen 1:18-23). Paulus zegt zelfs dat zulke verlangens zo sterk zijn dat je ze alleen kan onderdrukken als je daar bewust voor kiest (vers 18).

Toch kijken we anders naar de epische verhalen van de Bijbel dan naar de bovennatuurlijke verhalen van andere boeken, films of legendes. Dat is niet zonder reden en heeft niet alleen te maken met het ontbreken van special effects. Voor sommige mensen zijn de Bijbelse personages alledaags of oubollig, ze komen niet echt heldhaftig over. Hun verhalen kennen we immers al van kinds af aan dankzij de zondagsschool. Dan is er ook nog sprake van een cultuurbarrière. We vinden het moeilijk om ons in te leven in eindeloze tirades van herders met grijze baarden en mannen in jurken. Denk maar eens aan de figuren die elke kerst weer het geboorteverhaal van Jezus uitbeelden.

Ik denk dat er een nog belangrijkere reden is waarom de fantasie- en science fiction verhalen ons meer aanspreken dan die van de Bijbel. Het heeft te maken met hoe we geleerd hebben om over bovennatuurlijke wereld van de Bijbel denken. Wat ik door de jaren heen in kerken gehoord heb slaat

niet alleen volledig de plank mis, het maakt het bovennatuurlijke behoorlijk saai. Erger nog, de leer van de kerk ontnemt de onzichtbare, bovennatuurlijke van al zijn drijfkracht.

Veel van wat Christenen over de onzichtbare wereld geloven klopt niet. Engelen hebben geen vleugels. (Cherubijnen tellen hier niet in mee, zij zijn geen engelen en zien er meer dierlijk uit. Engelen hebben echter altijd menselijke gedaantes.) Demonen hebben geen staart en hoorns. Ze zijn er ook niet om ons te laten zondigen, dat gaat ons al makkelijk af zonder hun hulp. Ook al beschrijft de Bijbel bezeten zijn door een demon als iets verschrikkelijks, de intelligente duistere machten hebben wel betere dingen te doen dan mensen als handpoppen te gebruiken. Bovendien zijn engelen en demonen slechts kleine pionnen in het schaakspel. De kerk praat eigenlijk nooit over de grote jongens en hun agenda.

De Goden Bestaan Echt

In het eerste hoofdstuk vroeg ik of je echt gelooft wat er in de Bijbel staat. Zie dit maar als een soort pubquiz.

De Bijbel zegt dat God een strijdmacht heeft van hemelse wezens. Dit wordt ook wel de hemelse raad, hemelse hof of vergadering van God genoemd (Ps. 89:5-7; Dan. 7:10). Een van de meest duidelijke verzen is Psalm 82:1. De Nieuwe Bijbelvertaling zegt het mooi: "God staat op in de hemelse raad, hij spreekt recht in de kring van de goden."

Dit is zeker een opvallend vers. Ik was verbaasd toen ik voor het eerst dit vers echt goed bekeek. Maar, dit Bijbelvers is eigenlijk heel simpel, het betekent simpelweg wat er staat. Net zoals elk ander vers moet Psalm 82:1 gelezen worden in de context van wat de Bijbel zegt, in dit geval wat de Bijbel zegt over *de goden* en hoe deze term gedefinieerd moet worden.

Het oorspronkelijke Hebreeuwse woord voor "goden" is *elohim*. De meeste van ons kennen dit alleen als één van de namen van God de Vader. Het kan daarom moeilijk zijn om de brede betekenis van het woord te bevatten. Het woord verwijst naar iedere bewoner van de onzichtbare spirituele wereld. Daarom wordt dit woord gebruikt voor God (Gen. 1:1), demonen (Deut. 32:17) en overleden mensen in het hiernamaals (1 Sam. 28:13). Voor de Bijbel is ieder wezen zonder lichaam, wiens thuisadres in de geestenwereld is, een *elohim*.

De Hebreeuwse term heeft niets te maken met de specifieke eigenschappen die alleen God heeft. De Bijbel onderscheidt God van alle andere goden, maar niet door het woord *elohim* te gebruiken. Zo beveelt de Bijbel bijvoorbeeld dat alle goden de God van de Bijbel moeten aanbidden (Ps. 29:1). Hij is hun Schepper en Koning (Ps. 95:3, 148:1-5). Psalm 89:7-8 zegt, "wie daar boven kan de HEER evenaren, wie van de goden zich meten met de HEER" (1 Kon. 8:23; Ps. 97:9), "met God, zeer geducht in de raad

van de hemelingen, gevreesd bij allen die hem omringen?” De schrijvers van de Bijbel maken maar al te graag duidelijk dat de God van Israël geen gelijke heeft, Hij is de God der goden (Deut. 10:17; Ps. 136:2).³

Deze wezens in “de raad der heiligen” bestaan echt. In het eerste hoofdstuk haalde ik een passage aan waarin God met Zijn hemelse raad samenkomt om te beslissen over het lot van koning Achab. De leden van deze hemelse groep worden in deze passage geesten genoemd. Als we geloven dat de geestelijke wereld echt bestaat en dat God en andere geestelijke wezens (die Hij gemaakt heeft, zoals engelen bijvoorbeeld) daar wonen, dan moeten we ook erkennen dat Gods strijdmacht echt bestaat.

Gezien de Bijbel de leden van deze hemelse raad identificeert als geesten, weten we dat de goden niet slechts stenen of houten afgodsbeelden zijn. Standbeelden werken niet voor God in een hemelse raad. Het is inderdaad zo dat de mensen vroeger standbeelden maakten van de goden die ze aanbaden. Maar zij wisten dat beelden die zij met hun eigen handen gemaakt hadden niets konden doen. Deze handgemaakte idolen waren slechts objecten waar de goden in konden wonen om zo offers te ontvangen en wijsheid te delen met hun volgers. Door middel van speciale rituelen werden de goden verwelkomd in deze idolen.

De Opbouw en Structuur van de Hemelse Raad

De goden in Psalm 82 worden de “zonen van de Allerhoogste” genoemd in vers 6. De ‘zonen van God’ worden een aantal keer genoemd in de Bijbel, meestal in het bijzijn van God (bijvoorbeeld Job 1:6, 2:1). In Job 38:7 lezen we dat ze al geschapen waren voordat God de mens en aarde creëerde.

God noemt deze spirituele wezens ‘zonen’, Hij heeft ze gemaakt, logisch dus dat ze beschreven worden in termen van ‘familie’. Jij noemt je nakomelingen ook zonen en dochters, jij was onderdeel in het creëren van hen. Maar, God is niet alleen hun vader, Hij is ook hun Koning. Vroeger regeerden koningen vaak met hun familieleden, vele familieleden hadden een taak in het regeren van het land of het leger. Koningschap werd doorgegeven aan de erfgenamen, regeren was dus een familiebedrijf. God is Heerser in Zijn raad en Zijn zonen zijn de eerstvolgende in positie op basis van relatie met Hem. Maar, zoals we later in dit boek zullen tegenkomen, er gebeurde het een en ander: sommigen van deze zonen werden ontrouw.

De zonen van God namen ook zelf beslissingen. We weten van 1 Koningen 22, en van vele andere passages, dat Gods familiebedrijf zich bemoeide met de geschiedenis van de mens. Toen God besloten had dat Achabs tijd er op zat, mocht Zijn raad beslissen hoe hij zou sterven.

Naast Psalm 82 en 1 Koningen 22 zijn er nog vele andere bijeenkomsten van de hemelse raad beschreven in de Bijbel. Een aantal daarvan waren bepalend voor de geschiedenis van hele koninkrijken.

In Daniël 4 lezen we dat Nebukadnessar, de koning van Babylon, tijdelijk gestraft werd door God. Hij werd gek. Dit vonnis was een besluit van God (Dan. 4:21) én het besluit van de wachters (Dan. 4:14).⁴

³ Vertalers notitie: Met name de Statenvertaling, de Herziende Statenvertaling en de NBG-vertaling gebruiken deze of vergelijkbare verwoording in Deuteronomium 10:17 en Psalm 136:2.

Wachters is een term voor hemelse wezens die onderdeel zijn van Gods hemelse raad. Ze werden zo genoemd omdat ze altijd toezicht houden op de zaken van de mensheid, ze slapen nooit.

Deze Bijbelse scènes van de hemelse raad vertellen ons hoe deze hemelse wezens onderdeel zijn van Gods bestuur. In sommige gevallen besluit God wat er gaat gebeuren maar laat Hij Zijn bovennatuurlijke vertegenwoordigers beslissen *hoe* dat zal gebeuren.

Ook engelen zijn onderdeel van Gods raad. In de oorspronkelijke taal van de Bijbel betekent deze term eigenlijk *boodschapper*. Het woord *engel* is dus eigenlijk een functieomschrijving, engelen geven berichten door aan mensen. Later in dit boek lezen we meer over engelen en hun taken, ook zullen we meer te weten komen over de taken van Gods andere raadsleden.

Waarom is dit Belangrijk?

Ik kan me voorstellen dat je reactie nu ongeveer zo klinkt: “Fascinerend, ik ben dit nog nooit in de Bijbel tegengekomen. Maar wat heeft hoe is dit op mij van toepassing, op mijn dagelijks leven en op hoe mijn kerk functioneert?” Het antwoord op deze vragen is dat alle feiten in dit boek wel degelijk betrekking hebben op hoe wij God zien, waar wij staan ten opzichte van Hem en wat ons doel op aarde is. Om dat duidelijk te maken zal ik vanaf nu elk hoofdstuk afsluiten met een paragraaf, zoals deze, om de praktische toepassingen van elk hoofdstuk uit te leggen.

In dit hoofdstuk werd duidelijk hoe Gods kosmische regering wordt beschreven in de Bijbel en we hebben nieuwe inzichten gekregen over onze verhouding met God.

Ten eerste is Gods hemelse familiebedrijf een voorbeeld van de relatie tussen ons en God. Dit zal in volgende hoofdstukken duidelijk worden, maar hier is alvast een voorproefje. Je vraagt je misschien af waarom God überhaupt een raad nodig heeft. God zou nergens hulp bij nodig moeten hebben, ook niet in de spirituele wereld. Hij is immers God! Toch laat de Bijbel duidelijk zien dat God lagere wezens gebruikt om zaken gedaan te krijgen.

Hij heeft geen hemelse raad nodig, maar Hij kiest er juist voor om die te gebruiken. Hij heeft ons dus ook niet nodig. Hij zou gewoon met een luide stem uit de hemel het evangelie verkondigd worden aan iedereen die het moet horen. Hij zou iedereen kunnen bemoedigen om tot Hem te komen. Hij kan mensen overtuigen om elkaar meer lief te hebben door Zijn stem in hun hoofd te laten klinken. Maar dat doet Hij niet, in plaats daarvan gebruikt Hij mensen zoals jou en mij om het werk voor elkaar te krijgen.

Ten tweede, God kan vooraf bepalen wat er allemaal gaat gebeuren zodat alles gaat zoals Hij het wil, maar ook dat doet Hij niet. In het verhaal van koning Achab laat God Zijn hemelse assistenten bepalen hoe Zijn wil gedaan wordt. Met andere woorden, Hij laat hen hun eigen ‘vrije wil’ gebruiken. Hieruit

⁴ Vertalers notitie: De verzen Daniel 4:21 en 4:14 komen in de Statenvertaling en NBG-vertaling 1951 overeen met respectievelijk verzen 4:24 en 4:17.

kunnen we opmaken dat niet alles wat er gebeurt voorbestemd is, en dat geldt niet alleen voor de bovennatuurlijke wereld. Dit geldt ook voor onze wereld.

In de Bijbel heeft de onzichtbare, bovennatuurlijke wereld een specifieke structuur. God is de directeur en Zijn familieleden zijn diegenen die voor Hem werken. Zij zijn onderdeel van het bestuur en mogen meebeslissen over hoe de zaken geregeld worden.

Verrassend genoeg spreekt de Bijbel ook zo over de mens. In het begin, in het hof van Eden, creëerde God de mens om samen over de aarde te heersen. God zei tegen Adam en Eva “Wees vruchtbaar en wordt talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag” (Gen 1:28). Adam en Eva waren de kinderen van God, Zijn aardse familie. God wilde graag samen met hen leven en wilde Hij hen laten deelnemen aan Zijn plan om heel de aarde zoals Eden te maken.

Dit zal voor de meeste lezers wel bekend zijn. Wat waarschijnlijk minder bekend zal zijn, is dat Adam en Eva niet de enige familieleden in Eden waren. Zijn hemelse familie was er namelijk ook. Eden was waar God woonde. En waar God woont, daar woont Zijn familie. Wij zien de hemel als een plek waar we ooit samen met God en Zijn engelen samen zullen wonen als een grote familie. Dat was ook het originele plan, en zo zal het zijn in de toekomst. In het einde van de Bijbel lezen we namelijk dat de hemel op aarde zal komen en de hele wereld als Eden zal zijn.

Om onze eindbestemming te begrijpen moeten we terug naar het begin. We kijken terug naar het moment waarop Gods beide families nog op dezelfde plek woonden. We gaan terug naar de tuin van Eden.

HOOFDSTUK DRIE

Verloren en Toekomstige Koningen

We hebben nu een korte introductie gehad over Gods hemelse raad, Zijn onzichtbare familie en strijdmacht. Er komt natuurlijk nog veel meer bij kijken, bijvoorbeeld hoe grote spelers als Jezus en Satan in dit plaatje passen. Maar voordat we teruggaan naar de onzichtbare wereld moeten we eerst op een nieuwe manier naar onszelf leren kijken. Hoe God met Zijn hemelse raad regeert in de onzichtbare wereld is het voorbeeld voor Zijn bestuur op aarde. Theologen noemen dit het Koninkrijk van God. Dit begon allemaal in Genesis, in de tuin van Eden.

Eden: Gods thuishokantoor

Wat is het eerste waar je aan denkt als je “tuin van Eden” hoort? De meeste mensen die ik gesproken heb denken dan aan Adam en Eva. Eden was hun thuis, waar God hen geplaatst had (Gen. 2:15-25).

Maar Eden was ook Gods thuis. Ezechiël noemt het dan ook “de tuin van God” (Ezech. 28:13; 31:8-9), wat voor ons geen verassing is. Wat wel verassend is, is dat Ezechiël Eden ook “de heilige berg van God” noemt (Ezech. 28:14). In veel oude religies werden luxe tuinen en ontoegankelijke bergen beschouwd als plaatsen waar de goden woonden. De Bijbel beschrijft Eden op beide manieren. Eden was Gods huis en dus ook de plaats waar Hij Zijn zaken regelde. Het was Zijn hoofdkwartier, Zijn thuishokantoor.

En waar God is, daar is Zijn hemelse raad.

Gods Afbeeldingen

Een van de belangrijkste verzen in de Bijbel laat ons zien dat God *en* Zijn raad beide in Eden waren. In Genesis 1:26 zegt God “Laten we mensen maken die *ons* evenbeeld zijn” (eigen nadruk toegevoegd). God maakte aan de groep duidelijk wat Zijn intenties waren. Tegen wie praat Hij? Tegen Zijn hemelse leger, Zijn raad. Hij spreekt niet tot de andere leden van de Drie-eenheid, God kan immers niet iets weten wat zij niet weten! De groep tegen wie God spreekt krijgt juist te horen wat God van plan is.

De mededeling is niet moeilijk te begrijpen. Het is hetzelfde als ik tegen mijn vrienden zou zeggen, “laten we pizza halen!” Duidelijk genoeg. Maar we moeten één ding niet over het hoofd zien. God betreft de groep uiteindelijk niet bij het proces.

In tegenstelling tot de andere bijeenkomsten van de hemelse raad worden de leden van Gods hof niet betrokken bij deze beslissing. Wanneer de mensheid geschapen wordt lezen we vervolgens dat God de enige is die het werk doet (Gen. 1:27). Terug naar mijn vergelijking met pizza: ik heb voorgesteld om Pizza te gaan halen, maar als ik de chauffeur ben en de rekening betaal voor iedereen, ben ik uiteindelijk degene die al het werk heeft gedaan. En dat is ook wat we hier zien.

Het is logisch dat God de enige is die de mensen maakt. De hemelse wezens van Zijn raad hebben deze macht niet. Maar dat brengt weer een ander belangrijk punt boven water. In Genesis 1:27 worden de mensen naar het beeld van God geschapen (“God schiep de mens als *Zijn* evenbeeld”, nadruk toegevoegd). Wat is er gebeurd met *ons* evenbeeld uit vers 26?

Eigenlijk is er niets gebeurd. De wissel van ‘ons evenbeeld’ naar ‘Zijn evenbeeld’ in Genesis 1:26-27 laat ons iets fascinerends zien. Gods uitspraak, “laat we mensen maken die ons evenbeeld zijn”, betekent dat Hij en diegenen tot wie Hij spreekt iets gemeenschappelijks delen. Wat dat ook mag zijn, mensen delen dat ook zodra ze door God geschapen zijn. We lijken in sommige opzichten niet alleen op God, maar ook op de hemelse wezens van Zijn raad.

Wat wij met hen delen wordt duidelijk gemaakt met de zin “evenbeeld van God”. Een betere vertaling van Genesis 1:26 zou zijn dat de mens is gemaakt *als* afbeelding van God. Mens zijn betekent een afbeelding van God zijn. Om het maar even zo te zeggen: wij zijn Gods vertegenwoordigers.

Gods afbeelding zijn is niet een gave die je van God gekregen hebt, zoals intelligentie bijvoorbeeld. Gaven kunnen we verliezen. Maar we kunnen niet onze status als Gods afbeelding verliezen, dat zou betekenen dat we geen mens meer zijn. Elk mens, van bevruchting tot overlijden, zal altijd mens en dus altijd Gods afbeelding zijn. Daarom is elk menselijk leven heilig.

Hoe vertegenwoordigen wij God? In het vorige hoofdstuk zagen we dat God zijn autoriteit deelde met de hemelse wezens van Zijn onzichtbare strijdmacht. Hetzelfde doet Hij met de mens op aarde. God is de allerhoogste koning van het zichtbare en het onzichtbare. Hij regeert en deelt die heerschappij met Zijn familie in de spirituele wereld en in de menselijke wereld. We zijn hier om deel te nemen aan Gods plan, om heel de wereld te maken zoals Hij het wil en om er samen met Hem van te kunnen genieten.

Uiteindelijk heeft God zelf laten zien hoe dat moet. Niemand kan God beter vertegenwoordigen dan Jezus. Jezus wordt het beeld van de onzichtbare God genoemd (Kol. 1:15; Hebr. 1:3). Daarom moeten we in alles Jezus als voorbeeld nemen (Rom. 8:29; 2 Kor. 3:18).

Twee Raden, één Doel

Ik hoop dat je ziet welke kant ik op wil gaan hiermee. Mensen zijn in feite Gods bestuur, Zijn raad op aarde. Wij zijn gemaakt om in Gods aanwezigheid te leven, samen met Zijn hemelse familie. Wij zijn gemaakt om voor eeuwig van God te kunnen genieten en Hem te mogen dienen. Het oorspronkelijk idee was dat dit op aarde zou plaatsnemen. Eden was de plek op aarde waar hemel en aarde overlaptten. God en Zijn raad waren op dezelfde plek al de mensheid.

Maar met welk doel?

God zei tegen Adam en Eva, “Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag” (Gen. 1:28). Dit was een taak voor Gods afbeeldingen. Zij zouden God dienen als rentmeester en koning van Zijn creatie. Het was de taak van de mens om zich over de aarde te verspreiden en

zodoende Eden uit te breidden over heel de aarde, om zo Gods Koninkrijk te verspreiden. Deze taak was te groot voor slechts twee personen, dus wilde God dat Adam en Eva kinderen kregen.

Zoals we al weten hebben Adam en Eva en hun nakomelingen gefaald. De mensheid zondigde. Als dat niet was gebeurd zou de hele aarde geleidelijk getransformeerd zijn tot Eden. We zouden voor eeuwig leven op een perfecte planeet, samen met God en Zijn hemelse familie.

God hield van de mens, dus vergaf Hij Adam en Eva. Maar de rest van de mensheid was vanaf dat punt voorbestemd om in de voetsporen van Adam en Eva te volgen. Iedereen heeft gezondigd en daarom verdienen wij allemaal de dood, zonder enige interventie van God (Rom. 6:23). We zijn sterfelijk omdat we zondaars zijn. We hebben redding nodig.

Het idee dat God wil dat wij onderdeel zijn van Zijn hemelse familie, deelnemen aan Zijn raad en in Zijn aanwezigheid leven, helpt ons een aantal fantastische dingen uit de Bijbel te begrijpen.

Dit verklaart waarom gelovigen in de Bijbel “kinderen van God” worden genoemd (Joh. 1:12; 11:52; Gal. 3:26; 1 Joh. 3:1-3). Dit verklaart ook waarom wij “erfgenamen” zijn van God en Zijn Koninkrijk (Gal. 4:5-7; Rom. 8:14-16; Tit. 3:7; Jak. 2:5). We zijn deelnemers aan de “Goddelijke natuur” (2 Pet. 1:4; zie ook 1 Joh. 3:2). Het verklaart waarom Jezus, bij Zijn terugkomst tegen gelovigen zegt “wie overwint zal ik laten eten van de levensboom die in Gods paradijs staat.” (Openb. 2:7). Het verklaart waarom Hij belooft samen met ons over de volken te regeren (Openb. 2:26-28), zelfs vanaf Zijn eigen troon (Openb. 3:21). Het leven zal worden zoals vroeger in Eden. *De Hemel zal terugkeren naar de aarde.*

Dat is hoe ons leven na de dood zal zijn, regeren in een nieuw wereldwijde Eden. We zullen meemaken waar Adam en Eva eigenlijk aan mee zouden werken. Eeuwig leven betekent niet op een harpje spelen en 24-uur per dag liedjes zingen. Het gaat om het ontdekken en genieten van Gods ongeschonden en onvoorstelbare creatie, samen met God, de opgestane Jezus en onze naaste afbeeldingen van God (de menselijke en bovennatuurlijke versies).

Waarom is dit Belangrijk?

Het lijkt er in eerste instantie misschien niet op, maar veel levens veranderende ideeën komen hieruit voort. Leven met het idee dat wij God representeren in ons dagelijks leven en Zijn plan voortzetten, zelfs al zien we dat plan zelf nog niet, zou de manier veranderen waarop wij elke nieuwe dag benaderen.

De hele aarde als Eden maken was Gods oorspronkelijke plan. God wilde dat mensen zouden deelnemen aan het verspreiden van Zijn goede Heerschappij, vanuit Eden over de rest van de aarde. Hij zei tegen Adam en Eva dat ze kinderen moesten krijgen en heer en rentmeester zouden zijn (Gen. 1:26-28). Deze opdracht werd niet vergeten na de zondeval. Sterker nog, deze opdracht werd herhaald na deze verschrikkelijke gebeurtenis (Gen. 8:17; 9:1). Ook al was Eden verloren, God wil het nog steeds doen herstellen. Uiteindelijk zal Zijn Heerschappij en Koninkrijk in volle glorie terugkeren wanneer Jezus terugkomt en God de nieuwe hemel en aarde maakt (die verdacht veel op Eden lijkt volgens Openbaringen 21 en 22). Ondertussen kunnen wij de waarheid over God en het evangelie van Jezus

verspreiden. Wij zijn Gods manier om Eden te herstellen in het hier en nu, in afwachting van de dag dat Jezus dit zal voltooien.

Bewust zijn van het feit dat wij Gods vertegenwoordigers zijn, Zijn afbeeldingen, betekent dat onze keuzes ertoe doen. Christenen, mensen waar de zonde geen macht meer over heeft, kunnen Gods plan volbrengen met hulp van de Heilige Geest. Wij zijn op aarde om te laten zien hoe mooi het leven samen met God is en om het evangelie met anderen te delen, zodat zij ook van zo'n leven mogen genieten. Onze wegen kruisen die van vele anderen. Dat betekent dat we van invloed kunnen zijn op veel mensen, die op hun beurt weer van goede invloed kunnen zijn op anderen. Wij als mensen zijn óf een voorbeeld van een leven met God óf zonder God, er bestaat geen middenweg.

Nu we weten dat elk mens als een afbeelding van God is gemaakt zouden we elk leven als heilig moeten zien. Dit gaat verder dan alle ethische discussies over leven en dood. Wat we geleerd hebben heeft veel invloed op hoe we naar elkaar kijken en hoe we met elkaar omgaan. Er is geen ruimte voor racisme in Gods wereld. Onrechtvaardigheid en God vertegenwoordigen kunnen niet hand in hand gaan. Misbruik maken van macht op werk, thuis of in de overheid is goddeloos. Dat is niet de manier waarop God met Zijn kinderen in Eden omging. Daarom horen wij ook niet zo met onze naaste afbeeldingen om te gaan.

Ten slotte betekent God vertegenwoordigen dat elk werk dat Hem eer toe brengt een roeping van God is. Elke legitieme taak kan bijdragen aan het verspreiden van Eden en kan een zegen zijn voor anderen. Voor God is iemand die in de geestelijke bediening werkt niet heiliger of specialer dan iemand met een seculiere baan. Waar God om geeft is hoe wij Hem vertegenwoordigen, waar we ook zijn. Of we strijden tegen de duisternis en delen het leven dat God met iedereen wil delen, of niet. De mogelijkheden hoeven niet spectaculair te zijn, zolang we er maar gebruik van maken.

Gods bedoeling met Eden, hoe spectaculair die ook was, hield niet lang stand. Alleen God is perfect. En vrijheid in de handen van bovennatuurlijke wezens, zelfs hemelse onvolmaakte wezens, kan rampzalige gevolgen hebben.

HOOFDSTUK VIER

Bovennatuurlijke Rebelle

Het vorige hoofdstuk eindigde met de uitspraak dat vrije wil in de handen van onvolmaakte wezens rampzalige gevolgen kan hebben. Dat is nog licht uitgedrukt. Sommige catastrofes uit de eerste hoofdstukken van de Bijbel laten dit duidelijk zien, en in alle gevallen zijn er menselijke én bovennatuurlijk wezens betrokken.

Bedenk dat God besloot Zijn autoriteit te delen met hemelse wezen in de bovennatuurlijke wereld en met mensen op aarde. Dit kunnen we opmaken uit het volgende: God zei “Laten *wij* mensen maken naar *ons* beeld” (Gen. 1:26, eigen nadruk toegevoegd) en Hij creëerde ze uiteindelijk in *Zijn* evenbeeld. Hemelse machten en mensen Zijn beiden afbeeldingen van God. Beiden dragen Zijn autoriteit en vertegenwoordigen Hem.

Aan de ene kant was dit een mooi besluit van God. Op God lijken gaat niet zonder vrije wil. Zonder vrije wil zijn liefde en zelfopoffering niet mogelijk. Als je simpelweg geprogrammeerd zou zijn om van iemand te houden, dan zit daar geen eigen keuze achter. Voorgeprogrammeerde woorden en acties zijn niet écht. Dit doet me denken aan scene uit de Star Wars film *Return of the Jedi*: Als Obiwan Kenobi het tegen Luke Skywalker spreekt over Dart Vader zegt hij, “He is more machine now than man”. Toch bleek dat niet helemaal waar te zijn. Dart Vader redt Luke ten koste van zijn eigen leven. Hij was geen voorgeprogrammeerde robot, hij koos er zelf voor om hem te redden. Een keuze vanuit zijn hart, vanuit zijn menselijkheid, zijn eigen vrije wil.

Maar er is ook een keerzijde aan Gods keuze om ons vrije wil te geven. Als intelligente wezens vrij wil hebben betekent dat ook dat zij verkeerde keuzes kunnen maken en dat ook zullen doen, of zelfs kunnen kiezen om in opstand te komen. Dat gaat dan ook gegarandeerd fout, aangezien God de enige is die perfect is. Hij is de enige die we volledig kunnen vertrouwen. Daarom kon er dus van alles fout gaan in Eden en gebeurde dat ook.

Problemen in het Paradijs

Denk eens terug aan Eden. Niet alleen Adam en Eva waren daar, God was daar ook met Zijn entourage. Eden was de uitvalsbasis om van daar uit de rest van de aarde te bevolken en te beheren om zodoende de hele aarde als Eden te maken (Gen. 1:26-28). Maar er was één persoon uit Gods hemelse raad die niet blij was met deze plannen.

Net zoals in Genesis 1 vinden we ook in Genesis 3 aanwijzingen dat er bovennatuurlijke wezens in Eden rondlopen. In vers 22, Nadat Adam en Eva gezondigd hadden, zei God “Nu is de mens *aan ons gelijk geworden*, nu heeft hij kennis van goed en kwaad.” Hieruit kunnen we hetzelfde opmaken als wat we in Genesis 1:26 lezen (“ons evenbeeld”).

We weten dat de hoofdrolspeler uit Genesis 3, de Slang, geen dier was. Een glazen wand in een dierentuin zou hem namelijk niet tegengehouden hebben. Hij was een bovennatuurlijk wezen, in Openbaring 12:9 wordt hij namelijk Satan genoemd.

Sommige Christenen denken dat Openbaring 12:7-12 gaat over engelen die in opstand kwamen kort na de schepping:

Toen brak er oorlog uit in de hemel. Michaël en zijn engelen bonden de strijd aan met de draak. De draak en zijn engelen boden tegenstand maar werden verslagen; sindsdien is er voor hen in de hemel geen plaats meer. De grote draak werd op de aarde gegooid. Hij is de slang van weleer, die duivel of Satan wordt genoemd en die de hele wereld misleidt. Samen met zijn engelen werd hij op de aarde gegooid. (Openb. 12:7-9)

Maar de oorlog die hier beschreven wordt vond eigenlijk plaats rond de geboorte van Jezus (Openbaring 12:4-5, 10):

De draak ging voor de vrouw staan die op het punt stond haar kind te baren, om het te verslinden zodra ze bevallen was. Maar toen ze het kind gebaard had – een zoon, die alle volken met een ijzeren herdersstaf zal hoeden -, werd het dadelijk weggevoerd naar God en Zijn troon.

Toen hoorde ik een luide stem in de hemel zeggen:

‘Nu zijn de redding, de macht

en het koningschap van onze God werkelijkheid geworden

en de heerschappij van zijn Messias.

Want de aanklager van onze broeders en zusters,

die hen dag en nacht bij onze God aanklaagde, is ten val gebracht.

Nergens in de Bijbel staat dat een van Zijn afbeeldingen in opstand kwam tegen God vóór Eden. Echter, ín Eden sloeg alles om.

De misdaad van de Slang was dat hij er uit vrije wil voor koos om Gods autoriteit te verwerpen. God had vastgesteld dat Adam en Eva zich bij het familiebedrijf zouden aansluiten, het bedrijf dat heel de aarde als Eden zou maken. Maar de vijand wilde ze er niet bij hebben. Hij nam zelf de plek van God in en dacht bij zichzelf “Ik stijg op naar de hemel, boven Gods sterren plaats ik mijn troon. Ik zetel op de toppen van Safon, de berg waar de goden bijeenkomen.” (Jes. 14:13)

Hij kwam thuis van een koude kermis. Sinds de Slang Adam en Eva had misleid werd hij zelf verstoten uit Gods huis (Ezech. 28:14-16) en verbannen naar de aarde, neergeworpen in het dodenrijk (Jes. 14:11-12). De plek waar de dood heerst, waar het leven niet eeuwig is. In plaats van heerser over leven werd hij heerser over de dood. Dat houdt in dat hij een rechtmatig claim heeft op de mensheid,

gezien mensen sinds Eden geen eeuwig leven meer hebben. Om eeuwig leven te hebben met God in Eden moeten mensen eerst gered worden.

De zondeval was een serie van opeenvolgende vloeken. De vloek voor de Slang bevatte ook een profetie. God zei dat Eva's nakomelingen en die van de Slang met elkaar in strijd zouden zijn: "Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel" (Gen. 3:15). Wie zijn Eva's nakomelingen? De mensheid! Maar wie zijn de nakomelingen van de Slang? Dat is echter wat abstracter. Johannes de apostel geeft ons enkele voorbeelden: Jezus zei tegen de haatvolle Joodse leiders "Uw vader is de Duivel" (Joh. 8:44). Judas de verrader noemde hij een duivel (Joh. 6:70). Tot de nakomelingen van de Slang zijn behoren allen die Gods plan willen dwarsbomen.

Het Kwade Nazaat

Na Eden duurde het niet lang voor er nog meer problemen ontstonden. Eén van de kinderen van Adam en Eva werd een moordenaar, Kaïn vermoordde Abel en liet zo zien dat hij "voortkwam uit hem die het kwaad zelf is" (1 Joh. 3:12). Naarmate de populatie mensen groeide nam ook het kwaad toe (Gen. 6:5).

Wat nu volgt is nóg een opstand van bovennatuurlijke wezens, één die we niet vaak in kerk horen maar wel van grote invloed was op de verspreiding van het kwaad en ellende op de aarde. De besmetting van de aarde met het kwaad, die door de mensheid werd verspreid in Genesis 6:5, heeft te maken met het verhaal van de zonen van God in Genesis 6:1-4. Deze bovennatuurlijke zonen van God verwekten hun eigen aardse kinderen, de Nephilim.⁵

In Genesis staat weinig beschreven over deze gebeurtenis, toch kunnen we hier meer over lezen in traditionele Joodse geschriften zowel als in andere delen van de Bijbel. De schrijvers van het Nieuwe Testament waren bekend met de Joodse overleveringen en citeren die in hun werk.

Zo schrijven Judas en Petrus over engelen die zondigden voorafgaand aan de zondvloed (2 Pet. 2:4-6; Judas 5-6). Sommige dingen die zij zeggen komen uit Joodse bronnen buiten de Bijbel. Petrus en Judas beschrijven dat de zonen van God die gezondigd hadden onder de aarde gevangen worden gehouden. Met andere woorden, ze moeten hun tijd in de hel uitzitten tot de dag van het laatste oordeel. Deze dag wordt in de Bijbel ook wel "de dag van de Heer" genoemd.

Bijbelwetenschappers en -geleerden weten welke bronnen Petrus en Judas hier hebben geciteerd. Eén van deze bronnen wordt het "Eerste boek van Henoch" genoemd, oftewel 1 Henoch. Dit boek was erg populair onder de Joden in de tijd van Jezus en onder Christenen in de vroege kerk. Dit boek had echter niet dezelfde status als Bijbelse boeken, het werd niet gezien als een heilig en door God geïnspireerd boek. Desondanks vonden Petrus en Judas de inhoud van 1 Henoch belangrijk genoeg om deze te citeren in hun brieven.

⁵ Vertalers notitie: Het woord 'Nephilim' wordt in de Nederlandse Bijbelvertalingen vertaald als reuzen of giganten.

In deze bronnen wordt veel gespeculeerd over de motivatie van de zonen van God om naar de aarde komen. Sommige bronnen beschrijven dat Gods zonen de mensen op aarde wilden helpen door hen hemelse kennis te geven, maar uiteindelijk zelf van het rechte pad afdwaalden. Andere bronnen speculeren dat ze God wilden imiteren door zelf iets naar hun eigen beeld te maken. Sommige van deze bronnen geven ook een verklaring voor het ontstaan van demonen. Toen de Nephilim in de zondvloed verdronken bleef hun geest voortbestaan, de geesten van de Nephilim zijn de demonen. Ze zwerven over de aarde opzoek naar een lichaam en vallen mensen lastig. In de boeken na Genesis worden de nakomelingen van de Nephilim uit Genesis 6:1-4 ook wel de Enakieten of Refaïeten genoemd (Num. 13:32-33; Deut. 2:10-11). Sommige van deze Refaïeten verschijnen in het rijk van de dood (Jes. 14:9-11).⁶ Het rijk van de dood was ook waar de Slang naar werd verbannen, deze plek wordt in het Nieuwe Testament “hel” genoemd.

Deze gedachtegang laat zien dat de vroegere Joodse schrijvers de ernst van de zaak uit Genesis 6:1-4 begrepen. De zonen van God wilden hun eigen draai aan Eden geven. Net zoals de allereerste rebel, de Slang, dachten ze beter te weten dan God hoe de aarde aangepakt zou moeten worden. Een eigen draai geven aan Gods plan voor herstel van de aarde kan de zaken alleen maar erger maken.

De gebeurtenis uit Genesis 6:1-4 is meer dan een beschrijving van wezens die in de voetsporen van de Slang treden. Het is een voorproefje voor wat nog komen gaat. In de tijd van Mozes en Jozua, toen de Joden het Beloofde Land introkken, raakten zij in strijd met verschillende volksstammen. Sommige van deze volksstammen bestonden uit reuzen (Deut. 2-3) en deze reuzenstammen hadden verschillende namen. In Numeri 13:32-33 worden ze Enakieten genoemd en beschreven als afstammelingen van de Nephilim, nakomelingen van de zonen van God uit Genesis 6:1-4.⁷ Het Oude Testament vertelt ons hoe de Israëlieten tegen reusachtige krijgers vochten tot in de tijd van David. Hij nam het op tegen Goliath (1 Sam. 17) en enkele helden uit Davids leger doodden de broers van Goliath, dat was einde van de Nephilim.

Waarom Is Dit Belangrijk?

De profetische vloek over de Slang, en de bovennatuurlijke opstanden die volgden, zijn de vroege beginselen van wat theologen “geestelijke strijd” noemen. De strijd tussen goed en kwaad, een oorlog tegen God en Zijn volk, een oorlog die op aarde en in de onzichtbare wereld gevochten wordt.

Hoe gek deze verhalen ook klinken, ze hebben een belangrijke boodschap: God had bovennatuurlijke tegenstanders wanneer het ging om het lot van de mensen. Deze tegenstanders zijn er vandaag de dag nog altijd, in de spirituele wereld én onder de mensen. Maar mensen zijn voor God te waardevol, Zijn plan voor hemel en aarde staat vast en de vijandige machten zullen niet ongestraft blijven. Gods plan voor Zijn eigen menselijke familie zou niet worden aangepast.

⁶ Vertalers notitie: In Nederlandse Bijbelvertalingen wordt het woord “Refaïeten” (Hebreeuws: רֵפָאִיִּים) in Jesaja 14:9 vertaald als geesten of schimmen in het dodenrijk.

⁷ Vertalers notitie: In Nederlandse Bijbelvertalingen wordt niet vertaald dat de Enakieten van de Nephilim afstammen, er wordt slechts genoemd dat zij tot de reuzen behoren.

Deze teksten hebben een positieve boodschap. Ondanks dat deze strijd terug te voeren is naar het moment waarop God besluit om wezens met vrije wil te creëren, is God zelf niet de oorzaak van het kwaad.

Nergens in de Bijbel vinden we dat God Zijn creaties aanspoort tot ongehoorzaamheid, of dat hun ongehoorzaamheid voorbestemd was. Het feit dat God weet wat er in de toekomst gaat gebeuren, betekent niet dat het ook daadwerkelijk gaat gebeuren. Dit staat duidelijk in verschillende Bijbelteksten, een voorbeeld hiervan is 1 Samuel 23:1-14. In dit verhaal heeft David de stad Keïla bevrijd van de Filistijnen. Na deze strijd kwam Saul erachter dat David in Keïla verbleef. Hij was bang dat David hem van de troon zou verstoten en stuurde daarom zijn leger naar Keïla. Toen David hoogte kreeg van Sauls plan vroeg hij aan God:

“Zullen de burgers van Keïla mij aan hem uitleveren? Is Saul inderdaad onderweg, zoals men mij heeft verteld? HEER, God van Israël, ik smeed u, laat het mij weten!” ‘Ja, hij is onderweg, ‘antwoordde de HEER, en David vroeg: ‘Zullen de burgers van Keïla mij en mijn mannen aan Saul uitleveren?’ ‘Ja, dat zullen ze doen, ‘antwoordde de HEER.” (1 Sam. 23:11-12).

David deed wat iedereen gedaan zou hebben en vluchtte de stad uit. Geen van deze gebeurtenissen vond plaats. Dit verhaal laat zien dat, ook al weet God wat er gaat gebeuren, deze gebeurtenissen niet voorbestemd zijn. Voorkennis betekent niet hetzelfde als voorbestemd.

Op deze manier moeten we ook naar de zondeval kijken. God wist dat Adam en Eva zouden zondigen, Hij was niet verbaasd. Hij weet alles, alles wat er maar kan en zal gebeuren. Het feit dat God had voorzien dat opstand en kwaad in de wereld zou komen, door keuzes van mensen en hemelse machten, betekent niet dat Hij de *oorzaak* van het kwaad is.

Zo moeten we ook kijken naar het kwaad dat wij vandaag de dag zien. God voorzag de zondeval en stond daarom al klaar met een plan om alles recht te zetten. Hij wist ook dat wij als zondaars geboren zouden worden en keer op keer zouden falen. Hij had niet voorbestemd dat wij zouden falen. Wanneer wij zondigen zijn we er zelf voor verantwoordelijk. We zondigen omdat we daar voor kiezen, we kunnen niet zeggen dat het Gods plan was.

Maar God hield zoveel van ons dat “Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren” (Rom. 5:6-8). God hield zoveel van ons ondanks alles wat we zouden doen. Hij gaf ons niet alleen de vrijheid om te zondigen, hij gaf ons de vrijheid om te geloven in het goede nieuws van Jezus.

God weet net als wij dat goede mensen slechte dingen overkomen, dat geldt ook voor Christenen. Kwaad is in de wereld omdat mensen en bovennatuurlijke wezens de vrijheid hebben om kwaad te doen. Onze God is geen kwade god die mensen ongeluk voorbestemd, ook heeft Hij geen vreselijke misdaden nodig om een groter onderliggend plan te voltooien. God heeft het kwaad niet nodig, Zijn plan zal hoe dan ook uitgevoerd worden. Onderdeel van dit plan is dat het kwaad overwonnen en veroordeeld zal worden.

We vragen ons vaak af waarom God geen einde maakt aan alle ellende op aarde. Als God een einde zou maken aan al het kwaad in de wereld, zal dat ook betekenen dat Hij een einde zou moeten maken aan Zijn aardse en hemelse evenbeelden, de onvolmaakte wezens. Alle problemen zouden dan opgelost zijn. Dat zou wel betekenen dat Gods initiële plan, om aardse en bovenaardse wezens te creëren en samen met hen te heersen, een grote fout was. Maar God maakt geen fouten.

We zouden soms wel willen dat God nooit vrije wil aan mensen gegeven had. Als Hij dat niet had gedaan zouden we nu willoze voorgeprogrammeerde robots zijn. Dat is het enige alternatief. Gezien vrije wil een eigenschap is die wij gemeen hebben met God, zouden we niet Zijn evenbeeld kunnen zijn zonder vrije wil. God is geen robot. Hij heeft ons als Hem gemaakt en óók dat was geen fout. God hield te veel van mensen om voor het alternatief te gaan. Daarom had Hij een plan om de mensen te redden, Eden te vernieuwen en elke traan te wissen (Openb. 7:17; 21:4).

God heeft een strategie voor deze strijd. We zijn bijna aan zet om dit plan te bekijken. Maar eerst gaan de zaken nog erger worden voor Hij Zijn eerste zet doet.

HOOFDSTUK VIJF

Kosmische Geografie

In het vorige hoofdstuk hebben we de overtredingen en zondes van hemelse wezens bekeken. Deze opstanden waren gericht op Gods heerschappij en Zijn plan voor de mensheid. In dit hoofdstuk bespreken we een andere opstand, een opstand door mensen.

Deze opstand heeft een nadelige situatie opgeleverd, een waar wij nu nog steeds onderdeel van zijn. Bij deze opstand zijn ook bovennatuurlijke wezens betrokken. De titanenstrijd voor het herstel van Gods plan kreeg een wending die alleen rechtgezet zou kunnen worden door de komst van Jezus.

De Toren van Babel

Het verhaal van de toren van Babel (Gen. 11:1-9) is een van de bekendste en minst begrepen verhalen uit de Bijbel. Op de zondagsschool leren kinderen dat dit het moment was waarop God verwarring bracht in de taal van de mensen.

Na de zondvloed herhaalde God wat Hij tegen Adam en Eva had gezegd, de opdracht om de heel de aarde te bevolken. Op deze manier probeerde Hij Zijn plan, om mensen namens Hem over heel de aarde te laten heersen, te herstarten. Maar, de mensen weigerden. Met verzet in hun hart bedachten ze een beter plan. Althans, ze dachten dat het een beter plan was. Ze besloten een toren te bouwen om te voorkomen dat ze over de hele aarde verspreid raakten (Gen. 11:4). Dit klinkt niet logisch. Een hoge toren zou hen beroemd kunnen maken, maar hoe zou dat voorkomen dat ze over de aarde verspreid zouden raken?

Het antwoord vinden we in de toren. Bijbelwetenschappers en archeologen weten dat in het oude Babylon en in de omringende steden torens gebouwd werden, zogeheten ziggoerats. Het doel van zo'n ziggoerat was dat mensen daar contact konden maken met de goden, het waren tempeltorens. In plaats van de hele wereld als Eden te maken (de kennis en heerschappij van God over de aarde verspreiden), wilden de mensen God op één plek houden.

Dit was niet Gods plan en Hij was daar dus ook niet blij mee. Vandaar ook dat Hij tegen de andere leden van Zijn hemelse raad zei: "Laten wij naar hen toe gaan en spraakverwarring onder hen teweegbrengen, zodat ze elkaar niet meer verstaan." (Gen. 11:7). God deed dat en zo raakte de mensheid verdeeld en verspreid. Dit incident verklaart hoe de verschillende volken in Genesis 10 zijn ontstaan.

Dit is het verhaal dat de meeste Christenen kennen. Nu volgt het deel dat de meeste niet kennen.

De Goden en Hun Volken

Genesis 11 is niet het enige hoofdstuk in de Bijbel dat het incident van de toren van Babel beschrijft. Deuteronomium 32:8-9 beschrijft het als volgt:

Toen de Allerhoogste land toewees aan elk volk en de mensen ieder hun deel gaf, bepaalde hij de grenzen voor alle volken naar het aantal van de zonen van God. Want voor de heer gold dat volk als het zijne, Jakob was het deel dat hij zichzelf toemat.⁸

Sommige Bijbelvertalingen zeggen 'zonen van Israël' in plaats van 'zonen van God'. Echter, Israël bestond nog helemaal niet ten tijde van de toren van Babel. God benaderde Abraham pas ná Babel (Genesis 12). Dus 'zonen van Israël' klopt niet. 'Zonen van God' is een term die wordt gevonden in de Dode Zee-rollen, de oudste manuscripten die we van de Bijbel hebben. De 'Bijbel in Gewone Taal' en de 'Groot Nieuws Bijbel' komen in de buurt door de zonen van God te vertalen als engelen.⁹

Wat van belang is, is hoe het verwoord is. Toen God de volken over de aarde verdeelde, verdeelde Hij hen naar het aantal van de zonen van God. God wees de volken toe aan leden van Zijn hemelse raad. Dit is het Bijbelse antwoord op de vraag waarom andere volken andere goden aanbidden. Tot aan Babel toe wilde God een relatie met de hele mensheid. Maar de opstand bij Babel bracht daar verandering in. Hij liet het bestuur van deze volken over aan andere leden van Zijn raad.

God had een oordeel uitgesproken over de mensheid. Zelfs na de zondvloed wilde mensen niet deelnemen aan Gods originele plan. God besloot om Zijn eigen volk te maken, het volk van Jakob (Deut. 32:9). Hij begon hiermee door eerst tot Abraham te spreken in Genesis 12, het hoofdstuk dat direct na het verhaal van de toren van Babel komt.

Hoe God de volken toewees aan andere goden vormt de rest van het Oude Testament. Hoe? De rest van het Oude Testament beschrijft hoe de God van Israël en Zijn volk in strijd zijn met andere goden en hun volken.

Dat was niet Gods originele plan. God veroordeelde de volken tijdens het incident van Babel, maar het is nooit Gods bedoeling geweest de volken voor eeuwig in de steek te laten. Toen God Zijn verbond sloot met Abraham zei Hij "en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden" (Gen. 12:3, Herziende Statenvertaling).¹⁰ God was al van plan om alle volken weer onderdeel van Zijn familie te maken.

⁸ Vertalers notitie: In de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) staat eveneens in Deuteronomium 32:8 "naar het aantal nazaten van Israël" met in de voetnoot "Een Qumran-handschrift en de Septuagint lezen: 'naar het aantal van de zonen van God'." Voor het doel van dit boek is gekozen voor deze vertaling.

⁹ Vertalers notitie: In de originele vertaling wordt verwezen naar de ESV, voor het doel van deze tekst komen de BGT en GNB het meest in de buurt.

¹⁰ Vertalers notitie: De Statenvertaling en Herziende Statenvertaling beschrijven in 12:3 dat Abraham een zegen zal zijn voor alle volken. In de meeste andere Bijbelvertalingen staat dat de andere volken *wensen* gezegend te worden als Abraham, vandaar de keuze voor deze vertaling. Dit komt meer overeen met Paulus' gebruik van Genesis 12:3 in Galaten 3:7-14 en Handelingen 17:26-27.

Paulus wist dit. In zijn preek aan de heidense filosofen in Athene zei hij:

Uit één mens heeft hij de hele mensheid gemaakt, die hij over de hele aarde heeft verspreid; voor elk volk heeft hij een tijdperk vastgesteld en hij heeft de grenzen van hun woongebied bepaald.

Het was Gods bedoeling dat ze hem zouden zoeken en hem al tasten zouden kunnen vinden, aangezien hij van niemand van ons ver weg is. (Handelingen 17:26-27)

Via Mozes waarschuwde God Zijn eigen volk om niet “het leger aan de hemel” te aanbidden (Deut. 4:19-20, Herziende Statenvertaling). Diezelfde term wordt gebruikt voor de hemelse raad (1 Kon. 22:19).¹¹ Handelingen 17:26-27 maakt duidelijk dat het Gods bedoeling was dat de volken Hem toch op een of andere manier zouden gaan zoeken.

Maar, de goden die de over andere volken moesten regeren probeerden op twee manieren dit plan te dwarsbomen.

In Psalm 82:1 hebben we gelezen dat God de goden van Zijn hemelse raad bij elkaar riep, verderop in deze psalm wordt duidelijk waarom. De goden regeerden niet met rechtvaardigheid over de volken; ze waren corrupt geworden. Ze regeerden niet op de manier zoals God het wilde, volgens Zijn principe en rechtvaardigheid. Zodra de bijeenkomst begon beschuldigde God hen: “Hoe lang nog oordeelt u onrechtvaardig en kiest u partij voor wie kwaad doen?” (Ps. 82:2). Na hen nog meer terecht gewezen te hebben voor hun corruptie, lezen we twee verzen later dat deze goden gefaald hebben de volken te helpen hun weg terug naar God te vinden: “u toont geen inzicht, geen begrip, en doolt in duisternis rond, de aarde wankelt op haar grondvesten.” (Ps. 82:5).

Helaas zijn de Israëlieten toch ook andere goden gaan aanbidden (Deut. 29:25; zie ook 32:17) in plaats van de ware God. Gods oordeel was kort en fel (Ps. 82:6-7): “Ooit heb ik gezegd: “U bent goden, zonen van de Allerhoogste, allemaal.” Toch zult u sterven als mensen, ten val komen als aardse vorsten.”

De goden zouden hun onsterfelijkheid verliezen (Ps. 82:7) en sterven als mensen. Van andere passages weten we dat deze straf zal samengaan met de eindtijd (Jes. 34:1-4). Aan het einde van Psalm 82 lezen we dat de psalmist uitkijkt naar de dag dat alle volken weer bij Gods familie horen. Zoals we later zullen zien, zal zijn wens in het Nieuwe Testament al in vervulling gaan.

¹¹ Vertalers notitie: Van de Nederlandse Bijbelvertalingen zijn de Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling een van de weinigen die het woord *ṣə·bā haš·šā·ma·yim* in Deuteronomium 4:19 vertalen als het hemelse leger, in andere Bijbelvertalingen wordt dit eerder vertaald als sterren of hemellichamen. In 1 Koningen 22:19 wordt *ṣə·bā haš·šā·ma·yim* echter wel vertaald als hemelse machten of hemelse hof.

Het Wereldbeeld van Deuteronomium 32

Vanwege het wereldbeeld dat Deuteronomium 32 scheidt, krijgt de geografie van de Bijbel een kosmisch tintje. Grond is óf heilig, dat wil zeggen dat het van Jahweh is, óf het is het domein van andere goden. Dit wereldbeeld is op vele plekken in de Bijbel terug te zien. Zo staat bijvoorbeeld in het boek Daniel dat de andere landen door bovennatuurlijke vorsten worden geregeerd (Daniel 10:13, 20-21). Nog een voorbeeld: toen David vluchtte voor Saul was hij genoodzaakt om naar Filistijns grondgebied te gaan. In 1 Samuel 26:19 zegt David dat Saul hem Gods land heeft uitgedreven en zo dwingt andere goden te aanbidden. David wisselende zeker niet van god, ook ontkende hij niet dat God alomtegenwoordig is. Echter, Israël was heilige grond, het behoorde tot de ware God. David zat vast in het domein van andere goden.

Mijn favoriete Bijbeltekst waarin dit duidelijk naar voren komt is 2 Koningen 5. Naäman was een aanvoerder in het Aramese leger. Hij had een huidziekte. Nadat hij Elisa's instructies had opgevolgd en zich zeven keer had gewassen in de rivier de Jordaan, was hij wonderlijk genezen van zijn huidziekte. Naäman zei tegen Elisa "Nu weet ik dat er op aarde geen andere god is dan de God van Israël!" (5:15, Groot Nieuws Bijbel).¹² De profeet wilde geen betalingen aannemen, dus vroeg Naäman nederig of hij zijn lastdier met zoveel mogelijk aarde mocht beladen om mee naar huis te nemen. *Aarde?* Waarom vroeg hij om grond? Omdat deze grond van de God van Israël was. Het was heilig.

Het is geen toeval dat we deze gedachtegang terugzien in het Nieuwe Testament. Paulus gebruikt verschillende termen voor vijandige bovennatuurlijke wezens (Efez. 1:20–21; 3:10; 6:12; Kol. 1:16; 2:15): heersers, autoriteiten, machten, tronen. Wat hebben deze termen gemeen? Het zijn termen die geografische heerschappij aangeven.

De apostel Paulus schreef twee brieven aan de kerk in Korinte om bepaalde problemen bij hen aan te kaarten. In de eerste brief gaf hij de leiders van de kerk de opdracht om een man, die zich niet wilde afkeren van seksuele zonden, te verbannen uit hun kerkgenootschap (1 Kor. 1:1-13). Gek genoeg schrijft hij dat ze deze man aan Satan moeten uitleveren (1 Kor. 1:5). Hoezo is dit logisch taalgebruik?

Paulus' uitspraak is alleen logisch als je het kosmisch-geografische wereldbeeld van het Oude Testament erbij betreft. In de theologie van het Oude Testament was Jahwehs eigendom het volk Israël evenals het land dat Hij hen gaf, Kanaän. Zijn aanwezigheid maakte het land heilig. Zijn aanwezigheid was in de tabernakel. Wanneer de Israëlieten rustten en hun kamp opzetten werd de Ark in het midden van het kamp geplaatst, dat markeerde Israëls kamp als heilige grond. Later toen de Israëlieten in Kanaän gingen wonen, was Jahwehs aanwezigheid in de tempel, wat het beloofde land tot heilig grond maakte. Jahweh en Zijn volk waren daar thuis. Nu huist Jahwehs aanwezigheid in gelovigen, het lichaam van Christus. Wij zijn Gods tempel (1 Kor. 6:19; 2 Kor. 6:16; Rom. 8:9). Dat geldt voor alle Christenen, het lichaam van Christus, het nieuwe volk van God, het nieuwe Israël. Paulus maakt dat duidelijk in Galaten 3:

¹² Vertalers notitie: Naar mijn weten is de Groot Nieuws Bijbel de enige vertaling van 2 Koningen 5:15 waarin God vergeleken wordt met de lagere goden. In de overige Nederlandse Bijbelvertalingen komt het over alsof Naäman het bestaan van de andere goden ronduit ontkent of verwerpt.

U ziet dus dat zij die geloven kinderen van Abraham zijn...

Door het geloof en in Christus Jezus bent u allen kinderen van God. U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen-u bent allen één in Christus Jezus. En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte. (Gal. 3:7, 26–29).

De grond buiten het kamp van de Israëlieten was onheilig, net als de omringende landen die onder het heerschap van andere goden viel. Zo is in het Nieuwe testament de grond buiten de plaatst waar gelovigen zijn of samenkomen onheilig; de aardse wereld; het gebied van Satan. Daarom beval Paulus om de man die niet tot inkeer wilde komen, uit te leveren aan Satan. Verstoten worden uit de kerk betekende teruggeplaatst worden op onheilige grond. Dat was waar de zonde thuishoorde.

Waarom Is Dit Belangrijk?

Deze kosmische geografie, wat het resultaat is van Gods oordeel over de volken bij Babel, is eigenlijk de achtergrond voor Israëls strijd. Dit is ook belangrijk voor het Evangelie. Het goede nieuws van Jezus' werk aan het kruis is dat Joden niet meer als enigen het volk van God zijn, alle gelovigen zijn dat nu! (Gal. 3). Wanneer de discipelen de wereld in gaan wordt het domein van Satan getransformeerd tot het territorium van God. Het Koninkrijk van God breidt zich uit en herwint de macht over de andere naties.

De les is dat deze wereld niet ons thuis is. Duisternis heeft de aarde doordrongen. Ongelovigen worden dus eigenlijk in gijzeling gehouden door bovennatuurlijke machten. Zij hebben het evangelie nodig om vrijgezet te worden, het evangelie is dus ons wapen. We hebben niet de autoriteit om de directe confrontatie met de heersers en machten van de duisternis aan te gaan. Er is geen gave van de Geest die door de apostelen aan ons is doorgegeven, die dit bereiken kan. Echter, trouw het evangelie verspreiden zal het tij doen keren. De Grote Zendingsopdracht is dus eigenlijk een geestelijk strijdplan. Daar zullen we in de komende hoofdstukken meer over leren.

Nog een andere les is dat wij elke bijeenkomst van ware gelovigen moeten zien als heilige grond. De uiterlijke vorm van kerkgebouwen of de grootte van de groep zijn voor God niet belangrijk. Wat van belang is, is dat waar twee of meer samen zijn, Jezus aanwezig is (Mat. 18:20). De ruimte is dan geheiligd. Elke kerkgemeente, ongeacht hoe groot die is, is een frontlinie in de geestelijke strijd. Elke kerk heeft dezelfde taak en de machten der duisternis kunnen deze niet weerstaan.

We zullen later nog terugkomen op de het idee van kosmische geografie wanneer Jezus' bediening gaan bekijken. Voor nu zijn de gevechtslinies in ieder geval aangegeven. De volken op aarde zijn veroordeeld en onteigend door God. De tijd is aangekomen voor Hem om opnieuw Zijn eigen volk te creëren.

HOOFDSTUK ZES

Het Woord, de Naam en de Engel

In het laatste hoofdstuk hebben we over de kosmische geografie van de Bijbel geleerd. Als reactie op de menselijke opstand bij Babel had God de volken onteigend. Hij schikte hen onder leden van Zijn hemelse raad, de zonen van God (Deut. 32:8-9). Om de afgewezen volken te vervangen creëerde Hij een eigen volk. Dit volk was nu aangesteld om Zijn Koninkrijk op aarde te hernieuwen. Deze taak bleek echter aardig lastig te zijn, gezien het feit dat de andere goden en de mensen in hun domein heftige vijanden zouden worden van Israël en God.

Gods nieuwe volk begon met een man genaamd Abram, wiens naam Hij later zou veranderen in Abraham. Kort na het incident bij Babel kwam God bij hem op bezoek.

Abraham Ontmoet het Woord

De meeste Christenen kennen het verhaal uit Genesis 12 waarin God Abraham bezoekt. God zei tegen Abraham op reis te gaan naar een land dat hij nog nooit gezien had. God beloofde hem te zullen leiden hierin. Hij zou Abrahams God zijn en maakt speciale beloftes in de vorm van een verbond. Hij zou ervoor zorgen dat Abraham en Sara een zoon krijgen, zelfs al zijn ze op late leeftijd. Uit die zoon zouden vele volken komen die Gods nieuwe, aardse familie zouden zijn. Via hen heen zouden alle volken op aarde gezegend worden.

We denken vaak dat Abrahams ontmoeting met God een moment was waarop hij een stem uit de hemel hoorde, of in zijn hoofd kreeg, of misschien zelfs in een droom. Het staat duidelijk in de Bijbel dat God dit met meerdere profeten en andere mensen deed. Maar, dat is niet wat er met Abraham gebeurde. God kwam als een man, Hij en Abraham spraken onder vier ogen.

Dit kunnen we opmaken uit Genesis 12:6-7. De Bijbel zegt dat God aan Abraham *verscheen*. Drie hoofdstukken later ontmoet Abraham God opnieuw (Gen. 15:1-6). Deze keer komt God naar Abraham als “het woord van de HEERE” in een *visioen*.¹³ Dit was niet een stem in Abrahams hoofd, het ‘woord’ bracht hem immers naar buiten en liet hem de sterren zien om een punt duidelijk te maken over Abrahams nakomelingen (Gen. 15:5).

Op andere momenten kwam God tot Abraham als een man (Gen. 18). Hetzelfde deed Hij bij Isaak (Gen. 26:1-5) en aan zijn beloofde zoon Jakob (Gen. 28:10–22; 31:11–12; 32:24–30).

¹³ Vertalers notitie: Van de Nederlandse Bijbelvertalingen wordt slechts in de Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling het ‘woord van de HEERE’ (Hebreeuws: dā·ḇar Yah·weh) genoemd in Genesis. 15:1-6. In de meeste andere Bijbelvertalingen wordt deze niet als dusdanig vertaald.

De stem of het “woord” van God als een verschijning van God in menselijke gedaante vinden we op onverwachtse plekken in de Bijbel. Mijn favoriet is 1 Samuel 3.¹⁴ De jonge Samuel hoorde op een nacht een stem meerdere malen zijn naam roepen. Eli, de priester bij wie hij woonde en werkte, had uiteindelijk door dat het God was. In vers 10 staat “de HEER kwam bij hem staan en riep net als de voorgaande keren: 'Samuël! Samuël!' “. We weten dat dit God in menselijke gedaante was omdat God hier staat en omdat in het einde van het hoofdstuk staat dat God nog vaker aan Samuël verscheen als “het woord” (1 Sam. 3:19-21).¹⁵

Een andere profeet tot wie “het woord van de HEER” in menselijke gedaante kwam was Jeremia. In Jeremia 1, waar hij aangesteld wordt tot profeet, zegt Jeremia dat “het woord van de HEERE” tot hem kwam. Jeremia identificeert het “woord” met God. De HEER stak Zijn hand uit en raakte hem aan (Jer. 1:1-9).¹⁶

God in Menselijke Gedaante

Voorafgaande aan de komst van Jezus van Nazaret zien we al een patroon van God in menselijke gedaante in het Oude Testament. Als je erover nadenkt is het eigenlijk best logisch. Hij is volkomen anders dan wij. De Bijbel wijst ons erop dat niemand God in Zijn ware essentie, Zijn waarachtige glorie, kan zien en dat overleven. Wanneer Bijbelse personages een ontmoeting hadden met God in fysieke vorm verwachtten ze te sterven (Gen. 32:31; Deut. 5:24; Rech. 6:22–24). Ze stierven niet omdat God Zijn aanwezigheid filterde door iets wat onze menselijke psyché kon bevatten: een vuur, een wolk en (vaker dan Christenen het door hebben) een mens.

In veel gevallen wordt Gods verschijning in menselijke gedaante beschreven als een ontmoeting met “de Engel van de HEER”. Deze engel is een bekend personage. Zo verscheen Hij bijvoorbeeld aan Mozes in de brandende struik (Ex.3:1–3). De God in de struik beloofde aan Mozes Zijn volk uit Egypte te leiden. Bij Betel verscheen God in een droom aan Jakob (Gen. 28:10–22), waar Hij geïdentificeerd wordt als de HEERE (Jahweh). Later ontmoet Jakob opnieuw de Engel van de HEER in een droom waar Hij duidelijk maakt dat Hij dezelfde God was die tot hem kwam bij Betel.

Veel Bijbelleraren zijn huiverig om de engel van de HEER met God te identificeren. Er zijn echter een aantal duidelijke indicaties dat zij één en dezelfde zijn. De belangrijkste indicatie is misschien wel wanneer Mozes de Wetten heeft ontvangen, wanneer de Israëlieten zich voorbereiden op de reis naar het Beloofde Land. God zegt hier tegen Mozes:

Zie, Ik zend een Engel voor u uit om over u te waken op de weg en u te brengen naar de plaats die Ik gereedgemaakt heb. Wees op uw hoede voor Zijn aangezicht en luister naar Zijn stem.

¹⁴ Vertalers notitie: Eveneens wordt hier het ‘woord van de HEERE’ alleen in de Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling als dusdanig vertaald in 1 Samuel 3.

¹⁵ Zie voetnoot 13

¹⁶ Vertalers notitie: Slechts in de Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling wordt ‘dā·ḅar Yah·weh’ in Jeremia 1 vertaald als ‘het woord van de HEERE’. In de meeste andere Nederlandse Bijbelvertalingen wordt dit niet als dusdanig vertaald.

Verbitter Hem niet, want Hij zal uw overtredingen niet vergeven, omdat Mijn Naam in het binnenste van Hem is.

Maar als u aandachtig naar Zijn stem luistert en alles doet wat Ik spreken zal, zal Ik de vijand van uw vijanden zijn en de tegenstander van hen die u in het nauw brengen. (Ex. 23:20-22, Herziende Statenvertaling).¹⁷

Dit is niet zomaar een engel. Deze Engel kan zonden vergeven (of besluiten dit niet te doen). Deze Engel heeft Gods naam in Zich. Een vreemde maar belangrijke uitdrukking. De “naam” wordt in het Oud Testament gebruikt om te verwijzen naar God zelf, Zijn essentie of Zijn waarachtige glorie. Bijvoorbeeld, in Jesaja 30:27-28 (Herziende Statenvertaling)¹⁸ zien we dat de “Naam van de HEERE” God zelf is:

Zie, de Naam van de HEERE komt van ver,

Zijn toorn brandt – de last is zwaar –

Zijn lippen zijn vol gramschap,

Zijn tong is als een verterend vuur.

Zijn adem is als een overstromende beek

Zelfs vandaag de dag zeggen toegewijde Joden *ha-shem* (“de naam”) als ze over God spreken.

Een andere manier om zeker te weten dat de Engel God in menselijke gedaante was, is door Exodus 23:20-22 te vergelijken met andere Bijbelteksten. De Engel in de brandende struik, de Engel met Gods naam in Hem, leidde wel degelijk de Israëlieten uit Egypte naar het Beloofde Land (Richt. 2:1-3). Maar dat geldt ook voor de HEERE (Joz. 24:17-18) en Zijn aanwezigheid¹⁹ (Deut. 4:37-38). De HEERE, de aanwezigheid en de Engel van de HEERE zijn verschillende manieren om naar dezelfde figuur te verwijzen: God. Maar de Engel is menselijk in vorm.

Een van de meest overtuigende passages die dit punt maakt is tegelijk ook een van de meest obscure passages. Toch het valt weinig mensen op. Wanneer Jakob op zijn sterfbed ligt, als hij Jozefs kinderen zegent, brengt hij herinneringen van zijn ontmoetingen met God op. In Genesis 48:15-16:

De God naar wiens wil mijn voorouders Abraham en Isaak zich richtten,

de God die mijn leven lang mijn herder is geweest,

¹⁷ Vertalers notitie: Slechts de Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling beschrijven dat de ‘Naam’ in de ‘Engel van de HEERE’ is in Exodus 23:20-22. De meeste andere Nederlandse Bijbelvertalingen beschrijven slechts dat de Engel namens God of in Gods naam handelt.

¹⁸ Vertalers notitie: De meeste Nederlandse Bijbelvertalingen beschrijven slechts dat de HEERE naar Jesaja komt zonder het woord ‘šêm’ te vertalen in Jesaja 30:27. De Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling zijn een van de weinige versies die ‘šêm’ als het ‘woord’ vertalen.

¹⁹ Vertalers notitie: In de meeste Nederlandse Bijbelvertalingen wordt het woord dat verwijst naar Gods aanwezigheid/tegenwoordigheid (Hebreeuws: *bə-pā-nāw’*) in Deuteronomium 4:37 niet vertaald als zijnde een persoon of entiteit die de Israëlieten uit Egypte naar het Beloofde Lande leidde.

de engel die mij heeft bevrijd van alle onheil...

Het is ongelooflijk wat Jakob in vers 16 zegt: “*hij* geve deze jongens *zijn* zegen” (eigen nadruk toegevoegd). Hij zegt niet “*zij* geven deze jongens *hun* zegen”. God en de Engel zijn niet twee verschillende personen, hij spreekt over hen als één persoon.

Nog gekker is de roeping van Gideon in Richteren 6. Daar zijn de HEERE en ‘de Engel van de HEERE’ tegelijk aanwezig in deze scene (Richt. 6:22-23). Zelfs in het Oude Testament was God meer dan één persoon, en één van deze personen kwam als mens op aarde.

Jezus: het Woord, de Naam en de Engel

Wat we tot nu toe behandeld hebben moet bekend klinken, al deze manieren waarop God beschreven wordt in het Oude Testament worden gebruikt voor Jezus in het Nieuwe Testament.

Abraham ontmoette het Woord, God in menselijke vorm. In Johannes 1:1 schrijft de apostel: “In het begin was het Woord, en het Woord was bij God en het Woord was God.” In vers 14 zegt Johannes “het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond.” Wanneer een Jood uit de 1e eeuw het Evangelie van Johannes las zou hij of zij direct de connectie maken dat God zélf kwam als het Woord. Sterker nog, Jezus claimde dat Abraham Hem gezien heeft (Johannes 8:56–58).

Mozes ontmoette de Engel van de HEERE, God in menselijke vorm, in de brandende struik en later nog vaker. De Engel bracht de Israëlieten uit Egypte naar het Beloofde Land. Maar, Judas schreef in zijn brief dat Jezus het volk uit Egypte heeft gered en de ontrouwe Israëlieten vernietigde (Jud. 1:5).²⁰ De Engel was God in menselijke gedaante. De Engel was de tweede persoon in de Drie-eenheid die later geboren zou worden uit de maagd Maria.

De aanwezigheid van God, de naam, onderscheidde deze Engel van alle andere engelen. In het Nieuwe Testament spreekt Jezus soms over God de Vader als de naam. In Zijn gebed in Getsemane, vlak voor de kruisiging, bidt Jezus: “Ik heb aan de mensen die u mij uit de wereld gegeven hebt uw naam bekendgemaakt. “Vader, verhef mij nu tot uw majesteit, tot de grootheid die ik bij u had voordat de wereld bestond. Ik heb aan de mensen die u mij uit de wereld gegeven hebt uw naam bekendgemaakt. Zij waren van u, maar u hebt hen aan mij gegeven... Ik heb hun uw naam bekendgemaakt” (Johannes 17:6-7, 26). Wat betekende die laatste uitspraak? Jezus zegt niet dat Hij de mensen heeft laten weten wat Gods naam is. Zij waren Joden en wisten Gods naam, Jahweh. Zij kenden het Oude Testament en konden Gods naam opzoeken in duizenden verzen. Wat Jezus bedoelde met Gods naam bekend maken is Hij zelf God bekend maakte aan de mensen. Hij was God en liet de mensen zien wie God was. *Het Woord is mens geworden.*

²⁰ De Bijbel in Gewone Taal is een van de weinige Nederlandse Bijbelvertalingen die ‘Iêsous’ vertaald als Jezus in Judas 1:5. De meeste andere Bijbelvertalingen laten dit achterwegen en beschrijven slecht de “Heer” in vers 5.

Waarom is dit Belangrijk?

We zijn nu ver genoeg in onze studie om te begrijpen dat alle bekende Bijbelverhalen passen in een overkoepelende context: de geestelijke strijd in de bovennatuurlijke wereld, de strijd der goden.

Met deze Bijbelse kijk op de bovennatuurlijke wereld zien we dat God daadwerkelijk vijanden heeft: andere goden die ooit trouw waren aan Hem maar hun eigen weg zijn gegaan. Deze vijandige goden zijn de machten, heersers en tronen waar Paulus het over heeft (Efez. 6:12; Kol. 1:16). Niets in het Nieuwe Testament wijst erop dat ze er niet meer zijn. Ze verzetten zich tegen Gods heerschappij. Ze zijn er op uit om de verzoening tussen God en mens te dwarsbomen.

Een van deze machten is de heersen van de dood. Hij heeft een rechtmatig claim op de mensheid, sinds de verleiding van Adam en Eva leidde tot het verlies van onsterfelijkheid. Het was zijn doel om Jahwehs mensen uit te roeien. Dit was ook de gedachtegang van de vijandige zonen van God, toen de Israëlieten Kanaän binnenkwamen: doden of gedood worden. Ze zouden kostte wat het kost voorkomen dat de Israëlieten het Beloofde Land in bezit zouden nemen. Wanneer de Israëlieten eenmaal in het land waren, veranderde de strategie: Gods mensen verleiden tot het aanbidden van andere goden zodat Jahweh hen zou vernietigen. Dat is ook wat er uiteindelijk gebeurde en God stuurde Zijn volk in ballingschap.

Toch waren de machten der duisternis ervan bewust dat Jahweh niet zomaar Zijn plan zou opgeven. De vloek die werd uitgesproken over de Slang voorspelde dat ooit een nakomeling van Eva alles goed zou maken. Ze wisten dat de Messias op een dag zou komen, ook al zei Paulus dat ze niet precies wisten hoe alles zou gaan plaatsvinden (1 Kor. 2:6–8; Efez. 3:9-11; Efez. 6:12). Het was een mysterie, bewust verborgen gehouden door de Allerhoogste.

HOOFDSTUK ZEVEN

Reglementen

Ons verhaal tot nu toe: God onteigende de volken bij Babel. De andere goden zouden voortaan over hen heersen (Deut. 32:8-9). Toen God opnieuw begon met Abraham was het duidelijk dat Hij van plan was om alle volken terug te halen door de invloed het volk van het volk Israël (Gen 12:3). Maar de goden van de andere volken zouden niet zomaar hun macht opgeven (Ps. 82:6-8). Dat betekende dus moeilijkheden, in de aardse en bovennatuurlijke wereld. Vanaf het moment dat Israël bestond was zij in het vizier van de goden.

Wie is Jahweh?

Het duurt niet lang voordat Israël in een lastige situatie belandt. Het verhaal van Jozef (Gen. 37-50) verklaart waarom Israël naar Egypte ging. God in Zijn almachtig gebruikte het onrecht wat Jozef aangedaan was door zijn broers om Israël van de hongersnood te redden (Gen. 46:3-4; 50:20). God gaf Israël niet direct de opdracht om Egypte weer te verlaten en dat had een speciale reden. God wist dat de Jozefs Farao zou sterven en vervangen zou worden met een vijand van Jozefs volk (Ex. 1). God voorzag dat de Israëlieten als slaven onderdrukt zouden worden (Gen. 15:13-16). Hij zou Israël op het juiste moment redden (Gen. 46:4).

Maar waarom zo lang wachten? God heeft altijd een reden om lijden toe te laten. We kunnen het alleen niet altijd begrijpen. Maar in dit geval vertelt de Bijbel ons waarom.

Nadat Mozes uit Egypte naar de woestijn vluchtte sprak God tot hem vanuit de brandende struik en beval hem om terug te gaan (Ex. 3:1-14). Zijn instructies waren simpel: zeg tegen Farao "Laat mijn volk gaan" (Ex. 5:1). Farao had echter andere plannen. In Egypte was hij god als een mens, het symbool van alle macht en glorie. Hij zou niet zomaar een onzichtbare God of Hebreeuwse herder hem laten vertellen wat hij moet doen. Hij wist niet eens of Mozes' God echt bestond. Spottend zei hij: "wie is die HEER, dat ik hem zou gehoorzamen?" (Ex. 5:2).

Een pijnlijk antwoord stond hem te wachten. God had hem erin geluisd. God zei tegen Mozes "Ik zal ervoor zorgen dat hij hardnekkig weigert het volk te laten gaan" (Ex. 4:21). God had een appeltje met hem te schillen. Nadat ze Israël voor lange tijd onderdrukt hadden was het tijd voor Egypte en al zijn goden om gestraft te worden. Farao's hardnekkigheid was onderdeel van het plan. De Bijbel vertelt ons dat de plagen gericht waren tegen de goden van Egypte, vooral de laatste plaag waarbij alle eerstgeborenen stierven. (Ex. 12:12; Num. 33:4). Dit was een directe aanslag op Farao: "Midden in de nacht doodde de HEER alle eerstgeborenen in Egypte, van de eerstgeborene van de farao, zijn troonopvolger, tot de eerstgeborene van de gevangene, en ook al het eerstgeboren vee"(Ex. 12:29).

Farao had God bespot, maar nu waren de rollen omgedraaid. Zoals Paulus later schreef: "Vergis u niet, God laat niet met zich spotten: wat een mens zaait, zal hij ook oogsten"(Gal. 6:7). Wat Egypte te

verduren kreeg had het gewenste effect. Zelfs mensen in Kanaän hadden gehoord wat de God van Israël de Egyptische goden had aangedaan. (Joz. 2:8-11; vergelijk met Ex. 15:14-16-18; Joz. 9:9). Jetro, Mozes' schoonvader uit Midian, geeft een samenvatting van de wijze les die de volken geleerd hebben: "Nu zie ik in dat de HEER machtiger is dan alle andere goden" (Ex. 18:11).

Geen wonder dat Mozes, aan de andere kant van de Rode Zee, al spottend naar de Farao en zijn leger retorisch vroeg: "Wie onder de goden is uw gelijke, Heer?" (Ex. 15:11).

Enmaal door de Rode Zee gekomen wisten de Israëlieten waar ze heen gingen. Ze zouden God gaan ontmoeten op Zijn volgende thuishoof: de Sinai berg.

In feite wisten de Israëlieten maar bar weinig van God af. In de tijd van de exodus bestond er nog helemaal geen Bijbel. De enige verhalen die zij kenden waren de mondelinge overleveringen van hun voorouders. Als we nú deze verhalen in de Bijbel lezen kunnen we duidelijk Gods plan zien in dit alles. De Israëlieten moesten dat echter nog leren. De Sinai was hun klaslokaal.

Israël: Gods Familie en Aardse Vertegenwoordigers

Toen Mozes voor Farao stond had hij een boodschap voor hem: "Israël is mijn zoon, mijn eerstgeboren zoon... Ik heb je bevolen mijn zoon te laten gaan om mij te vereren" (Ex. 4:22-23). Het idee dat God een zoon heeft, in dit geval de nakomelingen van Abraham, is een belangrijk concept. Dit concept gaat terug tot de schepping van Adam en Eva.

God wilde een menselijke familie. Hij wilde in Zijn creatie leven, op aarde, samen met de mensen die Hij gemaakt had. Hij wilde dat Zijn bovennatuurlijke en menselijke familie samen met Hem leefde en Hem dienden. Hij wilde dat de mensen zich vermenigvuldigden en dat heel de aarde zoals Eden werd. Maar, toen God de mensheid onteigende bij de toren van Babel had Hij geen familie meer, totdat Hij Abraham riep. Israël was Gods nieuwe familie, dus nu was het tijd om terug te gaan naar Zijn originele plan. Zoals Adam en Eva Gods afbeelding op aarde waren, zou nu Israël Gods evenbeeld zijn.

Toen de Israëlieten bij de Sinai aankwamen, was het eigenlijk als thuiskomen. Zelfs Gods hemelse familie was daar, toekijkend hoe Gods plan hervat werd. Zij waren getuige van een nieuw verbond dat God sloot met Zijn volk: de Wet.

De Wet: Afgeleverd door de Hemelse Raad

Was je verbaasd toen ik zei dat de hemelse raad aanwezig was bij de Sinai toen God de Tien Geboden aan Mozes gaf? In films waarin Mozes de Tien Geboden ontvangt zie je nooit engelen. Maar de Bijbel zegt dat ze er wel waren. Er staat zelfs dat zij Gods Wet afleverden. (Hand. 7:52-53; Hebr. 2:1-2).

Er staat dat de Wet "met Gods vinger beschreven" was (Deut. 9:9-10). Oftewel, God in menselijke vorm. God was op de Sinai, in menselijke gedaante, net zoals in de verhalen in Genesis over de Engel van de HEERE. Hij en Zijn hemelse raad gaven de Wet aan Mozes en de Israëlieten.

Nadat de Wet afgeleverd was gingen Mozes, Aäron met zijn zoon en zeventig van Israëls oudsten de berg op om God in menselijke gedaante te aanschouwen. Deze keer was er een maaltijd bij inbegrepen (Ex. 24:9–11). Net zoals het Laatste Avondmaal een verzegeling was van het nieuwe verbond van Jezus bloed, was ook deze maaltijd een viering van Gods verbond met Israël.

God gaf Israël de Wet om heilig te zijn (Lev. 19:2). Hij wilde dat Israël anders was dan alle andere volken. Net zoals God volkomen anders is vergeleken met de andere goden, zo moest ook Zijn volk volledig onderscheiden van alle andere volken.

‘Heilig’, wat betekent dat? Het betekent niet ‘vreemd’. Heilig zijn betekent je identificeren met God, toegewijd zijn aan Hem, om van alle goede dingen te kunnen genieten die komen door op goede voet met God te leven. God wilde dat door Israël de andere volken zich aangetrokken zouden voelen tot Hem en naar Hem zouden terugkeren (Deut. 4:6–8; 28:9–10). Daarom wordt Israël een “koninkrijk van priester” genoemd (Ex. 19:6) en “een licht voor alle volken”(Jes. 42:6; 49:6; zie ook 51:4; 60:3). Het gehele volk had de positie van Abraham geërfd om een zegen te zijn tot alle andere volken (Gen. 12:3).

Geloof en Trouw

Op goede voet leven met God is een ander woord voor gered zijn. In tegenstelling tot wat we op de zondagsschool geleerd hebben werden de Israëlieten niet gered door alle regels van de Wet te volgen. In het Oude én Nieuwe Testament kan je niet werken om gered te worden, je kan je redding niet verdienen. Het wordt gegeven door de genade van God aan ieder die gelooft.

Zoals iedereen die ná Christus’ dood en opstanding geboren wordt, moeten ook de Israëlieten geloven. Zij moesten geloven dat hun God de God der goden was en vertrouwen dat Hij hen tot Zijn volk had gemaakt. Alleen zij hadden toegang tot de God van alle goden. De Wet beschreef niet hoe Israëlieten hun redding konden verdienen, het beschreef hoe ze hun loyaliteit lieten zien aan hun God. Redding kwam tot de Israëlieten door te geloven in wie God is en Zijn beloftes, door te weigeren andere goden te aanbidden. Het draaide niet om punten scoren bij God, maar om geloof en loyaliteit vanuit het hart.

Koning David heeft behoorlijk wat verkeerde dingen gedaan, zoals moord en overspel (2 Sam. 11). Volgens de Wet van Mozes verdiende hij de doodstraf voor zijn misdaden. Toch week hij nooit af van zijn geloof in Jahweh als de Allerhoogste God. Hij verbrak nooit zijn loyaliteit met Hem, hij is nooit andere goden gaan aanhangen. Daarom was God genadig tot hem en Daarom een man naar Gods hart.

Hetzelfde geldt voor het Nieuwe Testament. Geloven in het Evangelie betekent geloven dat de God van Israël als mens op aarde is gekomen, gestorven is aan het kruis als een offer voor onze zonden en drie dagen later weer opstond uit de dood. Dit moeten we aanvaarden en onze loyaliteit aan Jezus laten zien door alle ander goden achter ons te laten. Ongeacht wat deze goden over onze redding zeggen, de Bijbel zegt dat redding alleen door Jezus’ naam gered kunnen worden (Hand. 4:12) en door trouw te blijven in ons geloof (Rom. 11:17–24; Hebr. 3:19; 10:22; 38-39). Eigen fouten en falen is niet hetzelfde als Jezus vervangen voor een andere god. En, God weet heus wel het verschil tussen die twee acties.

Waarom is dit Belangrijk?

De exodus en de gebeurtenissen bij de Sinai zitten vol met bijzondere symboliek. De scene waarin Mozes en zijn gezelschap aan tafel zitten met God in menselijke gedaante op de Sinai trekt direct de volle aandacht. Mozes had zeventig oudsten bij zich. Als je teruggaat naar Genesis 10 en het aantal volken telt dat God onteigend heeft na incident bij de toren van Babel, dan kom je op zeventig uit. Deze volken werden toegewezen aan de zonen van God, de andere goden, toen God de volken veroordeelde (Deut. 4:19–20; 32:8-9). Maar waarom nou zeventig oudsten, zeventig zonen van God en zeventig onterfde volken?

Dit is allemaal met opzet zo geschreven. In het begin van Jezus' bediening zond Hij zeventig discipelen uit (Lukas 10:1).²¹ Dit was de voorbode van de Grote Zendingsopdracht. Dit getal brengt een belangrijke boodschap met zich mee: de discipelen van Jezus zullen alle volken en landen terugwinnen voor Gods Koninkrijk. Dit Koninkrijk zal zijn uiteindelijke vorm krijgen in het einde der tijden in het nieuwe, wereldwijde Eden van Openbaring 21-22. De herhaling van het getal zeventig vertelt ons dus dat God door middel van Zijn nieuwe, aardse familie (Israël, de nakomelingen van Abraham) zal terugwinnen wat verloren was gegaan.

Maar, daar houdt het niet mee op. De apostel Paulus schrijft in Galaten 3 dat gelovigen de belofte aan Abraham erven. Door te geloven in Jezus ben je een kind van Abraham (Gal. 3:26-29). Dat betekent dat jij en ik de taak hebben om de volken terug te winnen van de goden. Het is onze taak om mensen die gedomineerd worden door andere goden te bekeren tot geloof in Jezus. Wij zijn nu Gods raad op aarde en uiteindelijk zullen wij onderdeel worden van Zijn bovennatuurlijke familie in het nieuwe Eden.

Op vele plekken in de Bijbel vinden we dit terug. Het boek Openbaring beschrijft hoe gelovigen van Jezus het heerschapp over de volken zullen erven (Openb. 3:21). Dat betekent dat wij de zonen van God zullen vervangen die sinds Babel over de volken heersen. Dit verklaart waarom Johannes zegt dat gelovigen het recht ontvangen om kinderen van God te zijn (Joh. 1:12; zie ook 1 Joh. 3:1–3). Wij zullen de bovennatuurlijke, gevallen zonen van God vervangen aan het einde der tijden.

Dit is ook waarom Paulus schrijft “Weet u dan niet dat wij over engelen zullen oordelen?” (1 Kor. 6:3). We zullen uiteindelijk hoger zijn dan de engelen wanneer we ons nieuwe, hemelse lichaam zullen krijgen op de nieuwe aarde. We zullen zijn zoals Jezus (1 Joh. 3:1-3; 1 Kor. 15:35-49) en samen met Hem regeren over de volken (Openb. 2:26) die nu nog geregeerd worden door de vijandige goden. Gelovigen (de geestelijke nakomelingen van Abraham) zullen de onterving van de volken en de vloek van de dood omkeren.

Met dit doel zouden we moeten leven. Het hele plan in het Oude Testament leidt hiertoe. Denk eens terug aan Eden. God wilde dat Zijn twee families, de menselijke en de bovennatuurlijke, samen met Hem zouden leven en regeren in Eden. Dit plan werd gedwarsboomd door opstand, maar werd nieuw leven ingeblazen door de redding van Israël uit Egypte. Uit Abrahams nakomelingen zou uiteindelijk de

²¹ Vertalers notitie: sommige Bijbelvertalingen hebben tweeënzeventig discipelen uitgezonden door Jezus. Zie hoofdstuk 11 voor meer uitleg.

Messias komen die de fouten van Eden ongedaan zou maken (Gen. 3:15). Zonder Israël zouden wij geen levensdoel hebben.

En dat is precies waarom de goden en hun volgers opnieuw Israël van de kaart probeerden te vegen.

HOOFDSTUK ACHT

Heilige Grond

Een jaar lang verbleven de Israëlieten bij de Sinai berg. Waarom zo lang? Ze hadden immers al een nieuwe verbond met God en de Tien Geboden ontvangen. Maar ze moesten nog veel leren. Behalve geloven in de God van hun voorouders en beloven Hem trouw te blijven, moesten ze meer over God zelf leren en wat Hij van hen verwachtte.

Heiligheid als Concept

Vele van de vreemde wetten en gebruiken in het Oude Testament zijn bedoeld om de mensen te leren dat God totaal anders is dan alles wat bestaat. God is uniek in Zijn aard en karakter, Hij is compleet anders dan de mensheid of wat dan ook. Voor Israël moest deze waarheid ten allen tijden bevestigd worden, anders zouden ze God simpelweg als 'normaal' gaan zien.

Het Bijbelse woord dat gebruikt wordt om Gods 'anders zijn' te beschrijven is *heiligheid*. Het betekent 'opzijgezet' of 'onderscheiden'. Het concept 'heiligheid' draait niet zozeer om moreel correct gedrag, dat we ons zouden moeten gedragen op een juiste manier om God te representeren, al wordt dat wel inbegrepen (Lev. 19:2).

God nam geen genoegen met het geven van een rationele verklaring voor Zijn heiligheid. Hij wilde dat dit concept doordrenkt was in elk aspect van het dagelijks leven in het oude Israël. De Bijbel legt uit hoe dit bereikt werd door rituelen (symbolische handelingen) en door regels voor het betreden van heilige, toegewijde grond.

Hoe is God 'Anders'?

Het korte antwoord luidt: in alles. Maar dat is nogal abstract. De Bijbel brengt het veel nuchterder, de rituelen en regels van het Israëlitische leven reflecteren dat.

Bijvoorbeeld: de Bijbel leert ons dat alleen God de bron van leven is. Hij is leven. God is niet van deze aarde, de plek waar dood, ziekte en imperfectie heerst. Zijn rijk is bovennatuurlijk, ons rijk is aards. De plek op aarde waar Hij zich begeeft wordt heilig en in feite niet van deze wereld, simpelweg omdat Hij ter plaatse is. Waar wij ons begeven is 'gewoon', waar God zich begeeft is het tegenovergestelde: buitengewoon.

In het oude Israël moesten mensen uitgenodigd zijn en gereinigd worden om op dezelfde plek als God te mogen zijn. Veel wetten in het Oude Testament zijn voorschriften voor zo'n reiniging.

Israëlieten konden gediskwalificeerd worden (onrein worden) van heilige grond op verschillende manieren: seks, bloedverlies, sommige lichamelijke handicaps, het aanraken van een lijk (menselijk of

dierlijk). Het was voor de Israëlieten verboden om sommige vogelsoorten die van kadavers leven te eten (gieren en haviken bijvoorbeeld; Lev. 11:13–19), of dieren die je in of op kadavers kon vinden (hagedissen en muizen bijvoorbeeld; Lev. 11:24–40).

In deze gevallen had onreinheid niets met moreel gedrag te maken maar was het geassocieerd met het verlies van leven, wat niet te verenigen was met Gods perfectie. Ook al is dit simpele logica, het past niet in ons moderne denken. Verlies van bloed of seksuele vloeistoffen werd gezien als het verlies van iets dat leven creëert of onderhoudt. God zou niet geassocieerd worden met het verlies van leven maar gezien worden als de bron van leven. Rituele reiniging ondergaan na het verlies van dergelijke vloeistoffen gold als een herinnering aan Gods aard. Hetzelfde gold voor reiniging na onrein te zijn geworden door contact met de dood. In Israël kon men ook uitgesloten worden van heilige grond op basis van lichamelijke beperking of verwonding, in dit geval omdat imperfectie niet geassocieerd kon worden met Gods perfectie.

Al deze wetten waren bedoel om een bovennatuurlijk wereldbeeld aan te sturen.

Het Probleem van Onreinheid Oplossen

Onrein zijn en niet de heilige grond kunnen betreden was een serieuze zaak voor de Israëlieten van toentertijd. Ze konden namelijk geen offers brengen op de daar voor aangegeven plaats zolang ze onrein waren. Rituele reiniging was daarvoor de oplossing.

Het verzoeningsoffer is een wereldvreemd concept voor ons: een object of persoon besprenkelen met bloed om ritueel rein te worden en daarmee geschikt voor heilige grond. Maar offers van bloed hadden een speciaal doel. Het introduceerde het concept van aflossing. De levenskracht zat in het bloed (Lev. 17:11). Het doden van een dier leerde de Israëlieten dat wanneer zij toenadering zochten tot God, op een andere manier dan Zijn manier, de dood als gevolg had. Het offer van bloed was een genadige manier om de besmette, onreine staat van de Israëlieten te herstellen.

Het punt was dus dat God het leven van de Israëlieten spaarde door een dier als vervanging te laten offeren. Menselijk leven was voor God meer waard dan die van dieren, omdat mensen als afbeelding van God gemaakt zijn (Gen. 1:26). Israëlieten danken hun leven aan Gods bovennatuurlijk werk in het leven van Abraham en Sara waardoor zij een kind konden krijgen (Gen. 12:1-3). Maar menselijk leven was in gevaar in het bijzijn van God. De offers herinnerden de Israëlieten aan het feit dat God de macht had over leven en dood. En God wilde aan hen Zijn genade laten zien.

Hemel (en Hel) op Aarde

Door de aandacht te richten op Gods uniekheid werden verschillende ideeën gecommuniceerd. Niet alleen over God, maar ook over de grenzen met het bovennatuurlijke. Het idee van onderscheiding tussen aards en bovennatuurlijk was fundamenteel voor het wereldbeeld van de Israëlieten. Als de plek waar God aanwezig was heilig was, betekende dat de grond daarbuiten 'gewoon' was of in sommige gevallen zelfs onderdeel van het kwaad.

Gods aanwezigheid werd gekenmerkt door het volgende: vele attributen in de Tabernakel waren ontworpen om de Israëlieten te doen denken aan Eden; de plaats waar de hemel op aarde was. De gouden kandelaar was ontworpen en versierd als een boom (Ex. 25:31–40), een verwijzing naar de Levensboom. Het stond als wacht voor het gordijn dat voor het Heilige der Heiligen hing, de plek waar de Ark van het Verbond stond waarvan de deksel was ontworpen als een troon voor God (Ex. 25:10-22).

De cherubs in het Heilige der Heiligen zijn ook een duidelijke referentie naar Eden. De cherubs van Eden stonden als wachters voor de verblijfplaats van God. Later, toen Salomo de Tempel liet bouwen werden er twee gigantische cherubs geplaatst over de Ark als troon van God, waardoor de Ark zelf een voetenbank werd. (1 Kron. 28:2).

De Tempel was ook ontworpen om op de tuin van Eden te lijken, gevuld met afbeeldingen van weelderige planten en dieren (1 Kon. 6-7). Bloemen, palmbomen, leeuwen en granaatappelbomen werden in de Tempels architectuur gegraveerd. Het was een beeld dat deed denken aan de plek waar God op aarde leefde samen met Zijn menselijke familie.

Ook moesten de Israëlieten herinnerd worden aan de duistere kant van de kosmische geografie. Het Israëlietisch kamp, en later ook het land van Israël, was heilige grond. Dat betekende dat het terrein daarbuiten *onheilig* was. Lang geleden voor de gebeurtenissen bij Sināi had God de andere volken onteigend en overgeleverd aan andere goden (Deut. 4:19–20; 32:8–9). Op een dag zou Hij deze volken terug claimen, maar in de tijd van de Bijbel was dat het rijk der duisternis.

Er is een Israëlietisch ritueel wat dit erg duidelijk maakt. De Grote Verzoendag (Jom Kippoer) werd ieder jaar gehouden. Dit wordt beschreven in Leviticus 16 met onder andere een fascinerende les om mensen te herinneren aan de grens tussen heilige en onheilige grond.

Er waren twee geiten. Eentje die geofferd werd en waarvan het bloed gesprendeld werd om de Tabernakel te reinigen van menselijke vervuiling. Deze geofferde geit was “voor de HEER”. De andere geit werd niet geslacht maar werd de woestijn ingestuurd nadat hogepriester symbolisch alle zonden van het volk op de geit had overgeplaatst. Deze geit was “voor Azazel.”

Wie of wat is Azazel? In sommige tradities wordt dit woord vertaald als *schandebok*. In de Dode Zee-rollen is dit de naam van een demon. Gedurende de reis in de woestijn naar het Beloofde Land offerden de Israëlieten aan demonen (Lev. 17:7), ze waren namelijk bang dat vijandige machten hun kamp zouden bedreigen.²² De woestijn was immers buiten het Israëlietisch kamp, dus de plek waar vijandige wezens waren. Dit moest stoppen, daar zorgde de geit voor Azazel voor. De geit voor Azazel was niet een offer aan de kwade goden, de geit was überhaupt geen offer. In plaats daarvan was het een manier om symbolisch alle zonden de woestijn in te sturen en zo de heilige grond (het Israëlietisch kamp) te reinigen.

²² Vertalers notitie: Het woord ‘laś-śā-ʾī-rim’ in Leviticus 17:7 wordt in de Nederlandse Bijbelvertalingen vaak vertaald als duivels in plaats van demonen.

Waarom is dit Belangrijk?

Sommige dingen veranderen in het Nieuwe Testament en sommige dingen niet. God is nog altijd 'anders' dan wat dan ook in hemel en op aarde. Zijn heiligheid vereist dat wij gereinigd zijn voordat we Zijn aanwezigheid willen benaderen. Voor ons is dat bereikt door wat Jezus voor ons aan het kruis gedaan heeft.

Alles wat Jezus voor ons heeft gedaan heeft een diepere bovennatuurlijke betekenis. Hij ging de woestijn in (waar we verwachtten de machten der duisternis tegen te komen) om Satans verleidingen te overwinnen. Na deze gebeurtenis begon Jezus aan Zijn bediening, wat resulteerde in het verslaan van de duivel wie de "heerser over de dood" is (Hebr. 2:14). Jezus werd gekruisigd *buiten* de heilige stad (Heb. 13:12). Jeruzalem was heilige grond en Jezus was onrein omdat Hij al onze zonden op zich genomen had.

Jezus' dood en opstanding reinigen ons en maken ons geschikt om in Gods aanwezigheid te komen. Onze zonden zijn weggenomen (Rom. 11:27; zie ook 1 Joh. 3:5). Wij onreine zondaars zijn heilig in Christus. Wij zijn imperfect, maar daar wordt niet naar gekeken dankzij Jezus. Zo simpel en diepgaand is Zijn offer.

We hebben de neiging om te denken dat de Israëlieten spiritueel meer bevoorrecht waren dan wij. Zij hadden immers Gods aanwezigheid in hun midden. Zij leefden in een wereld waar de bovennatuurlijke kosmische geografie werkelijkheid was. We denken vaak dat we spiritueler en beter afgestemd op God zouden zijn als wij ook continu aan God herinnerd zouden worden.

Het Nieuwe Testament noemt de Israëlieten dan ook meer bevoorrecht.

Wij hebben geen Tabernakel of Tempel nodig om heilige grond te markeren. Onze eigen lichamen *zijn* heilige grond. Paulus noemt ons lichaam een "tent" (2 Kor. 5:4) want, net zoals God aanwezig was in het Heilige der Heiligen in de tabernakel en tempel, woont de Heilig Geest nu in ons (Rom. 8:9–11). Uiteindelijk zal ons lichaam sterven. Het aardse huis van onze geest zal vervangen worden voor een bovennatuurlijke: Eden, de hemel op aarde (Openb. 22:1-3).

Gezien God in ons woont door middel van Zijn Heilige Geest, is elke kerk (elke bijeenkomst van gelovigen) heilige grond. Dat is waarom Paulus tegen de Korintiërs zei dat zij een Christen, die zijn zonde niet de rug wilde toekeren, aan Satan moesten uit te leveren (1 Kor. 5:5). De kerk was heilige grond. Buiten de gemeenschap van gelovigen was het domein van Satan. Dat was waar zonde en alle daarbij behorende, zelfvernietigende consequenties thuishoorden.

Het is tijd dat we met een bovennatuurlijke blik naar onszelf gaan kijken. Jij bent een kind van God, geschikt voor heilig grond, niet door middel van wat je doet, maar omdat je in Christus bent, geadopteerd door God (Rom. 8:15; Gal. 4:5). Je bent "gered uit de macht van de duisternis en ons overgebracht naar het rijk van Zijn geliefde Zoon" (Kol. 1:13).

We moeten nooit vergeten wie we zijn in Christus en wat dat betekent voor de rest van de wereld.

HOOFDSTUK NEGEN

Heilige Oorlog

De Bijbel is een controversieel boek. Mensen die het niet zien als het Woord van God hebben vaak bezwaar tegen wat de Bijbel zegt. Maar van sommige dingen worden zelfs Christenen ongemakkelijk. De oorlogen die Israël voerde om het Beloofde Land te veroveren is een van die struikelblokken.

Waarom? Met name vanwege het vele moorden. Het lijkt veel te gericht en heftig gedaan te zijn. Waarom moest in sommige steden de hele bevolking uitgeroeid worden, inclusief vrouwen, kinderen en vee? Waarom was overgave van de inwoners niet voldoende? Zou het niet beter zijn geweest om ze te verbannen in plaats van te doden?

Het antwoord op deze vragen maakt Christenen vaak nog ongemakkelijker dan de vraag zelf. De redenering en motivatie van deze veroveringen kun je alleen begrijpen door middel van het bovennatuurlijke wereldbeeld van de Israëlieten.

Israëls Bovennatuurlijke Denkwijze

Bij de strijd om het Beloofde Land waren twee factoren van uiterst belang, beiden diepgeworteld in Israëls denkbeeld dat de aarde niet alleen een verblijf is voor mensen maar ook de prijs is in een onzichtbare bovennatuurlijke oorlog. We hebben ze beiden al eens genoemd, maar laten we ze er weer even bij halen.

Een factor heeft direct te maken met de gebeurtenissen omtrent de toren van Babel, nadat de volken in opstand kwamen en God besloot geen directe relatie meer met hen te willen. In plaats daarvan wees Hij ze toe aan leden van zijn hemelse raad, de zonen van God, om hen te laten leiden (Deut. 4:19–20; 32:8–9). Daarna riep Hij Abraham en zorgde Hij ervoor dat Sara een kind kreeg (Isaak) uit wie het volk Israël zou voortkomen.

In Psalm 82 leren we dat de andere goden corrupt werden. Ze lieten onrecht toe. Mensen begonnen deze goden te aanbidden in plaats van de Allerhoogste. Zo werden ze vijanden van God en Zijn volk, Israël. Gezien sommige van deze volken in Kanaän woonden, wat God beloofd had aan de Israëlieten te geven na de exodus, zagen Mozes en de Israëlieten deze volken en goden als aartsvijanden die er alles aan zouden doen om Israël te vernietigen.

De tweede factor is nóg schrikbarender voor de Israëlieten. Dit wordt al duidelijk in het verhaal wanneer de Israëlieten aangekomen zijn bij de grens van het Beloofde Land van Kanaän.

Mozes stuurde er twaalf spionnen op uit om onderzoek te doen naar het land en zijn inwoners. De spionnen zagen dat het een fantastisch land was, waar het vloeit van “melk en honing” zoals God beloofd had (Num. 13:27). Maar toen kwamen ze met het slechte nieuws: “Het land dat wij op onze

verkenningstocht doorkruist hebben, 'zeiden ze, 'verslindt zijn inwoners, en alle mensen die we er gezien hebben waren uitzonderlijk lang. We hebben daar zelfs reuzen gezien, de Enakieten. Vergeleken bij dat volk van reuzen voelden wij ons maar nietige sprinkhanen, en veel meer zullen we in hun ogen ook niet geweest zijn" (Num. 13:32-33).²³

We hebben het al eerder over de reuzen gehad, de Nephilim. Zij waren de ongere nakomelingen van de zonen van God en de menselijke vrouwen uit Genesis 6:1-4. De reusachtige Enakieten die de spionnen in Kanaän zagen waren hun nakomelingen. Er waren zelfs nog veel meer van deze nakomelingen verspreid over het gehele land, wonende te midden van de volken en steden die de Israëlieten zouden moeten verslaan om het Beloofde Land te veroveren (Num. 13:28–29). De taak om het land te veroveren leek in eerste instantie al een uitdaging te worden, maar nu leek het onmogelijk. Ze zouden krijgers van abnormale grootte tegen het lijf lopen.

Slechts twee spionnen, Jozua en Kaleb, geloofden dat God de Israëlieten zou helpen de Enakieten te verslaan. De andere spionnen overtuigden de rest van de Israëlieten dat ze zouden verliezen. God had de Faraó en zijn leger vernietigd en zou ervoor zorgen dat ze zouden winnen. Maar in plaats van te vertrouwen op God zeiden ze "We kunnen dat volk niet aanvallen, het is te sterk voor ons" (Num. 13:31).

God antwoordde: "Hoe lang zal dit volk mij nog afwijzen? Hoe lang nog zal het weigeren op mij te vertrouwen ondanks alle wonderen die ik verricht heb?" (Num. 14:11). Eigenlijk was God zo boos dat Hij het hele volk van Israël wilde onterven, net zoals de andere volken bij de toren van Babel, en opnieuw te beginnen met Mozes: "Ik zal het met de pest treffen en het verhinderen het land in bezit te nemen, en uit jou zal ik een volk laten voortkomen dat groter en sterker is dan dit (Num. 14:12).

Mozes smeekte God dit niet te doen (Num. 14:13–19). Dat gebeurde, maar toch kon Hij hun ongelooft niet ongestraft laten. Hardleers waren ze, dus het zou hen op harde manier geleerd worden. Hij zei tegen Mozes:

Ik zal vergeving schenken, zoals je vraagt. Maar zo waar ik leef en de hele aarde vervuld is van de majesteit van de HEER, niemand van degenen die mijn majesteit gezien hebben en de wonderen die ik in Egypte en in de woestijn heb verricht, en die mij nu al tien keer op de proef gesteld hebben door mij niet te gehoorzamen, zal het land zien dat ik hun voorouders onder ede heb beloofd. Niemand van hen die mij hebben afgewezen krijgt het te zien...

Hier in de woestijn zullen jullie lijken liggen, de lijken van allen die ingeschreven zijn, allen van twintig jaar en ouder, niemand uitgezonderd, omdat jullie je tegenover mij beklagd hebben. Jullie zullen het land waarvan ik gezworen heb dat je er zou wonen, niet binnengaan, met uitzondering van Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun. Jullie kinderen, die

²³ Vertalers notitie: Behalve dat het woord Nephilim in Nederlandse Bijbelvertalingen tot reuzen wordt vertaald, wordt de beschrijving van de Enakieten als nakomelingen van de Nephilim achterwege weggelaten in Numeri 13:33.

volgens jullie zouden worden buitgemaakt, zal ik er wel brengen. Zij zullen het land dat jullie versmaad hebben, leren kennen. (Num. 14:20–31)

“Tien keer” was in de tijd van de Bijbel beeldspraak voor “keer op keer” (Gen. 31:7; Job 19:3). Tot nu toe had God steeds hun geklaag getolereerd. In plaats van blij zijn dat ze geen slaven meer waren in Egypte klaagden ze over het eten dat ze kregen in de woestijn (Num. 11:1–14; 31-35) en over de leider die God voor hen uitgekozen had (Num. 12:1–16). Maar Gods geduld was nu op. Deze keer zou hun ongelof hun duur komen te staan. Israël zou veertig jaar lang door de woestijn moeten zwerven totdat de volwassenen met hun ongelof gestorven waren.

Een Tweede Kans

Israël zou nog een tweede kans krijgen om het Beloofde Land in te nemen. Deuteronomium 2 t/m 3 vertelt hoe de Israëlieten tijdens hun veertig jaar zwerven door Transjordanië reizen, het gebied ten oosten van de Jordaan en het Beloofde Land. De landen van Transjordanië waren Edom²⁴, Moab en Ammon. God had deze gebieden gegeven aan Abrahams neef, Lot, en aan Jakobs broer, Esau. De mensen die daar woonden waren verwant aan de Israëlieten...althans, de meesten. Er waren ook nog andere volken.

God had Mozes het volk met speciale reden hier naartoe geleid. Het ging namelijk niet om een familiebezoek. De Israëlieten vervolgden hun weg naar het gebied dat Basan heet. Deze plek had een slechte reputatie. Buiten de Bijbel wordt de plek in sommige oude teksten “de plek van de slang” genoemd. Twee grote steden in Basan, Astarot en Edrei, worden beschreven in dit reisverhaal (Deut. 1:4; Josh. 13:12). Deze steden werden gezien als poorten naar de onderwereld. In het wereldbeeld van de Israëlieten leidde God hen dus naar de poorten van de hel.

Maar dat is nog niet alles.

God bracht de Israëlieten daar om twee koningen aan te treffen: Sichon en Og. Deze twee koningen behoorden tot de Amorieten (Deut. 3:2–3; 31:4) en heersers van wat de Bijbel de Refaïeten noemt (Deut. 3:11; 13, Jozua 12:4; 13:2). Volgens Deuteronomium 2:11 worden de Enakieten “tot de Refaïeten gerekend”. God had via Mozes de Israëlieten geleid naar een gebied dat bezet was door dezelfde soort reuzen die de spionnen jaren geleden hun ongelof injoegen (Num. 13:32–33), waardoor de Israëlieten veertig jaar extra moesten zwerven.

Waarom had God hen daar naartoe gebracht? Deze confrontatie zou een voorproefje worden van wat er zou komen als de veertig jaren voorbij waren. Israël zou uiteindelijk de Jordaan over moeten steken om het land dat God hen beloofd had in bezit te nemen. God was Zijn volk aan het testen. Zouden ze deze keer wel trouw blijven en vechten? Als dat zo was, zou een overwinning hen het vertrouwen en gelof geven voor wat nog ging komen.

²⁴ Vertalers notitie: In meeste Nederlandse Bijbelvertalingen wordt Edom Seïr genoemd.

Jaren geleden vertrok het volk van Israël met de staart tussen de benen, maar deze keer zou het anders aflopen. Zoals Mozes zei “de HEER, onze God, schonk ons de overwinning. We brachten Sichon en zijn zonen ter dood en versloegen zijn hele leger... En zo leverde de HEER, onze God, koning Og van Basan met zijn voltallige leger aan ons uit. We versloegen hem en doodden al de zijnen-niemand van hen bleef in leven”(Deut. 2:33; 3:3). Vele jaren later vertelt de profeet Amos deze gebeurtenis opnieuw in zijn eigen Bijbelboek: “[De HEER heeft] ter wille van jullie de Amorieten uitgeroeid, die zo groot waren als ceders en zo sterk als eiken” (Amos 2:9).

Dit was een moeilijke stap voor een tweede kans. God eiste dat zij hun angsten overwonnen, de angst die ervoor zorgde dat zij veertig jaar doelloos zwierven. De God die de Rode Zee deed splijten stond aan hun kant. Het werd tijd dat ze dat zouden onthouden.

Volledige Uitroeiing

Israël won de strijd tegen Sichon en Og. Dit is waar we voor het eerste de redenen zien waarom er zoveel vernietiging bij de verovering van het Beloofde Land kwam kijken. De volledige bevolking van steden waar de reusachtige Refaïeten woonden werden uitgeroeid (Deut. 3:6). Wraak was niet het doel. Het doel was de afstammelingen van de Nephilim volledig uit te roeien. Voor de Israëlieten waren de reuzenstammen demonisch, gezien zij voortkwamen uit opstandige, gevallen bovennatuurlijke wezens. Ze zouden niet samen kunnen leven met demonisch nazaat.

Er ging enige tijd voorbij voordat de Israëlieten de Jordaan overstaken. Mozes stierf en het leiderschap ging over op Jozua. Hij leidde vele strijdtogten tijdens de verovering van het Beloofde Land. Deze campagnes werden geleid door de twee factoren die ik eerder heb genoemd: de vijandige volken verjagen en de reuzenstammen volledig uitroeien.

Als je het binnen zijn eigen context bekijkt, is de verovering van het Beloofde Land eigenlijk een heilige oorlog. Een strijd tegen de machten der duisternis, en tegen vijanden onder de heerschappij van vijandige goden, waarvan de Bijbel ze als echt bestaande, spirituele wezens beschrijft.

De logica van de verovering wordt mooi samengevat in Jozua 11:21-22:

Jozua roeide in die tijd ook de Enakieten uit die in de bergen van Juda woonden, in Hebron, Debir en Anab, en in de bergen van Israël. Hij doodde hen en liet hun steden aan de HEER. Er bleven in het land van Israël geen Enakieten meer over, behalve in Gaza, Gat en Asdod.

Waarom is dit Belangrijk?

Jozua's militaire tochten waren dan wel succesvol, ze waren niet compleet. Een paar reuzen ontsnapten en belandden in Gat. Gat werd een Filistijnse stad (Joz. 13:3) waar Goliat vandaan zou komen ten tijde van koning David (1 Sam. 17:4). Goliat was niet de enige reus uit Gat (1 Kron. 20:5-8). Niet iedereen voor wie de totale uitroeiing bedoeld was tijdens de verovering van het Beloofde Land werd daadwerkelijk

vernietigd. Sterker nog, dat de verovering niet zijn volledige doel had behaald had grote consequenties voor de Israëlieten.

In het boek Rechters staat dat de verovering incompleet was toen Jozua stierf. Het heeft nooit zijn volledige doel behaald. De Israëlieten vonden dat ze gehoorzaam genoeg waren geweest en volgden niet Zijn bevel om de andere volken uit te drijven. Gedeeltelijk gehoorzaam zijn is nog steeds hetzelfde als ongehoorzaam zijn.

De Israëlieten zouden nog eeuwenlang boeten voor het niet volledig navolgen van Gods bevel. In het boek Rechters zien we keer op keer hetzelfde gebeuren: Israël werd herhaaldelijk overweldigd door vijandige volken en trouw geloof in God was bijna verdwenen. Zaken verbeterden ten tijde van David en zijn zoon Salomo, maar daarna ging het snel bergafwaarts. Israël viel uiteen door oorlog en afgoderij.

De zegeviering van de verovering van het Beloofde Land werd overschaduwd door een grote fout. God Koninkrijk, Zijn plan om Eden te herstellen, ging in vlammen op. Het bovennatuurlijke wereldbeeld dat voortkwam uit Babel, de ongelovige volken onder heerschappij van kwaadaardige goden, bleef intact. Israël was verslagen en verdeeld. Het Beloofde Land kwam weer onder heerschappij van andere goden en hun volken. Ditzelfde wereldbeeld zien we terug in het Nieuwe Testament. Paulus gebruikt de termen als heersers, autoriteiten, machten en tronen om de machten der duisternis te beschrijven. Elk van deze termen werd in de oudheid gebruikt voor geografische heerschappij.

De oorzaak van Israëls falen was hun ongehoorzaamheid en ongelooft. Mensen zijn zwak. We kunnen ons afvragen waarom God überhaupt zich om ons bekommert. Maar als we terugkijken naar Eden weten we waarom. God had Zichzelf met heel Zijn hart toegewijd aan de mensheid. Wij zijn Zijn evenbeeld, Zijn aardse familie. Bij Zijn plan om over de aarde te heersen wilde Hij mensen betrekken. Als God Zijn plan zou schrappen voor mensen om deel te nemen aan Zijn raad op aarde, dat zou betekenen dat Hij niet almachtig genoeg was om het te laten werken, of dat het van het begin af aan een slecht idee was van Hem. God is almachtig en kan dus Zijn eigen doelen behalen, en zoals in een eerder hoofdstuk werd gezegd: God maakt geen fouten.

Het was tijd voor een nieuwe aanpak van het probleem van zonde en falen. De mensheid kon niet vertrouwd worden met het vernieuwen van het koninkrijk van Eden. Alleen God zelf kon dit voor elkaar krijgen. Alleen God kon de eisen van Zijn verbond volledig nakomen. Maar de mensheid zou niet afgeschreven worden. In plaats daarvan werd God mens. Hij zelf zou de Wet en de verbonden in vervulling brengen en zelf de boete van menselijk falen op Zich nemen. Maar zo'n ondenkbare oplossing moest natuurlijk geheim blijven, vooral voor de intelligente, bovennatuurlijke wezens van het kwaad. Dat zou niet makkelijk blijken.

HOOFDSTUK TIEN

In het Zicht Verborgen

Sinds de Zondeval probeerde God Zijn plan voor Eden te hervatten: samen met Zijn hemelse en menselijke familie op aarde leven. God beval Adam en Eva vruchtbaar te zijn en zich te vermenigvuldigen om zo Gods heerschappij over de rest van de planeet te verspreiden. God wilde dat de hele planeet een plek was waar hemel en aarde samen kwamen, waar de mensheid van het hemelse kon genieten en waar al het hemelse kon genieten van het aardse en de mensheid. Maar we weten maar al te goed hoe dat afliep.

Een Verleden vol Mislukkingen

De mensheid zondigde en werd verbannen uit Gods aanwezigheid. Eden werd gesloten. De bovennatuurlijke vijand, de Slang, werd verbannen. Hij werd uit Gods aanwezigheid naar de aarde gegooid. Hij werd verbannen naar de plaats waar dood heerst, waar het leven maar tijdelijk is, en werd heerser van de dood. Ieder mens zondigt, en het gevolg van zonde is de dood (Rom. 6:23). Zo heeft hij een rechtmatige claim op elk mensenleven.

Na de Zondvloed beval God opnieuw, nu tegen Noach en zijn familie, om vruchtbaar te zijn en talrijk te worden. Het was een nieuwe start, maar de mensheid ging weer de mist in. In plaats van God te gehoorzamen en de kennis van God Zijn heerschappij over de aarde te verspreiden, bouwden ze een toren waar God naar hen zou komen.

Wéér mislukt. Dit was niet Gods plan, dus bracht Hij spraakverwarring en leverde de volken uit aan andere goden van Zijn hemelse raad. Toen besloot Hij opnieuw te beginnen met een nieuwe menselijke familie: Abraham en Sara. Door Abrahams nakomelingen zou Hij de andere volken weer bereiken, wanneer Zijn koninklijke heerschappij op aarde hersteld was (Gen. 12:3).

Ook dit faalde weer, net zoals de volgende poging: Israël uit Egypte halen, naar de Sinai en vervolgens naar het Beloofde Land brengen. Israël faalde. Uiteindelijk bracht God David en Salomo, maar daarna begon Israël weer andere goden te aanbidden en keerden ze elkaar de rug toe. God verbande hen daarom uit het Beloofde Land; Hij stuurde hen in ballingschap. De enige manier waarop mensen ooit in staat zouden zijn om deel van Gods plan te volbrengen, was door opnieuw geboren te worden. De vloek van de Zondeval moest worden opgeheven.

Het verhaal van de mens, afgesloten van de Aanwezigheid van God, is een en al mislukking. Dat is omdat de mensheid verloren is sinds de zondeval. Alle mensen zijn imperfect en vervreemd van God. Gods Koninkrijk te stichten en te onderhouden, dat kon aan geen enkele menselijke leider toevertrouwd worden. Ze zouden niet trouw blijven aan God. Ze zouden zich zelfs verzetten tegen deze trouwheid en hun eigen weg gaan. Mensen zouden zondigen, falen en zich aansluiten bij de heer van de dood, Gods grote vijand. Maar Gods visie om mensen te zegenen als rentmeesters en koningen in een nieuw Eden zal niet gebeuren

zónder de mensheid. De enige manier om het menselijke deel van Zijn plan te volbrengen, was om hen wedergeboren te laten worden. De vloek van de zondeval moest worden opgeheven.

En daar had God een plan voor.

Een Oplossing en een Probleem

God had een mens nodig die méér dan mens was. Iemand die verleidingen kon weerstaan en altijd gehoorzaam zou zijn, iemand die geschikt was om koning te worden, iemand die de vloek van de dood zou verbreken door zelf te sterven en door middel van zijn eigen kracht weer uit de dood zou opstaan. Dat alles kon maar op één manier gebeuren: God zelf zou mens moeten worden. Als mens zou Hij Zijn plan vervullen voor de hele mensheid en Eden herstellen. Alleen wanneer mensen vergeven zouden worden voor hun zonden en op Jezus zouden gaan lijken, door de kracht die Hem uit de dood deed opstaan, zou Eden werkelijkheid kunnen worden.

Maar er was een probleem. Als dit plan ontdekt zou worden, zouden de machten van de duisternis er nooit intrappen.

Dit is precies wat Paulus zegt in de brief aan de Korintische kerk:

“Nee, wat wij verkondigen is het geheim van Gods verborgen wijsheid, een wijsheid waarvan God vóór alle tijden besloten had dat zij zouden dienen tot ons heil. De machtigen van deze wereld hebben van die wijsheid niets begrepen. Hadden ze die wel begrepen, dan zouden ze de Heer, van wie ons heil komt, niet hebben gekruisigd.” (1 Kor. 2:7-8, Groot Nieuws Bijbel)

Over wie heeft Paulus het? De heersers van deze wereld kan duiden op menselijke figuren, zoals Pontius Pilatus en de Joods leiders. Paulus had echter ook de bovennatuurlijke demonische machten in gedachten (Efez. 2:2). Het plan moest voor Gods aardse en bovennatuurlijke vijanden geheimgehouden worden. Alles hing af van de dood en opstanding van de goddelijke mens.

Maar hoe bewaar je zo'n geheim?

De Cryptische Messias

De goddelijke mens van wie het herstel van Eden afhankelijk was, was natuurlijk de Messias Jezus van Nazareth. Was het een verassing voor je toen ik zei dat messiaanse plan een geheim was? Kunnen we niet gewoon het Oude Testament lezen en het hele plan uitstippelen? Dat kan echter niet.

Geloof het of niet, maar er is geen enkel vers in het Oude Testament dat het woord *Messias* gebruikt om een man te beschrijven die eigenlijk God is en sterft voor de zonden van de mensheid. Zelfs niet Jesaja 53:11 met de beschrijving van 'de lijdende dienaar'. Sterker nog, het woord *Messias* wordt nooit genoemd in heel Jesaja. De 'dienaar' verwijst naar het volk van Israël, niet een individueel persoon (Jes. 41:8; 44:1-2, 21; 45:4; 48:20; 49:3). Het woord *Messias*, wat simpelweg 'de gezalfde' betekend, wordt met name gebruikt voor David of een van zijn nakomelingen die als koning regeerden.

Eigenlijk is het bewijs voor een goddelijke Messias, die zou sterven en weer opstaan uit de dood, pas duidelijk te vinden in het Nieuwe Testament.

Bedenk eens hoe de discipelen reageerden toen Jezus tegen hen zei dat Hij naar Jeruzalem zou gaan om te sterven. Ze waren verbijsterd en bedroefd bij het horen van deze mededeling (Matt. 17:22–23; Markus 9:30–32). Ze zeiden niet “Oh ja, natuurlijk, dat hebben we in Schriften gelezen.” Petrus bestrafte zelfs Jezus voor deze uitspraak. (Matt. 16:21–23).

De discipelen hadden geen flauw idee wat Gods plan inhield. Ze zagen Jezus slechts als de zoon van David, de rechtmatige opvolger van de troon, iemand die wonderen deed net als de profeten uit het Oude Testament.

Zelfs ná de opstanding moest Jezus op bovennatuurlijke wijze de ogen van de discipelen openen om de lijdende Messias te kunnen zien. Nadat Jezus was opgestaan uit de dood, kwam Hij bij hen en zei:

‘Toen ik nog bij jullie was, heb ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over mij geschreven staat in vervulling moest gaan.’ Daarop maakte hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften. (Lukas 24:44-45)

Gods ‘nieuwe plan’ waarin Hij zou sterven en opstaan uit de dood om de vloek te verbreken, is niet al te duidelijk in het Oude Testament. Verspreid over het Oude Testament kan je hier en daar wat aanwijzingen vinden. Maar nooit vind je alle aanwijzingen op één plek. Het portret van de Messias is alleen achteraf duidelijk zichtbaar. Zelfs dan nog, als je weet waar je naar moet zoeken.

De kwaadaardige bovennatuurlijke machten waren slim genoeg om in te zien dat de zoon van David gekomen was (Matt. 8:28–29; Lukas 4:31–35). Voor zo ver begrepen ze het Oude Testament wel. Maar niets wat de demonen zeggen geeft ons de indruk dat ze begrepen dat Jezus was gekomen op te sterven en opstaan uit de dood, om zodoende de vloek te verbreken.

Zoals Paulus zei, al hadden zij en Satan dat wel begrepen, dan zouden ze nooit mensen als Judas hebben aangezet om Jezus te verraden aan mensen die Hem wilden vermoorden. De Duivel en al zijn volgelingen zijn van alles, behalve stom. Ze waren er ingeluisd om Jezus te vermoorden, precies zoals God gepland had. Ze startten een opeenvolging van gebeurtenissen wat resulteerde in hun eigen ondergang. Het was een misleiding van hemels ontwerp.

Karakteristieken van het Messiaanse Profiel

Achteraf kunnen we de onderdelen van het messiaanse portret beter zien dan de discipelen. Al is er geen vers dat de Messias beschrijft als een goddelijke zoon van David die sterft en uit de dood opstaat om de vloek van de dood te verbreken, toch lopen deze thema's als een rode draad door het Oude Testament. Nu we weten hoe het plan is uitgevoerd kunnen we de patronen herkennen.

Als iemand bijvoorbeeld vraagt “wie is de zoon van God?” Volgens het Oude Testament is het antwoord niet “Jezus”. Adam was Gods zoon, hij was de eerste mens. Israël wordt Gods zoon genoemd

(Ex. 4:23; Hos. 11:1). De koningen van Israël werden Gods zoon genoemd (Ps. 2:7). In het Nieuwe Testament wordt Jezus 'de tweede Adam' en "de Zoon van God" genoemd (Rom. 1:4; 1 Kor. 15:45; 2 Kor. 1:19; Hebr. 4:4).

We kunnen de vraag stellen: "Wie is Gods dienaar?" Adam diende God (Gen. 2:15). Ook Israël werd Gods dienaar genoemd (Jes. 41:8; 44:1–2, 21; 45:4; 48:20; 49:3). David en de andere koningen van zijn geslacht werden Gods dienaar genoemd (2 Sam. 3:18; Ps. 89:4; 1 Kon. 3:7 2 Kron. 32:16). Jezus was ook een dienaar (Hand. 3:12; 4:30; Fil. 2:1-8).²⁵

Hebben deze zonen en dienaren van God ooit geleden? Is hun aardse bestaan ooit opgehouden? Werd hun bestaan hernieuwd? Hebben ze een toekomst in het nieuwe Eden? 'Ja' is het antwoord op al deze vragen. Adam, Israël en de koningen van het Huis van David waren allen verbannen van Gods aanwezigheid. Verbannen van de plek op aarde waar God woonde, Eden en het Beloofde Land. Toch zijn ze gered én zullen ze gered worden in het Nieuwe Eden, om samen met God en de opgestane Jezus te leven.

Het punt is dat al deze figuren op een of andere manier in de richting van Jezus wijzen. En Jezus maakt dit beeld compleet. Hij is het volledige portret dat zichtbaar wordt als je deze losse onderdelen naast elkaar legt. Alles was in het volle zicht verborgen en kan alleen achteraf gezien worden.

Waarom is dit Belangrijk?

Intelligent kwaad (Satan, de demonen, de gevallen goden die over de volken heersen) weet niet alles. Ze kennen Gods gedachten niet en kunnen deze ook niet achterhalen. We hebben de neiging om te denken dat ze alwetend zijn omdat ze bovennatuurlijk zijn. Dat is niet waar. Slechts één iemand is alwetend: God. En Hij staat toevallig aan ónze kant.

Vanwege de Zondeval had Satan rechtmatig aanspraak op ons allemaal. Wat bedoel ik daarmee? Vanwege Adams zonde "is de dood voor ieder mens gekomen" (Rom. 5:12). De Slang was vervloekt en verworpen om de heerser over het rijk van de dood te zijn (de onderwereld, wat wij hel noemen). Vanwege de zondeval ontkomt niemand aan de dood en is iedereen voorbestemd om naar het rijk van de dood te gaan, waar de Duivel heerst.

Dat veranderde allemaal toen Jezus op aarde kwam en Gods plan om ons te redden vervulde door te sterven en uit de dood weer op te staan. De eerste stap van het herstellen van Eden was ervoor zorgen dat mensen aan de vloek van de dood konden ontkomen. Iedereen die gelooft is onderdeel van Gods Koninkrijk en familie, en wordt niet langer gegijzeld door de vloek van de dood of de heerser van de dood. Daarom zei Jezus, toen Hij begon aan het oprichten van Gods Koninkrijk (Lukas 10:1-9): "Ik heb Satan als een lichtflits uit de hemel zien vallen!" (Lukas 10:18). Jezus wist dat Zijn dood en opstanding de prijs voor onze zonden zou betalen, en zodoende Satans claim op onze zielen tenietdoet. Het Koninkrijk was het begin van het einde voor de heer van de dood.

²⁵ Vertalers notitie: Sommige Nederlandse Bijbelvertalingen laten het woord voor 'knecht' of 'dienaar' achterwege in verzen.

We moeten goed onthouden wie we zijn en waar onze identiteit vandaan komt. Gelovigen, collectief gezien als de kerk, worden *het lichaam van Christus* genoemd. En Jezus' lichaam was opgewekt uit de dood. Wij zullen opstaan uit de dood omdat Hij is opgestaan (1 Kor. 15:20-23). Hij is de *eerstgeborene* uit de dood. Wij zijn "de gemeenschap van eerstgeborenen, die in de hemel ingeschreven zijn" (Hebr. 12:22-24). Zoals Johannes zei, "Wie hem wel ontvingen en in zijn naam geloven, heeft hij het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden" (Joh. 1:12). *Satan heeft geen aanspraak op de kinderen van God* omdat zij zullen opstaan uit de dood. Er is geen reden om naar levenden te zoeken in het rijk van de dood.

Het maakt niet uit of ze nu menselijk of bovennatuurlijk waren, of dat ze goedaardig of kwaadaardig waren, God zou aan niemand zijn plan openbaren. De manier waarop de Messias Gods plan zou vervullen zou geheim blijven. Toch zou God het kraakhelder maken dat, wanneer de Messias (God in menselijke vorm) gearriveerd was, het herstel van Eden het einddoel was. Zoals we in het volgende hoofdstuk zullen zien was dit voldoende informatie om de mensen tot geloof te doen brengen en de machten der duisternis in de val te lokken dat tot hun eigen ondergang zou leiden.

HOOFDSTUK ELF

Bovennatuurlijke Intenties

In het vorige hoofdstuk zagen we hoe de het Oude Testament de Messias verborgen houdt in het openbaar. Het sterven en opstaan uit de dood was belangrijk voor Gods plan om de mensheid te redden en Eden te herstellen.

Alleen door mens te worden kon God er zeker van zijn dat een menselijke koning in de lijn van David over het volk zou heersen zonder te zondigen of geestelijk af te dwalen. Alleen als deze koning zou sterven in de plaats van de mensen en weer opstaan uit de dood kon God tegelijk de zonde berechten en de mensheid redden. Alleen door het sterven en opstanding van de Messias konden gevallen mensen nog steeds een plek hebben in Gods familie en hemelse raad, om samen te heersen in het nieuwe Koninkrijk van Eden zoals oorspronkelijk bedoeld was.

Maar denk eens aan alles wat daarvoor nodig was: Jezus moest op een of andere manier voor elkaar krijgen dat de bovennatuurlijke machten der duisternis Hem zouden ombrengen zonder te door te hebben wat ze eigenlijk aan het doen waren. Zoals Paulus tegen de Korintiërs zei dat ze nooit Hem hadden gekruisigd als ze wisten wat het resultaat zou zijn (1 Korintiërs 2:6-8).

Jezus' leven en bediening is beter te begrijpen met deze achtergrond. Lezers van het Nieuwe Testament kunnen al snel de indruk krijgen dat Jezus' leven tot aan het kruis nogal willekeurig verliep. De vier Evangelien laten immers niet allemaal dezelfde gebeurtenissen zien. Zo wordt bijvoorbeeld de geboorte van Jezus slechts in twee Evangelien beschreven (Mattheus en Lukas) en slechts één beschrijft de drie wijzen uit het oosten (Matt. 2). Soms in de volgorde van gebeurtenissen anders in verschillende Evangelien. Maar de werken van Jezus voorafgaand aan het kruis (de zieken genezen, preken over het Koninkrijk van God, zondaars vergeven, huichelaars confronteren) waren niet zomaar de willekeurige acties van een reizende, wijze man die hier en daar wat wonderen verrichtte. Er is meer gaande dan wat je in eerste instantie verwacht in de Evangelien. De werken van Jezus hebben belangrijke ondertonen.

Het Kwaad te Slim af

De gebeurtenis die aan het begin van Jezus' bediening voorafging was Zijn doop. Dit was het moment waarop God openbaar maakte dat Jezus Zijn zoon was (Markus 1:11). Ook was dit het moment waarop Johannes de Doper aangaf dat Jezus degene is die "de zonde van de wereld wegneemt" (Joh. 1:29). Als we de woorden van Johannes lezen denken we al snel aan de kruisiging, maar dat is niet waar Johannes aan dacht. Eerlijk gezegd dacht niemand daaraan. Tegen het einde van Jezus' bediening, zo'n drie jaar na Zijn doop, begon Hij over Zijn dood te spreken. Zijn eigen discipelen keurden dit af (Matt. 17:22-23; Markus 9:30-32). Dat hun leider binnenkort zou sterven was het laatste wat ze verwachtten te horen. Ze begrepen niet dat Jezus' sterven aan het kruis al die tijd al het plan was. Waarom begrepen ze dat

niet? Dat was omdat, zoals we in het vorige hoofdstuk bespraken, dit niet al te duidelijk te vinden was in het Oude Testament.

Na de doop nam de Heilige Geest Jezus naar de woestijn om daar door Satan geconfronteerd te worden (Matt. 4:1; Markus 1:12; Lukas 4:1–13). Satan wist wie Jezus was, anders zou hij Hem niet proberen te verleiden tot zondigen. De Duivel wist dat de Messias gekomen was met de missie om Gods heerschappij op aarde te herstarten. De “gezalvde” zou immers een nakomeling van David zijn. Satan, “de heerser van deze wereld” (Joh. 12:31), begreep dat Jezus zijn domein op het oog had: de volken die God onteigend had bij de toren van Babel voordat Hij Israël creëerde (Deut. 4:19–20; 32:8–9).

De meesten van ons weten wat er afspeelde tussen Jezus en Satan. Satan probeerde Jezus drie keer te verleiden (Matt. 4:3-11). Satans derde poging om Jezus te laten zondigen was door de Zoon van God alle volken van de wereld aan te bieden (Matt. 4:8–9). Precies waar hij dacht dat Jezus voor kwam:

De duivel nam hem opnieuw mee, nu naar een zeer hoge berg. Hij toonde hem alle koninkrijken van de wereld in al hun pracht en zei: ‘Dit alles zal ik u geven als u voor mij neervalt en mij aanbidt.’ (Matt. 4:8–9)

Satans aanbod was een slimme zet om Gods plan aan te passen. God zou immers krijgen wat Hij wilde, Hij zou alle volken terugkrijgen die Hij onterfd had. Missie geslaagd. Het enige wat Jezus daarvoor hoefde te doen was Satan aanbidden in plaats van God.

Satans tactiek laat zien dat hij nog niet door had dat Gods plan inhield dat Jezus moest sterven. Jezus hield dat ook voor zich, Hij weigerde Satan uit te leggen waarom Hij zijn aanbod afsloeg. Hij vertelde Satan enkel Hem te verlaten. God zou terugnemen wat van Hem was, op het door Hem uitgekozen tijdstip en alleen op Zijn manier alleen. Jezus’ missie ging om meer dan alleen heersen over de volken. Het ging Hem om het herstellen van een familie. Een familie waar ook de andere volken bij hoorden, niet alleen Israël. Dat betekende dat de prijs voor zonde betaald moest worden. Mensen zouden onderdeel zijn van Gods heerschappij, zoals Hij oorspronkelijk bedoeld had. Het kruis was nodig voor de verzoening tussen mensen en God, om zo Gods plan te bewerkstelligen. Jezus liet zich niet voor de gek houden. De Duivel daarentegen wél, met de tijd.

Een Voorproefje van Eden

Direct na de confrontatie in de woestijn deed Jezus twee dingen: Hij koos Zijn eerste discipelen (Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes) en genas een man die gekweld werd door een demon (Markus 1:16–28; Lukas 4:31–5:11). Het vergaren van discipelen en genezen van mensen ging zo door en het werd een herkenbaar patroon. Naarmate Hij meer discipelen kreeg gaf Hij hen de kracht om demonen uit te drijven en zieken te genezen (Lukas 9:1-5).

Jezus riep in eerste instantie twaalf discipelen om Hem te volgen. Dat was geen willekeurig nummer. Het komt overeen met het aantal stammen van Israël. Het was immers Gods volk, verheven boven de andere volken (Deut. 32:8-9). Paulus had dezelfde kijk op het verspreiden van het Evangelie: eerst de Joden, daarna de andere volken.

Jezus hield het niet bij twaalf. In Lukas 10 gaf Hij zeventig andere discipelen de opdracht om demonen uit te drijven en zieken te genezen (Lukas 10:1, 9, 17). Ook dit was geen willekeurig nummer. Dit is hetzelfde aantal als het aantal volken dat God onteigend had en toewees aan de lagere goden, tijdens het incident bij de toren van Babel (Deut. 4:19–20; 32:8–9). In sommige vertalingen staat tweeënzeventig in plaats van zeventig. Dat komt doordat sommige oude manuscripten van Genesis 10 de volken zo beschrijven dat je er in totaal tweeënzeventig telt. Het punt is dat het aantal discipelen dat Jezus uitzendt overeenkomt met het aantal volken in Genesis 10. Zoals het bijeenroepen van de twaalf discipelen een teken was dat het Koninkrijk van God naar Israël gekomen was, zo was ook het uitzenden van de zeventig een teken dat het Koninkrijk de andere volken zou herwinnen.

Toen de zeventig terugkeerden naar Jezus (Lukas 10:17), zei Jezus: “Ik heb Satan als een lichtflits uit de hemel zien vallen!” (Lukas 10:18). De boodschap luidt als volgt: het tij is gekeerd. Satan heeft geen aanspraak meer op de mensen wanneer ze bij Jezus horen. Hij kan niet langer bij God ons komen aanklagen (Openb. 12:10), hij is een aanklager zonder reden.

Kom Me Maar Halen

Drie jaar lang preekte Jezus over het Koninkrijk van God, liet Hij Gods liefde aan de mensen zien en gaf Hij een voorproefje van Eden. Nu begon Jezus zich voor te bereiden op het einde: Zijn einddoel.

Vóór Zijn laatste reis naar Jeruzalem nam Jezus de discipelen naar het verre noorden van Israël. Hij moest de kruisiging in gang zetten door middel van provocatie. Precies daarom koos Hij deze plek om de bovennatuurlijke machten uit te dagen.

Jezus nam de discipelen mee naar een plek genaamd Caesarea Filippi. Dat was de Romeinse naam voor wat in het Oude Testament Basan genoemd wordt. We hebben het hier al over gehad in hoofdstuk 9. Basan werd gezien als de poort naar de onderwereld, de poorten van de hel. Caesarea Filippi lag aan de voet van de berg Hermon, volgens Joods geloof was dit de berg waar de zonen van God op aarde kwamen om herrie te schoppen (Gen. 6:1-4). Kortom, in het Oude Testament waren Basan en Hermon het epicentrum van het kwaad.

Op deze plek stelde Jezus Zijn bekende vraag, “wie ben ik volgens jullie?” (Matt. 16:15). Petrus antwoordde “U bent de messias, de Zoon van de levende God” (v. 16). Jezus prijsde hem en voegde daaraan toe:

Gelukkig ben je, Simon Barjona, want dit is je niet door mensen van vlees en bloed geopenbaard, maar door mijn Vader in de hemel. En ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen. (vv. 17-18)

Wat Jezus met “de rots” bedoelde is een eeuwenoud discussiepunt. En voor dit discussiepunt is het belangrijk om de geografische locatie te begrijpen. Caesarea Filippi ligt in het noordelijke deel van Basan. Ten tijde van het Oude Testament werd dit gebied gezien met de poorten naar het dodenrijk.

Caesarea Filippi ligt aan de voet van een berg. De “rots” is deze berg. De “poorten van het dodenrijk” markeert de plek waar Jezus en de discipelen stonden.

Jezus daagde de duistere machten uit. Tijdens de Zondeval verloor de mens het eeuwig leven met God en ruilde deze in voor een leven gescheiden van God met de dood als onontkoombaar feit. De heer van de dood (de Slang, ook Satan of de Duivel genoemd) had macht over de mensheid. Elk mens zou bij hem in het dodenrijk eindigen. Maar God dacht daar anders over. Het geheime plan om Jezus voor alle zonden te laten betalen zou een directe aanval zijn op de poorten van de hel. De heerser van de dood zou met al zijn machten deze aanval van het Koninkrijk van God niet kunnen weerstaan. In feite lezen we in Mattheus 16 hoe Jezus aanklopt bij de Duivels voordeur en hem uitdaagt. Jezus wilde Satan provoceren. Waarom? Omdat de tijd was aangekomen waarin Jezus moest sterven om Gods geheime plan in actie te zetten.

Jezus ging nog een stap verder, alsof Zijn woorden nog niet provocerend genoeg waren. Mattheus, Markus en Lukas beschrijven alle drie het daaropvolgende moment, de Transfiguratie. In Markus 9:2-8 lezen we:

Zes dagen ging Jezus met Petrus, Jakobus en Johannes een hoge berg op. Met hen alleen. En daar veranderde hij voor hun ogen van gedaante en zijn kleren werden stralend wit, zo wit als niemand op aarde ze wassen kan. En hun verschenen Elia en Mozes. Zij waren met Jezus in gesprek. Toen nam Petrus het woord en zei tegen Jezus: ‘Rabbi, het is goed dat wij hier zijn! We zullen drie tenten maken, één voor u, één voor Mozes en één voor Elia. Want hij wist niet wat hij zeggen moest, zo waren ze geschrokken. Toen kwam er een wolk die hen allemaal omhulde en uit de wolk klonk een stem: ‘Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem.’ Toen ze om zich heen keken zagen ze ineens niemand meer, alleen Jezus was nog bij hen. (Groot Nieuws Bijbel)

De Transfiguratie, ook wel de Gedaanteverandering van Jezus genoemd, vond plaats op de Berg Hermon. Jezus koos deze berg uit om aan Petrus, Jakobus en Johannes te laten zien wie Hij werkelijk was: de belichaming van Gods glorie. De boodschap voor Satan en de machten der duisternis was: *“Ik ben op aarde gekomen om terug te nemen wat van Mij is. Het Koninkrijk van God is op komst.”* Kortom: *“Ik ben hier, wat gaan jullie eraan doen?”*

Het is geen toeval dat Jezus na de transfiguratie terugging naar Jeruzalem en Zijn discipelen begon te vertellen dat Hij zou gaan sterven. Dit wilden zij niet horen. Maar Jezus had ervoor gezorgd dat Satan en de andere kwade machten in actie zouden komen. Ze zouden het gevoel krijgen dat ze met spoed met Hem moesten afrekenen. En dat is precies wat Jezus wilde bereiken. Zijn dood zou cruciaal zijn.

Waarom is dit Belangrijk?

Jezus had een internationale bediening. Hij had een duidelijk beeld van Zijn rol in het herstellen van Gods Koninkrijk op aarde, wat zich zou uitbreiden tot de dag dat Hij terugkomt en het wereldwijde Eden zal inluiden.

Net als de discipelen hebben wij ook onze rol te vervullen, en daar moeten we ook naar leven. Gelovigen die geadopteerd zijn in Gods hemelse familieraad horen niet passief maar actief te zijn (Kol. 1:13).

Jezus had onder andere de intentie om mensen duidelijk te maken hoe Eden vroeger was, en hoe het leven samen met God is. In Gods familie en heerschappij zullen er geen ziektes of fysieke mankementen zijn. Ook zullen er geen vijandige machten meer zijn. Gods ultieme Koninkrijk is groter dan Eden of Israël. Het Koninkrijk zal wereldwijd zijn. Alle volken zullen er onderdeel van zijn. Het zal zijn zoals Eden was: Hemel op aarde.

Het is onze taak om Jezus te imiteren. Net als Hij kunnen wij zorgen voor onze naaste afbeeldingen van God (geestelijke en fysieke hulp), hen tot het geloof in onze Koning brengen en hen bemoedigen Hem trouw te blijven. Er is niet per se bovennatuurlijke kracht voor nodig om “aan verslagen harten hoop te bieden” en “gevangenen hun vrijlating bekend maken” in de voetstappen van de Messias (Jes. 61:1). Maar, deze acties zelf zijn in feite bovennatuurlijk. Het vereist wel een strategische blik en verzet tegen het kwaad. De Heilige Geest kan elke vriendelijke daad gebruiken om tot mensen hun harten te spreken. Elke vorm van het Evangelie verkondigen zal zijn vruchten afwerpen. De goedardigheid van Jezus stemt overeen met Zijn boodschap. Dit patroon kan door elke gelovige geïmiteerd worden, dit is onze taak voor Koninkrijk van God.

En ten slotte worden we eraan herinnerd dat intelligent kwaad niet alleen beperkte macht heeft, maar ook kwetsbaar is voor Koninklijke visie en actie. Jezus heeft al plaatsgenomen “aan Gods rechterhand [...], terwijl de engelen, machten en krachten aan Hem onderworpen zijn” (1 Pet. 3:22). We heersen “nu maar nog niet” samen met Hem (Kol. 3:1; 2 Tim. 2:12; Openb. 2:26; 3:21). De poorten van de hel kunnen de opkomst van de Kerk als Gods Koninkrijk op aarde niet tegen houden. De keuze is aan ons om deel te nemen aan deze strijd.

HOOFDSTUK TWAALF

Komend op de Wolken

Het vorige hoofdstuk beschreef hoe Jezus over Zijn toekomstige dood begon te spreken nadat Hij de machten der duisternis geprovoceerd had bij de poorten van de hel op de berg Hermon. Dit heeft een opeenvolging van gebeurtenissen in gang gezet wat tot Zijn beschuldiging en sterven aan het kruis leidde. Christenen hebben het veroordelingsproces vaak gelezen, maar de bovennatuurlijke achtergrond van dit verhaal wordt vaak gemist.

Om te begrijpen wat voor de Joodse autoriteiten de druppel was om Jezus tot de dood te veroordelen en Hem over te leveren aan Pontius Pilatus, moeten we terug naar het Oude Testament: in het boek van Daniël waar zich een scene afspeelt bij Gods hemelse raad.

De Oude van Dagen en Zijn Raad

Daniël 7 begint met een vreemd visioen. Daniël ziet vier beesten uit de zee komen (Dan. 7:1-8). Deze zien er bizar uit, met name het vierde beest. Wanneer in het Oude Testament dromen geïnterpreteerd worden, hebben voorwerpen en levende dingen altijd een betekenis. In deze droom representeren de beesten uit Daniëls visioen alle vier een keizerrijk. Dit weten we omdat zijn visioen overeenkomt met de thema's uit de droom van Nebukadnessar in Daniël 2. Deze droom ging over Babylon en de drie daaropvolgende keizerrijken. Wat Daniël beschrijft na het zien van zijn visioen, is wat voor ons van belang is:

Ik keek toe totdat er tronen werden geplaatst, en de Oude van dagen Zich neerzette. Zijn gewaad was wit als de sneeuw en het haar van Zijn hoofd als zuivere wol. Zijn troon bestond uit vuurvlammen en de wielen ervan waren laaiend vuur. Een rivier van vuur stroomde en ging voor Zijn aangezicht uit. Duizendmaal duizenden dienden Hem en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Zijn aangezicht. Het gerechtshof hield zitting en de boeken werden geopend. (Dan. 7:9-10, Herziende Statenvertaling)

We weten dat de 'Oude van dagen' de God van Israël is. Dat is al snel duidelijk, al helemaal als we deze beschrijving vergelijken van Zijn troon vergelijken met Ezechiëls visioen van Gods troon (Ezech. 1). Het vuur, de wielen en de menselijke gedaante op de troon zijn hetzelfde als in Daniëls visioen.

Maar, zoals je ziet is er meer dan één troon. Er zijn meerdere tronen in Daniëls visioen (Dan. 7:9), genoeg voor Gods hele hemelse raad (Dan. 7:10).

In het visioen houdt de hemelse raad een vergadering omtrent het lot van deze beesten, de keizerrijken. Er werd besloten dat het vierde beeste gedood moest worden en dat de andere beesten van al hun macht ontdaan zouden worden (Dan. 7:11-12). Ze zouden vervangen worden door een andere koning en koninkrijk. Dit is waar het echt interessant begint te worden.

De Mensenzoon Komend op de Wolken

Daniël vervolgt zijn beschrijving van het visioen:

Ik keek toe in de nachtvisioenen, en zie, er kwam met de wolken van de hemel iemand als een Mensenzoon. Hij kwam tot de Oude van dagen en men deed Hem voor Zijn aangezicht naderbij komen. Hem werd gegeven heerschappij, eer en koningschap, en alle volken, natiën en talen moesten Hem vereren. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die Hem niet ontnomen zal worden, en Zijn koningschap zal niet te gronde gaan. (Dan. 7:13-14, Herziende Statenvertaling)

“Mensenzoon” is een veel gebruikte term in het Oude Testament. Hier worden uiteraard mensen mee aangeduid. Wat in deze passage opvalt is hoe anders deze mens is. Daniel 7:13 beschrijft een man die *met de wolken* naar de Oude van dagen komt.

Waarom is dit zo'n belangrijk punt? Omdat in het Oude Testament deze beschrijving alleen voor God wordt gebruikt (Jes. 19:1; Deut. 33:26; Ps. 68:32–34; Ps. 104:1–4). Maar in Daniël 7 zit God al op de troon als de Oude van dagen. Het is alsof Daniël in zijn visioen een ‘tweede God’ ziet die ook mens is. Eigenlijk zoals Christenen geloven dat God meer dan één persoon is.

Dat is precies het punt!

Toen Jezus voor Kajafas stond tijdens zijn proces in Mattheus 26, Zijn leven aan een zijden draadje hangend, doet Hij de emmer overvloeien met het volgende:

De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden een valse getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze hem ter dood zouden kunnen veroordelen, maar ze vonden er geen, hoewel zich vele valse getuigen meldden. Ten slotte meldden er zich twee die zeiden: ‘Die man heeft gezegd: “Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen.”’ De hogepriester stond op en vroeg hem: ‘Waarom antwoordt u niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?’ Maar Jezus bleef zwijgen. De hogepriester zei: ‘Ik bezweer u bij de levende God, zeg ons of u de messias bent, de Zoon van God.’ Jezus antwoordde: ‘U zegt het. Maar ik zeg tegen u allen hier: vanaf nu zult u de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en hem zien komen op de wolken van de hemel.’ Hierop scheurde de hogepriester zijn kleren en hij riep uit: ‘Hij heeft God gelasterd! Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? Nu hebt u met eigen oren gehoord hoe hij God lastert. Wat denkt u?’ Ze antwoordden: ‘Hij is schuldig en verdient de doodstraf!’ (Matt. 26:59-66).

Jezus citeert Daniel 7:13, wat in eerste instantie een zinloos antwoord lijkt op een redelijke vraag. *Wil je echt weten wie Ik ben, Kajafas? Luister en huiver.* Kajafas begreep het onmiddellijk. Hij snapte dat Jezus beweerde de tweede God-persoon te zijn uit Daniel 7:13, de mens die beschreven wordt zoals allen God in het Oude Testament beschreven wordt. Dit was heiligschennis en daarop stond de doodstraf.

Jezus wist dat natuurlijk. Hij had geen intenties om zichzelf te beschermen. Hij wist dat Hij *moest* sterven om Gods Koninkrijk te herstellen, gelovigen onderdeel te maken van Gods familie en de onteigende volken terughalen van de machten en autoriteiten die over hen heersen sinds Babel.

Hij stierf. Davids woorden in Psalm 22, welbekend om zijn beschrijving van het lichamelijke effect van de kruisiging, geeft ons ook een idee van wat voor verschrikkelijks zich afspeelde in de onzichtbare wereld tijdens de kruisiging. De lijdende psalmist schrijft:

Allen die mij zien, bespotten mij,

ze schudden meewarig het hoofd:

'Wend je tot de HEER ! Laat hij je verlossen, laat hij je bevrijden,

hij houdt toch van je?'

Een troep stieren staat om mij heen,

buffels van Basan omsingelen mij,

roofzuchtige, brullende leeuwen sperren hun muil naar mij open.

Als water ben ik uitgegoten,

mijn gebeente valt uiteen,

mijn hart is als was, het smelt in mijn lijf.²⁶

Het griezelige gedeelte is de beschrijving van de stieren *van Basan*. Zoals eerdergenoemd, ten tijde van het Oude Testament was Basan het epicentrum van de demonische goden en het dodenrijk. In dit gebied werd Baäl veel aanbeden en werd vaak afgebeeld als een koe of stier. "Buffels van Basan" refereert naar demonen, de machten der duisternis. Vandaag de dag wordt deze situatie in al zijn duisterheid goed uitgebeeld door C.S. Lewis in *Het betoverde land achter de kleerkast*. Niemand die het boek gelezen heeft of de film gezien heeft zal snel vergeten hoe Aslan zijn leven overgeeft op de Stenen Tafel, aan de monsterlijke volgelingen van de Witte Heks.

En net zoals Jezus Satan te slim af was, zette Aslan de Witte Heks voor schut. Waarvan de duistere machten dachten dat zij gewonnen hadden, bleek uiteindelijk hun ondergang te zijn.

U Bent Goden, Toch Zult U Sterven Als Mensen

Satan verloor zijn grip op het leven van de kinderen van Adam, maar dat was niet zijn enige verlies door het kruis. Zijn handlangers, de bovennatuurlijke goden (*elohim*) van de andere volken, zouden ook hun domein verloren zien gaan.

²⁶ Vertalers notitie: In sommige Bijbelvertalingen komt dit overeen met Psalm 22:7-14.

De bovennatuurlijke goden kregen deze volken toegewezen door de Allerhoogste, de God van Israël (Deut. 4:19–20; 32:8–9). Het is niet duidelijk wanneer het gebeurde, maar ze zijn Gods vijanden geworden. Psalm 82, de psalm waar we in hoofdstuk 2 voor het eerst naar de hemelse raad keken, verteld ons dat deze *elohim* hun macht misbruikten en kwaad beloonden. Ze geven niets om Gods wetten en gerechtigheid:

God staat op in de hemelse raad,

hij spreekt recht in de kring van de goden (*elohim*):

'Hoe lang nog oordeelt u onrechtvaardig

en kiest u partij voor wie kwaad doen?

Doe recht aan weerlozen en wezen,

kom op voor verdrukten en zwakken,

bevrijd wie weerloos zijn en arm,

red hen uit de greep van wie kwaad wil.

U toont geen inzicht, geen begrip,

en doolt in duisternis rond,

de aarde wankelt op haar grondvesten.' (Ps. 82:1-5)

De rest van de psalm vertelt hoe God Zijn hemelse raad bij elkaar heeft geroepen om de goden hun toekomstige lot te vertellen. Hun terreurbewind zou eindigen wanneer God de volken tot zich terugroept:

Ooit heb ik gezegd:

"U bent goden, zonen van de Allerhoogste, allemaal."

Toch zult u sterven als mensen,

ten val komen als aardse vorsten.'

Verhef u, God, spreek recht op aarde,

alle volken behoren u toe. (Ps. 82:6-8)

Wanneer zou God de volken terugeisen? Het antwoord vinden we in Daniël 7:14:

Hem werden macht, eer en het koningschap verleend, en alle volken en naties, welke taal zij ook spraken, dienden hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij die nooit ten einde zou komen, Zijn koningschap zou nooit te gronde gaan.

De boodschap van Daniel 7:13-14 is duidelijk: wanneer de Mensenzoon zijn Koninkrijk krijgt, zal dit het begin van het einde zijn voor de bovennatuurlijke machten van het kwaad. Jezus kreeg Zijn Koninkrijk tijdens de opstanding, toen God “hem opwekte uit de dood en hem in de hemelsferen een plaats gaf aan zijn rechterhand, hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige” (Efez. 1:20-21).

Waarom is dit Belangrijk?

Voorafgaand aan het kruis had Satan claim op iedere ziel. Ieder mens sterft, dus gaat iedereen naar zijn domein, het dodenrijk. En dat is waar we zouden blijven als Jezus er niet was geweest met Zijn dood en opstanding. Door ons geloof in Zijn werk aan het kruis zijn wij opgestaan met Hem. Zoals we in het vorige hoofdstuk zagen dat Satan verbannen werd uit Gods aanwezigheid toen Zijn Koninkrijk op aarde begon (Lukas 10:18). Er was voor Satan geen plek meer om ons bij God aan te klagen. Hij heeft geen aanspraak meer op onze zielen.

Waarom leven we dan alsof Satan nog steeds dat recht heeft?

Onze redding is niet verdiend door een perfect moreel leven. Het is ons gegeven in genade, door geloof (Efez. 2:8-9). Dat betekent dat we onze redding ook niet kunnen verliezen door morele imperfectie. Waar we niet kunnen verdienen met werk, kunnen we ook niet verliezen door slecht werk. Gered zijn draait om trouw geloof. Erop vertrouwen dat Jezus' werk Satan verslagen heeft en alle andere goden en hun geloofssystemen de rug toekeren.

Dat is de boodschap van Gods Koninkrijk die wij aan alle volken duidelijk moeten maken (Matt. 28:19–20). En als wij gehoorzaam zijn zal het domein van de vijandige goden, de heersers en machthebbers, stap voor stap kleiner worden. De poorten van de hel, het rijk van de dood, zijn niet bestendig tegen de opstanding. Ze zullen de verspreiding van het Evangelie niet kunnen tegenhouden.

Ten tijde van Jezus' kruisiging leek dit niet de realiteit te zijn voor de discipelen. Toch zouden ze al snel de boodschap begrijpen. En dat op onvergetelijke wijze.

HOOFDSTUK DERTIEN

De Grote Ommekeer

Naast de verhalen van Jezus in de Evangeliën (de geboorte, de Bergrede, Zijn sterven, etc.) is het verhaal in Handelingen 2 een van de meest bekende uit het Nieuwe Testament. Het moment waarop de Heilige Geest de volgelingen van Jezus vervulde op de dag van het Pinksterfeest. Dit is het beginpunt van de kerk en het verspreiden van het Evangelie over de rest van de wereld.

Al is dit voor velen een bekend verhaal, er gebeurt meer dan we in eerste instantie doorhebben. Handelingen 2 is zodanig opgeschreven om het tegenovergestelde te zijn van wat er gebeurde bij de toren van Babel. Het is een omkering van de post-Babel geografie van het Oude Testament, waarin de volken buiten Israël gedomineerd worden door de lagere goden. Tijdens Pinksteren werden mensen klaargemaakt om met het Evangelie van Jezus ten strijde te trekken naar de landen en volken die God onteigend had ten tijde van Babel. Een oeroud plan voor de geestelijke strijd.

Pinksteren

De gebeurtenissen op de dag van Pinksteren die in Handelingen 2 beschreven worden zijn zeer uitzonderlijk:

Toen de Pinksterdag aanbrak, waren ze allemaal bij elkaar. Plotseling kwam er uit de hemel een geluid alsof er een hevige wind opstak, het vulde het hele huis waar ze zaten. Toen zagen ze iets dat op tongen van vuur leek: het verdeelde zich op daalde op ieder van hen neer. Ze werden allemaal vervuld van de Heilige Geest en begonnen te spreken in vreemde talen, zoals de Geest hun te spreken gaf. Nu verbleven er in Jeruzalem vrome Joden uit alle delen van de wereld. Bij het horen van het geluid waren de mensen te hoop geslopen en ze raakten geheel in verwarring, want iedereen hoorde hen in zijn eigen taal spreken. Ze waren buiten zichzelf van verbazing en zeiden: ‘Dat zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken? Hoe kan ieder van ons hen horen in zijn moedertaal horen? (Hand. 2:1-8)

Sommige woorden die in deze passage gebruikt worden, horen ons terug te brengen naar het bovennatuurlijke wereldbeeld van het Oude Testament, maar in Nederlandse vertalingen is dit niet zo vanzelfsprekend. De “hevige wind” die geassocieerd wordt met de komst van de Heilige Geest is een vaak gebruikte omschrijving in het Oude Testament voor de aanwezigheid van God (2 Kon. 2:1, 11; Job 38:1; 40:6). Vuur wordt ook vaak in deze context beschreven (Ezech. 1:4; Jes. 6:4, 6; Dan. 7:9; Ex. 3:2; 19:18; 20:18).

Uit deze beschrijving blijkt dat God aanwezig was en dat deze gebeurtenis Zijn bedoeling was. Het was Zijn bedoeling om de terugkeer van de volken die Hij had toegewezen aan de lagere goden, (Deut. 4:19–20; 32:8–9) en die nu Zijn vijanden waren (Ps. 82), in gang te zetten.

God wilde daarvoor de woorden van de discipelen gebruiken, vandaar de beschrijving van het spreken in tongen. God stelde de Joodse volgers van Jezus in staat om tot de Joden te spreken die uit de andere landen kwamen, landen die het domein waren van vijandige goden. Toen zij het Evangelie hoorden en geloofden, zouden zij terugkeren naar hun eigen landen en de volken over Jezus vertellen.

Pinksteren en Babel

De ongehoorzaamheid bij de toren van Babel leidde God tot Zijn besluit om de volken te verdelen en andere goden autoriteit over hen te geven (Deut. 4:19–20; 32:8–9). Op het eerste gezicht lijkt dit weinig te maken hebben met de gebeurtenissen in Handelingen 2. Maar in de oorspronkelijke taal zijn er duidelijke verbanden.

Er zijn twee belangrijke aspecten die zorgen voor een connectie met Babel. Ten eerste wordt beschreven dat de tongen van vuur zich *verdeelden*. Ten tweede, de Joden die uit andere landen kwamen waren *in verwarring* door wat er gebeurde. In het Nederlands is dit misschien niet al te overtuigend. Lukas schreef in het Grieks en de Griekse woorden die hij gebruikt voor ‘verdeeld’ en ‘verwarring’ zijn dezelfde als in de Griekse vertaling van Genesis 11:7 en Deuteronomium 32:8. Beide passages beschrijven de verdeling van talen en volken bij Babel en de verwarring die daardoor ontstond.

Lukas, de schrijver van Handelingen, was geen Jood. Hij kon alleen Grieks lezen. Vandaar dat hij de Griekse versie van het Oude Testament gebruikte, toentertijd (en vandaag de dag) bekend als de Septuagint. Dit was het Oude Testament van de vroege kerk, weinig mensen konden immers Hebreeuws lezen. Lukas dacht aan de gebeurtenissen bij Babel toen hij Handelingen 2 schreef.

Maar wat maakt nu die connectie? Denk eens terug aan wat er gebeurde bij Pinksteren. De Heilige Geest kwam op dezelfde manier zoals God zich in het Oude Testament openbaarde, met vuur en hevige wind. De verwarring door alle verschillende talen (wat het resultaat van Babel was) werd opgeheven toen de tongen van vuur de discipelen de mogelijkheid gaf om de talen van de andere Joden te spreken die naar Jeruzalem waren gekomen. Drieduizend Joden geloofden het Goede Nieuws van Jezus (Hand. 2:41).

Deze nieuwe gelovigen accepteerden Jezus als hun Messias, zij zouden met het Goede Nieuws terugkeren naar hun eigen land, de landen die ontstaan waren ten tijde van Babel. In Genesis 11 zien we hoe God Zijn rug toekeerde naar de mensheid. Direct daarna lezen we in Genesis 12 dat Hij Abraham koos om Zijn eigen volk en land te stichten. Nu was Hij bezig alle volken die Hij onteigend had terug te halen naar Zijn familie, samen met de nakomelingen van Abraham. Uiteindelijk zou Gods Koninkrijk alle landen van de vijandige goden innemen.

Het meest verrassende van dit alles is de lijst met landen in Handelingen 2 en de volgorde waarop deze worden genoemd. Als je deze landen op een kaart zou bekijken zie je dat deze landen van oost naar west lopen: Van Babylon en Perzië, waar de Joden in ballingschap woonden in het Oude Testament, tot het meest westelijke punt op aarde wat men in die tijd kende. Dit zijn dezelfde gebieden waar de volken woonden die in Genesis 10 genoemd worden; de volken van de lagere goden.

Wij Strijden Niet Tegen Vlees en Bloed

Het grootste gedeelte van het boek Handelingen gaat over Paulus' reizen. Paulus was de apostel voor de heidenen, degene die door God aangesteld werd om kerken te stichten buiten het land van Israël. Paulus' reizen, inclusief gebeurtenissen zoals zijn gevangenschap door de Romeinen, brachten hem steeds meer westwaarts.

In zijn brieven in het Nieuwe Testament schrijft Paulus vaak over de bovennatuurlijke machten die zijn bediening en verkondiging van het Evangelie dwarsboomden, hij was immers in het domein van deze kwade wezens. In zijn taalgebruik kunnen we zien dat hij de kosmische geografie van het Oude Testament begreep. Zie je de overeenkomsten in de terminologie van Paulus (in de NBV)?

- Vorsten en heersers (Efez. 1:20–21; 3:10; 6:12 Kol. 1:16)
- Machten en krachten (Efez. 1:20–21; Kol. 1:16; 2:15)
- Machthebbers (Efez. 6:12; 1 Kor 2:6)
- Heren (1 Kor. 8:5)

Al deze woorden worden gebruikt in verband met lokale heerschappijen. Sterker nog, dezelfde termen worden in het Nieuwe Testament en andere Griekse geschriften gebruikt om menselijke politieke machten aan te duiden. Paulus' taalgebruik heeft te maken met autoriteiten van lokale domeinen. Het is een weerspiegeling van de relatie tussen de bovennatuurlijke en de aardse wereld die het Oude Testament duidelijk maakt: de volken die God onteigend heeft en onder de autoriteit vallen van bovennatuurlijke wezens die Hem en Zijn volk willen dwarsbomen.

Op Naar Spanje

In het boek Handelingen eindigt Paulus' reis in Rome waar hij als gevangene zat. Hij had twee redenen om naar Rome te reizen: hij wilde een beroep doen op de keizer en het Goede Nieuws verspreiden. Paulus wist dat als hij het Evangelie wilde brengen aan volken onder de heerschappij van vijandige goden, naar het einde van de wereld (voor zover die toen bekend was) moest reizen. Ten tijde van het Oude Testament heette deze plek Tarsis. In de tijd van Paulus heette het Spanje. Paulus moest naar Spanje gaan om zijn missie te voltooien. Voordat hij gevangengenomen werd schreef hij aan de Christenen in Rome dat hij van plan was naar Spanje te gaan.

[Ik] heb mijn taak in deze streken nu beëindigd; en omdat ik er zo naar verlang om na al die jaren naar u toe te komen, hoop ik dat te doen wanneer ik naar Spanje ga. Ik hoop u op weg daarheen te ontmoeten om mijn reis daarna met uw hulp voort te zetten, maar niet voordat ik enige tijd van uw gezelschap genoten heb.... Nadat ik mij van deze taak gekweten heb, en de opbrengst van de collecte officieel aan hen heb overhandigd, zal ik u op doorreis naar Spanje bezoeken. (Rom. 15:23-25; 28)

Paulus begreep dat God was begonnen met het herstellen van Zijn Koninkrijk op aarde gedurende zijn leven. Dit besef was zijn motivatie om alle volken te bereiken. Hij geloofde dat als "alle heidenen zijn

toegetreden” dan “zal heel Israël worden gered” (Rom. 11:25–26). Hij dacht dat wat bij Pinksteren begonnen was, hij zou kunnen afmaken.

Waarom is dit Belangrijk?

Paulus had een bovennatuurlijk perspectief op zijn leven. Hij zag zichzelf als een instrument van God. En dat was hij ook. Dat gold ook voor alle andere gelovigen die na Pinksteren (en dus al vóór Paulus) teruggingen naar hun eigen land en zo het Evangelie meenamen naar deze demonische domeinen.

Dat geldt ook voor ons.

Als wij net als Paulus een instrument van God zijn, hoe kan het dan dat hij zoveel meer invloed heeft gehad en mensen heeft bereikt? Paulus begreep waar zijn leven om draaide, dát is wat het verschil maakt tussen hem en ons. Hij geloofde dat de machten en krachten van de duisternis echt bestonden en dat de God aan wiens kant hij stond sterker was.

Geloof jij dit ook? Dit is wat de Bijbel ons duidelijk maakt. Dat was ook duidelijk voor Paulus en daarom leefde hij ernaar.

Paulus wist niet hoe groot de aarde in werkelijkheid was. Hij was niet bekend met Noord-Amerika, Zuid-Amerika, China, India, Noorwegen, Australië, IJsland en nog vele andere landen. Gelukkig waren deze landen wel bij God bekend. God wist dat de taak om het Evangelie naar alle volken van de wereld te brengen groter was dan Paulus toentertijd kon begrijpen. God wist dat anderen in Paulus' voetsporen moesten treden om elk deel van de aarde te kunnen bereiken met het Goede Nieuws. Als wij niet actief bezig zijn om deze missie te volbrengen, dan doen we niet waarvoor we op aarde zijn. Als we alleen willen dat God iets voor óns doet, dan lijken we meer op de mensen uit Babel dan op Jezus, de twaalf discipelen en Paulus.

Wat we nog meer kunnen opmaken uit de Bijbelverzen die we bekeken hebben, is de Bijbelse definitie van demonische bolwerken. Er wordt niet precies beschreven hoe de grenzen van deze bolwerken lopen, of hoe de hiërarchie van de duisternis in elkaar zit. Wat we in ieder geval wel kunnen begrijpen is dat de onzichtbare machten de aarde als hun domein beschouwen. We weten dat deze machten Gods Koninkrijk willen tegenwerken en willen voorkomen dat mensen zich aansluiten bij God en Zijn plan. Dat betekent dat we weerstand kunnen verwachten die we niet met gezond verstand of wetenschap kunnen verklaren en niet in ons eentje kunnen verslaan. God heeft ons Zijn Geest gegeven en onzichtbare handlangers om ons te helpen op deze missie (1 Kor. 3:16; 6:19; Hebr. 1:13-14; 1 Joh. 4:4).

Maar nu de hamvraag: hoe zou ons leven eruitzien als wij naar de wereld zouden kijken met hetzelfde bovennatuurlijke perspectief als Paulus? Wat als wij zouden leven, wetende dat wij Gods familie zijn, met de intentie om andere broers en zussen uit de duisternis te redden? Wat als we bewust zouden leven, wetende dat elke keuze en elk woord dat uit onze mond komt een doel heeft. Wat als we geloofden dat onzichtbare entiteiten onze keuzes, acties en woorden kunnen gebruiken om mensen te beïnvloeden, voor goed en kwaad? Ons werk, ons inkomen, onze talenten en zelfs onze problemen

hebben geen invloed op wie we *werkelijk* zijn, wie we zullen worden en wat ons doel op aarde is. We kunnen de bovennatuurlijke wereld niet zien, maar net zoals de wereld van microscopische levensvormen die we niet met het blote oog kunnen zien, is het toch onderdeel van onze eigen wereld.

Vroegere gelovigen zagen de wereld op deze manier. Zoals we in het volgende hoofdstuk zullen zien, geloofden ze dat de wereld om hen heen door duisternis onderdrukt werd. Op een dag zou deze duisternis zwichten. Ondanks dat het een klein groepje was tegenover de vijandige wereld met al zijn machten, uit hen is toch het wereldwijde Christendom voortgekomen. Dankzij God en Zijn onzichtbare handlangers die met hen samenwerkten. Zij geloofden in de geestelijke strijd en dat zij die niet konden verliezen. Wij zijn daar het levende bewijs van.

HOOFDSTUK VEERTIEN

Niet van deze Wereld

In de tuin van Getsemane, waar Jezus bad voordat hij gearresteerd werd, zei hij de bekende uitspraak over Zijn volgelingen “Ze horen niet bij de wereld, zoals ik niet bij de wereld hoor.” (Joh. 17:16). Gelovigen waren wel in de wereld met de taak om het Evangelie naar elk land te brengen (Matt. 28:19–20), maar ze waren niet van deze wereld. Dit paradoxale concept werd aan de vroege Christenen op een aantal verschillende manieren duidelijk gemaakt:

Heilig Grond en Gods Aanwezigheid

In hoofdstuk 8 is het concept van heilige grond uitgelegd. Voor de Israëlieten in het Oude Testament was God compleet anders dan alles wat er op aarde is. De plaats waar Zijn Aanwezigheid woonde was anders. Dat neemt niet weg dat God overal en altijd aanwezig is, oftewel ‘alomtegenwoordigheid’. Maar het gaf aan welke plaats God gekozen had om met Zijn volk in te contact te komen. Ook om deze reden werden de Tabernakel en de Tempel gebouwd. Het concept van heilige grond was niet alleen de reden voor alle wetten en ritueelvoorschriften, het was er ook het idee van kosmische geografie duidelijk te maken. Het idee dat de wereld was verdeeld onder de lagere goden en de Allerhoogste; de God van Israël.

Het concept van heilige grond maakt een spetterende entree in het Nieuwe Testament. We hoeven ons alleen maar af te vragen “Waar is de Aanwezigheid van God nu?” Ook al is God alomtegenwoordig, Hij woont in ieder die gelooft. Geloof het of niet, maar *jij* bent heilige grond. Paulus schrijft duidelijk dat jouw “lichaam een tempel is van de Heilige Geest” (1 Kor. 6:19).

Hetzelfde geldt voor de grond waar gelovigen in groepen samen komen. Aan de kerk in Korinte schreef Paulus dat zij samen “een tempel van God” zijn (1 Kor. 3:16). Hij zei tegen de gelovigen in Efeze dat zij “huisgenoten van God” waren (1 Kor. 2:19). Hij noemde hen “een tempel die gewijd is aan Hem, de Heer, in wie ook u samen opgebouwd wordt tot een plaats waar God woont door zijn Geest” (1 Kor. 2:21-22).

De meesten van ons kennen deze uitspraak van Jezus: “waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden” (Matt. 18:20). Als je dit bekijkt binnen de context van het Oude Testament omtrent heilige grond, dan zie je de volgende betekenis; deze uitspraak zegt dat waar gelovigen samen komen (de spirituele grond die zij innemen) geheiligd wordt te midden van de machten der duisternis.

In het Oude Testament koos Jahweh uiteindelijk Israël als woonplaats; de Tempel in Jeruzalem. Israël werd heilige grond omdat Gods Aanwezigheid daar woonde. Maar die heilige grond werd bedreigd door de omringende volken en hun vijandige goden. Op dezelfde manier zijn gelovigen vandaag de dag gewikkeld in de geestelijke strijd. Wij zijn nu Gods tempel, de speciale plaats waar Gods Geest woont,

stralend van Gods aanwezigheid. We zijn verspreid over een wereld die onderdrukt wordt door de machten van het kwaad.

Uitleveren aan Satan

In Paulus' kijk op de heiligheid van de plaatselijke kerk wordt dit concept duidelijk gemaakt. Elk lichaam van een gelovige is heilige grond, daar is geen ruimte voor doelbewust zondigen.

In hoofdstuk 8 werd uitgelegd hoe het kamp van de Israëlieten afrekende met zonden om de heiligheid van het kamp, hun heilige grond, te bewaren. Daarbij kwam ook de Grote Verzoendag ter sprake (Lev. 16), waar de zonden van het volk ritueel overgeplaatst werden op de geit voor Azazel (Lev. 16:8, 10). Azazel was een demonisch figuur die in de wildernis zou wonen. De Israëlieten stuurden een geit de woestijn in die hun zonde op zich droeg. Zo werd op symbolische wijze de zonde van alle mensen overgeplaatst naar de plaats waar het thuishoorde: In de wildernis, de plaats waar de duisternis heerst.

Paulus laat de Korintiërs op dezelfde manier afhandelen met zonde, het wegsturen naar waar het thuishoort. In 1 Korintiërs 5 schrijft Paulus over de man met seksuele zonde waar hij zich niet van af wil keren. Hij commandeert hen deze man uit te leveren aan Satan! (1 Kor. 5:5). Zijn motivatie voor deze uitspraak was dat er op heilige grond geen ruimte was voor zonde. Gelovigen moesten de mensen die bewust wilden blijven zondigen de kerk uit gooien (1 Kor. 5:9-13). De kerk uitgegooid worden betekende terug de wereld in; naar Satans domein.

Paulus hoopte dat het resultaat voor de man die niet tot inkeer wilde komen als volgt zou zijn: het "verderf van het vlees, opdat de geest behouden zal worden op de dag van de Heere" (1 Kor. 5:5, Herziende Statenvertaling). Hier wordt niet de fysieke dood mee bedoeld, maar de dood van de vleselijke lusten die deze man verstikken (Gal. 5:24-25; 1 Kor. 11:32-33).

Doop als Geestelijke Strijd

Petrus' had dezelfde kijk als Paulus op deze situatie: gelovigen waren in strijd met de machten der duisternis. Deze gedachtegang is terug te vinden in een van vreemdste passages in het Nieuwe Testament, 1 Petrus 3:14-22:

Maar zelfs als u zou lijden omwille van de gerechtigheid, dan bent u toch gelukkig te prijzen. Wees daarom niet bang voor de mensen en laat u door niets in verwarring brengen; erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart. Vraagt iemand u waarop de hoop die in u leeft gebaseerd is, wees dan steeds bereid om u te verantwoorden. Doe dat dan vooral zachtmoedig en met respect, houd uw geweten zuiver; dan zullen de mensen die zich honend over uw goede, christelijke levenswandel uitlaten, zich schamen over hun laster. Het is beter te lijden, indien God dat wil, omdat men goed doet dan omdat men kwaad doet. Ook Christus immers heeft, terwijl hij zelf rechtvaardig was, geleden voor de zonden van onrechtvaardigen, voor eens en altijd, om u zo bij God te brengen. Naar het lichaam werd hij gedood maar naar de geest tot leven gewekt. Hij is naar de geesten gegaan die gevangen zaten, om dit alles te verkondigen aan

hen die ten tijde van Noach weigerden te gehoorzamen, toen God geduldig wachtte en de ark gebouwd werd. In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered, en dat water is een voorafbeelding van het water van de doop, waardoor u nu wordt gered. De doop wast niet het vuil van uw lichaam, het is een vraag aan God om een zuiver geweten. Hierom kunt u vragen dankzij de opstanding van Jezus Christus, die de hemel is binnengegaan en nu aan Gods rechterhand zit, terwijl de engelen, machten en krachten aan hem onderworpen zijn.

Waarschijnlijk vallen je enkele eigenaardigheden op. Wat heeft de doop te maken met de ark van Noach en gevangen geesten? En bedoelt deze tekst dat de doop ons redt?

Wat Petrus hier doet is te vergelijken met wat Paulus in Romeinen 5 doet. Paulus spreekt hier over Jezus met tegelijkertijd Adam in gedachte. Jezus is het tegenovergestelde van Adam. Daarom zegt Paulus dingen als “Zoals door de ongehoorzaamheid van één mens alle mensen zondaars werden, zo zullen door de gehoorzaamheid van één mens alle mensen rechtvaardigen worden” (Rom. 5:19). Toen Petrus over Jezus schreef in 1 Petrus 3 had hij Henoeh in gedachte in plaats van Adam. Maar voor Petrus waren Jezus en Henoeh niet elkaars tegenpolen. Petrus gebruikte Henoeh als een analogie voor iets wat hij duidelijk wilde maken over Jezus.

Je vraagt je waarschijnlijk af waar Petrus op doelde. In het Oude Testament vinden we slechts enkele verzen over Henoeh (Gen. 5:18-24). Hieruit kunnen we opmaken dat hij leefde voor de zondvloed, dat hij leefde “in nauwe verbondenheid met God” en dat zijn leven ten einde kwam “doordat God hem wegnam” (Gen. 5:24). In geen van deze verzen vinden we enige connectie met de beschrijving van Henoeh in 1 Petrus 3.

Om te kunnen begrijpen waarom Henoeh Petrus aan Jezus doen denken, moeten we eerst bedenken dat Petrus over Henoeh las in de Joodse geschriften buiten het Oude Testament. Petrus was met name bekend met een oud Joods geschrift dat veel te zeggen had over Henoeh. Dit boek heet uiteraard 1 Henoeh. In dit boek wordt uitgebreid beschreven wat er allemaal gebeurde ten tijde van de zondvloed. Er wordt veel uitgeweid over Genesis 6:1-4, waar de zonen van God (Henoeh noemt ze Wachters) kinderen produceerden (de Nephilim reuzen) samen met de menselijke vrouwen. Toen Petrus en Judas schreven over de engelen die gezondigd hadden in de tijd van Noach (2 Pet. 2:4-5; Judas 6), verwezen ze naar ideeën die alleen in 1 Henoeh en niet in het Oude Testament te vinden zijn. Het verhaal van de zondvloed in Genesis vertelt ons bijvoorbeeld niet dat deze hemelse zonen van God tot het einde der tijden gevangen zitten in de onderwereld. Dit wordt echter wel gezegd in 1 Henoeh (1 Henoeh 6:1-4; 7:1-6; 10:4, 11-13).

Er gebeurde iets met deze “gevangen geesten” wat Petrus aan Jezus deed denken. In 1 Henoeh wordt een droom van Henoeh beschreven waarin de gevangen geesten hem vragen om namens hen iets aan God te vragen. Henoeh was immers hecht met God. Dus wie hadden ze anders moeten kiezen om voor hen te pleiten om vrijgelaten te worden? Henoeh deed wat ze vroegen, maar kwam terug met slecht nieuws. Gods antwoord was duidelijk ‘nee’. Om dit antwoord af te leveren bij de geesten moest Henoeh afdalen naar de onderwereld. Hij maakte hen duidelijk dat ze nog altijd veroordeeld waren.

Petrus gebruikte dit verhaal als een analogie voor Jezus. Wat hij duidelijk wilde maken was het volgende: Jezus stierf, daalde af naar de onderwereld en bracht daar een boodschap aan de gevallen entiteiten. Toen zij Jezus het dodenrijk binnen zagen komen, dachten ze waarschijnlijk dat hun demonische handlangers op aarde de strijd hadden gewonnen, dus dat ze binnenkort vrij zouden komen. Jezus vertelde hen echter dat Hij maar even zou blijven, Hij zou binnenkort weer uit de dood opstaan. Dit was allemaal onderdeel van Gods plan. De gevallen geesten hadden niet gewonnen. Sterker nog, ze waren nog even veroordeeld en verdoemd als altijd. Dat is waarom deze vreemde passage afgesloten wordt met Jezus “die de hemel is binnengegaan en nu aan Gods rechterhand zit, terwijl de engelen, machten en krachten aan hem onderworpen zijn” (1 Pet. 3:22).

Waarom associeert Petrus dit allemaal met de doop? In Petrus' gedachte werd de dood en opstanding van Jezus, inclusief de proclamatie van Zijn overwinning aan de demonische machten, gesymboliseerd in de doop. De doop symboliseert de dood en opstanding van Jezus (Rom. 6:1-11).

Voor Petrus komt dit alles met de doop overeen, voor hem is het namelijk “een vraag aan God om een zuiver geweten” waar we om kunnen vragen “dankzij de opstanding van Jezus Christus” (1 Pet. 3:21). Het Griekse woord voor “vraag” verwijst naar een belofte die iemand afneemt. Met het Griekse woord voor “geweten” wordt vaak ‘het kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad’ bedoeld, maar dat is hier niet van toepassing. Het verschil kennen tussen goed en kwaad heeft geen directe relatie met Jezus' dood en opstanding. Het Griekse woord kan ook verwijzen naar een belofte die iemand heeft afgenomen om zich ergens aan toe te wijden, een wijze in plaats van dwaze toewijding. Dit is waar Petrus op doelt in 1 Petrus 3. In wezen was de doop een eed die iemand aflegde waarbij hij of zij aan de duistere machten (en natuurlijk ook aan iedereen die bij de doop aanwezig is) liet zien aan wiens kant diegene stond in deze geestelijke strijd. De vroege Christenen begrepen dit beter dan dat wij vandaag de dag doen. Vanwege deze passage was het in de vroege kerk gebruikelijk om tijdens dooprituelen Satan en zijn engelen af te zweren.

Waarom is dit Belangrijk?

Ten eerste, begrijp dat gelovigen heilige grond zijn, de woonplaats van Gods Aanwezigheid, de Glorie van het Oude Testament. Leven we ook als zodanig? Israëlieten en de gelovigen uit Jezus' tijd voelden altijd noodzaak om anders te zijn dan ongelovigen. Hun doel was niet om expres raar te zijn zodat ongelovigen ze zouden vermijden. Het was immers de bedoeling dat Israël een “koninkrijk van priesters” en “een heilig volk” zou zijn (Ex. 19:6). Leven zoals God het bedoeld had leidde tot een vruchtbaar, productief en gelukkig leven. Door te kijken naar het leven van de Israëlieten zouden volken die onderdrukt werden door vijandige goden zich aangetrokken voelen om terug te keren naar de ware God.

Het is Gods plan om de mensen van elk volk te redden en lid te maken van Zijn familie. Wanneer ons wereldbeeld aansluit bij Gods plan, dan zijn wij niet meer van deze wereld. Van deze wereld zijn betekent opgaan in aardse belangen en daarnaar leven. Ongelovigen moeten kunnen opmerken aan ons taalgebruik, gedrag, ethiek en omgang met anderen dat wij anders zijn dan zij. Ze moeten kunnen zien dat we niet cynisch, zelfzuchtig of wreed zijn en dat we anderen niet misbruiken. We lijden niet een

leven dat draait om zelfverrijking. Wij zijn het tegenovergestelde van al deze dingen. Met andere woorden, we zijn hier om te leven als Jezus. Mensen wilden in Zijn buurt zijn *omdat* Hij anders was dan wie dan ook.

Ten tweede, wat we in kerk doen zou God en Jezus moeten eren. In de tijd van de Bijbel ging een bezoek aan de Tabernakel of de Tempel altijd gepaard met de herinnering aan Gods perfectie, hoe 'anders' Hij was en aan de liefde voor Zijn kinderen. Dit ging allemaal hand in hand. Waarom zou God, die boven alles staat en niets nodig heeft, een menselijke familie willen? Waarom zou deze God moeite doen om een nieuwe familie te stichten nadat Hij eerst alle volken had onteigend bij Babel en hen had overgeleverd aan andere goden? Waarom liet Hij het niet voor wat het was? Omdat Hij van ons houdt!

Omdat we weten dat God ook een andere keuze had kunnen maken, maar toch trouw is gebleven, krijgt Zijn liefde een heel andere lading. Als er in kerk niet wordt gesproken over de ironie van Gods liefde wanneer we kijken naar Zijn andere eigenschappen, dan kunnen we als snel Zijn liefde als vanzelfsprekend gaan aannemen. Het kan goedkoop overkomen, zeker voor mensen die Gods heiligheid nog niet goed begrijpen.

En als laatste, wat we in dit hoofdstuk besproken hebben is dat de duistere machten aan de hand van ons gedrag weten aan wiens kant we staan. Ze zijn niet dom. Ze zien hoe trouw we zijn aan God, ook zien ze dat we Jezus volgen aan de hand van onze keuzes en acties, zoals de doop en het weerstaan van zonden. Maar ze zien ook wanneer we ontrouw handelen en hoe dat ons kwetsbaar maakt. Of we het nu wel of niet willen geloven, we worden aanschouwd door beide legers in deze geestelijke strijd.

Op deze manier leven is makkelijker gezegd dan gedaan. Hoewel we al verlost zijn, zijn we nog steeds gevallen. Om naar deze waarheden te leven moeten we met heel ons hart en ziel focussen op de reden waarom we op aarde zijn, als buitenlanders in onze eigen wereld. Niet 'in', maar 'van' deze wereld, net als Jezus (Joh. 8:23; 1 Joh. 4:4). Dit contrast, evenals onze status, zal nog duidelijker worden wanneer we beter begrijpen wat het betekent om kinderen van God te zijn.

HOOFDSTUK VIJFTIEN

Deelnemers aan de Goddelijke Natuur

Weet jij wie je bent?

Ik heb het al eerder gevraagd, maar het is tijd om deze vraag opnieuw te stellen. Ja, we zijn wel 'in', maar niet 'van' deze wereld. We zijn gered door de genade van Jezus door ons geloof (Efez. 2:8-9). Dit is slechts het begin van wat God wil bereiken met Zijn plan.

Gods oorspronkelijke plan voor Eden was dat mensen tot dezelfde familie zouden behoren als Zijn bovennatuurlijke creatie, de hemelse zonen van God die al aanwezig waren voordat God aan Zijn schepping begon (Job 38:7-8). Ook na de zondeval bleef dit plan onveranderd. Christen, jij zal de goddelijke natuur ontvangen, net als een van Gods *elohim* kinderen, zoals Jezus zelf (1 Joh. 3:1-3).

Theologen hebben vele verschillende namen voor dit concept. Een veel gebruikte term is *verheerlijking*. Petrus schreef dat gelovigen "deel [zouden] krijgen aan de goddelijke natuur" (2 Pet. 1:4). Johannes zegt "Bedenk toch hoe groot de liefde is die de Vader ons heeft geschonken! Wij worden kinderen van God genoemd, *en dat zijn we ook.*" (1 Joh. 3:1, eigen nadruk toegevoegd). In dit hoofdstuk bekijken we hoe de Bijbel dit concept uitlegt.

Zonen van God, Nakomelingen van Abraham

Toen God bij Babel de volken van de wereld onder de lagere goden plaatste, was Hij al van plan om opnieuw te beginnen met een eigen menselijke familie. God riep Abraham (Gen. 12:1-8) direct na het Babel-incident (Gen. 11:1-9). Door middel van Abraham en Sara zou God terugkeren met Zijn plan voor Eden.

Gods volk (de nakomelingen van Abraham, de Israëlieten) zijn er niet in geslaagd om Gods heerschappij op aarde te herstellen. Maar één van deze kinderen zou er wel in slagen. God werd mens in Jezus, een nakomeling van David, Abraham en Adam. Door Jezus heen vervulde God Zijn belofte om op een dag de volken te zegenen die Hij bij Babel had gestraft. Paulus schreef hier meerdere malen over. Hier zijn twee voorbeelden:

Mij is in een openbaring het mysterie onthuld waarover ik hiervoor in het kort heb geschreven. Aan de hand daarvan kunt u zich, wanneer u dat leest, een beeld vormen van mijn inzicht in dit mysterie van Christus... maar nu door de Geest geopenbaard aan zijn heilige apostelen en profeten: de heidenen delen door Christus Jezus ook in de erfenis, maken deel uit van hetzelfde lichaam en hebben ook deel aan de belofte, op grond van het evangelie. (Efez. 3:3-6)

[D]oor het geloof en in Christus Jezus bent u allen kinderen van God. U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. Er zijn geen Joden of Grieken

meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen - u bent allen één in Christus Jezus. En omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte. (Gal. 3:26-29)

Zoals in eerdere hoofdstukken is uitgelegd zien we in heel het Oude Testament dat de mensen die geen Israëlieten waren leefden in het territorium van de lagere goden, aan wie God hen had toegewezen bij Babel. Alle volken (behalve Israël) werden onteigend en uitgesloten van een relatie met de ware God. Alléén Israël was Gods erfdeel (Deut. 32:9) van de mensheid. De Israëlieten hadden vele termen voor de verstoten volken, zowel geografische als etnische labels (bv. Egyptenaren, Moabieten, Amalekieten). De meest alomvattende beschrijving in het Nieuwe Testament was het woord 'heiden'.²⁷ Als je geen Jood was, was je een heiden.

Het verhaal van het Nieuwe Testament gaat over een nakomeling van Abraham genaamd Jezus, die stierf en opstond uit de dood. Hij redde niet alleen Abrahams etnische nakomelingen (Israëlieten/Joden), maar ook de volken die afgesloten waren van de ware God. In de geciteerde verzen hierboven, noemt Paulus de inclusie van de heidenen in Gods familie een mysterie. Hij was verbijsterd dat de volken die God onteigend had en onder de heerschappij van andere goden vielen, Gods belofte aan Abraham konden erven.

In Christus zijn allen die het Evangelie accepteren kinderen van Jahweh, de ware God, de God van Abraham, Isaak en Jakob (Joh. 1:12; Gal. 3:26; Rom. 8:14). Dit is waarom het Nieuwe Testament over gelovigen spreekt als familie (zonen, kinderen, erfgenamen) en spreekt over 'adoptie' door God (Rom. 8:15, 23; Efez. 1:5; Gal. 4:4).²⁸ De Bijbel is er heel duidelijk over dat het hier om erfenis gaat. Het vertelt ons wie we zijn: de nieuwe hemels-menselijke familie van God. Het lot van gelovigen is om uiteindelijk te worden wat Adam en Eva waren: onsterfelijk, verheerlijkte afbeeldingen van God, levende in Gods aanwezigheid.

Maar we zijn nog veel meer dan dat, God heeft meer voor ons in petto. Het allermooiste is hoe Jezus naar ons kijkt.

Familiereünie

De eerste hoofdstukken van de brief aan de Hebreëen geeft een bijzonder beeld weer van Gods gemengde familie, menselijk en bovennatuurlijk. Ik vind dit een van de meest geweldige passages in de Bijbel.

²⁷ Vertalers notitie: In de oorspronkelijke versie van die boek wordt hier uitgelegd dat het woord *gentile*, wat in Nederlandse Bijbelvertalingen vertaald wordt als *heiden*, uit het Latijnse woord *gens* voortkomt. "Gens" kan vertaald worden als volk/mens/stam/familie. Het woord "heiden" werd oorspronkelijk gebruikt om mensen van niet-Joodse afkomst aan te duiden, echter is in de loop van detijd is de betekenis veranderd in "niet behorend tot onze Godsdienst".

²⁸ Vertalers notitie: In geen van deze verzen wordt daadwerkelijk het woord "adoptie" gebruikt in Nederlandse Bijbelvertalingen, de boodschap blijft echter hetzelfde.

Hebreeën 1 maakt het punt duidelijk dat Jezus “ver verheven boven de engelen” staat (v. 4). Niemand is hoger in Gods hemelse raad dan Jezus, Hij *is* immers God. In feite maakt de schrijver duidelijk dat geen van de engelen geschikt was om mens te worden en het Koninkrijk te erven, daarom moeten “alle engelen van God Hem aanbidden (vv. 5-6, Herziende Statenvertaling).²⁹ Jezus is koning.

Wonderbaarlijk genoeg was Jezus, toen Hij mens werd, voor een tijd lager dan de engelen. Hij was een van ons. Mensen staan lager dan bovennatuurlijke wezens zoals engelen. De schrijver van Hebreeën vraagt:

‘Wat is de mens dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet? U hebt hem voor korte tijd lager dan de engelen geplaatst; u hebt hem met eer en luister gekroond, alles hebt u aan hem onderworpen.’ ... [W]el zien we dat Jezus-die voor korte tijd lager dan de engelen geplaatst was opdat zijn dood door Gods genade iedereen ten goede zou komen-vanwege zijn lijden en dood nu met eer en luister gekroond is. (Hebr. 2:6-9)

Wat is het resultaat van Jezus’ acties? Ons antwoord is misschien ‘onze redding’. Dat klopt ook, maar de schrijver van Hebreeën probeert ons nog meer duidelijk te maken. Omdat God mens was geworden in Jezus zullen Zijn sterfelijke volgelingen bovennatuurlijk gemaakt worden en deelnemen aan dezelfde familie.

Op een dag, wanneer wij sterven óf als Jezus terugkomt en het nieuwe Koninkrijk van Eden op aarde zal volbrengen, zal Hij ons introduceren tot de rest van de hemelse raad. Hij werd als een van ons, zodat wij als Hem zouden worden:

Want om vele kinderen in zijn luister te laten delen achtte God, voor wie en door wie alles bestaat, het passend de bereider van hun redding door het lijden naar de uiteindelijke volmaaktheid te voeren. Hij die heiligt en zij die geheiligd worden hebben een en dezelfde oorsprong, en daarom schaamt hij zich er niet voor hen zijn broeders en zusters te noemen wanneer hij zegt:

‘Ik zal uw naam bekendmaken aan mijn broeders en zusters,

u loven in de kring van mijn volk....

Hier sta ik met de kinderen die God mij gegeven heeft.’

(Hebr. 2:10-13)

Jezus schaamt zich er niet voor dat Hij mens is geworden, dat Hij lager geworden is dan de *elohim* van Gods raad. In plaats daarvan is Hij er trots op. Het hoorde allemaal bij het strategisch doordachte plan. Hij staat voor de raad (“de kring van mijn volk”) en presenteert ons: *Aanschouw! Kijk naar Mij en naar de kinderen die God mij gegeven heeft. Wij zullen voor altijd samen zijn.* En dat was van begin af aan het plan.

²⁹ Vertalers notitie: Alleen de Statenvertaling en de Herziende Statenvertaling gebruiken het woord “aanbidden”, andere Nederlandse Bijbelvertaling gebruik “eren” daarvoor in de plaats.

Onze deelname aan Gods bovennatuurlijke, hemelse familie is onze eindbestemming. Paulus beschrijft het mooi in Romeinen 8:18-23 (Herziende Statenvertaling³⁰):

Want ik ben ervan overtuigd dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden. Met reikhalzend verlangen immers verwacht de schepping het openbaar worden van de kinderen van God... En dat niet alleen, maar ook wijzelf, die de eerstelingen van de Geest hebben, ook wijzelf zuchten in onszelf, in de verwachting van de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing van ons lichaam.

Paulus bemoedigde de gelovigen met deze boodschap. Hij vertelde de Romeinse Christenen dat zij waren voorbestemd om “het evenbeeld te worden van zijn Zoon, die de eerstgeborene moest zijn van talloze broeders en zusters” (Rom. 8:29). Hij zei tegen de Korintische kerk; “Wij allen die met onbedekt gezicht de luister van de Heer aanschouwen, zullen meer en meer door de Geest van de Heer naar de luister van dat beeld worden veranderd” (2 Kor. 3:18). Ook zei Paulus dat onze mensheid aangepast zal worden; “Want het vergankelijke lichaam moet worden bekleed met het onvergankelijke, het sterfelijke lichaam met het onsterfelijke” (1 Kor. 15:23). Voor Petrus betekende onderdeel worden van Gods familieraad, deel krijgen aan “de goddelijke natuur” (2 Pet. 1:4). Johannes zegt simpelweg “we weten dat we aan Hem gelijk zullen zijn” (1 Joh. 3:2).

Waarom is dit Belangrijk?

Als Christenen hebben we vaak gehoord dat we als Jezus moeten zijn. Dat klopt ook. Maar als we dat horen, denken we dat we moreler moeten zijn in onze acties, of gewoon “minder slecht”. Iets wat we bijna niet kunnen bevatten, dat we op een dag als Hem zullen zijn, veranderen we in een prestatieverplichting.

In plaats van je schuldig voelen over hoe erg we niet op Jezus lijken en opnieuw een belofte doen ‘om het voortaan beter te doen’, moeten we ons denken laten vernieuwen. De zegen van wat Hij voor ons gedaan heeft en zal doen, zal ons denken over Hem en onszelf doen veranderen. ‘Op Jezus lijken’ kunnen we veranderen in een taak die we moeten vervullen omdat God anders boos wordt, maar dat is onjuiste theologie. Op deze manier verandert Zijn genade voor ons in een verplichting. In plaats daarvan kunnen we dankbaar zijn dat God ons zal veranderen, een verandering die God met trots voor ons heeft voorbestemt (Rom. 8:29). We kunnen leven op een manier dat de mensen, die onder de heerschappij van de duistere machten vallen, juist bij Gods familie doet willen horen. Het eerste perspectief is naar binnen gericht, de andere richt zich juist op de hemel.

Het Christelijke leven op aarde draait niet om de angst om te falen en daar God ongelukkig mee te maken. Hij had ons lief toen wij nog slaven waren van de duisternis. Het Christelijke leven draait eigenlijk om de volgende twee dingen; ten eerste, onze adoptie in Gods familie, wat dus betekent dat

³⁰ Vertalers notitie: Slechts de Statenvertaling, de Herziende Statenvertaling en de NBG-vertaling spreken over de verlossing van het lichaam, de andere Bijbelvertalingen beschrijven verlossing van het sterfelijke of aardse. Voor het doel van dit hoofdstuk is gekozen voor een Nederlandse Bijbelvertaling van Romeinen 8:23 waarin het woord *sōματος* (Grieks: σώματος), wat ‘lichaam’ betekent, op juiste wijze wordt vertaald.

Jezus onze broer is en dat God van ons houdt zoals Hij van Jezus houdt. Ten tweede, onze rol in Gods plan om Zijn Koninkrijk op aarde te herstellen. We zijn én zullen onderdeel worden van Gods hemelse raad. Hij is onze Vader, wij zijn immers Zijn kinderen, voorbestemt om te leven op de plek waar Hij voor eeuwig zal zijn. Hij werkt samen met ons. Wij hebben de taak om Hem te helpen de mensen te bevrijden die nog steeds onder de heerschappij van de heerser van de dood vallen en gevangengehouden worden door de onzichtbare duistere machten.

Dat is waar de Bijbel over gaat: van Eden tot Eden. Dat is jouw lotsbestemming. Je aardse leven draait niet om het verdienen van je plekje in Gods familie. Je kunt het ook niet verdienen, het is een geschenk. Je aardse leven draait om het laten zien van je dankbaarheid voor je adoptie in Gods familie. Hiervan mogen we genieten. Dit kunnen we met anderen delen.

HOOFDSTUK ZESTIEN

Heersen over Engelen

Voor ons geloof is het van cruciaal belang dat wij weten wie we zijn als Christenen. Wij zijn de zonen en dochters van God, de hervormde hemelse raad die ál meedraait in het Koninkrijk van onze Vader. Maar er zit meer achter dan alleen dat. Ja, wij zijn Gods familieraad, maar met welk doel?

Ook al zijn we al ín het Koninkrijk (Kol. 1:13), we hebben nog niet de volledige onthulling van het Koninkrijk gezien, we hebben nog niet de hele aarde in Eden zien veranderen. Dit paradoxale concept van “nu, maar nog niet” zien we op verschillende manieren in de Bijbel. In dit hoofdstuk wil ik je een voorproefje geven van het “nog niet” gedeelte. Hieruit zal duidelijk worden met welk doel wij Gods familieraad zijn.

Deelname aan het Koninkrijk nú

Onze participatie in Gods Koninkrijk is niet iets wat voorbestemd was, we zijn immers geen robots voor wie alle taken en functies al zijn voorgeprogrammeerd. Dit schendt het hele idee dat wij Gods afbeeldingen zijn, Zijn vertegenwoordigers. Wij zijn gemaakt om op Hem te lijken. Hij heeft een vrije wil. Als wij geen echte vrijheid hebben kunnen we niet op Hem lijken. Per definitie zijn we dan *niet* zoals Hij. We zijn vrij om Hem te gehoorzamen en te aanbidden, of om in opstand te komen en onze eigen verlangens na te leven. En wat we zaaien zullen we ook oogsten. Ons zaaien is niet voorgeprogrammeerd.

Maar God is groter dan wij. Hij heeft een plan dat zal geschieden. De uitkomst van dat plan is niet afhankelijk van, noch beïnvloedbaar door menselijke vrije wil.

Denk eens aan de bijeenkomst van de hemelse raad die ik in hoofdstuk 1 heb laten zien. Ik vroeg of je echt geloofde wat er in de Bijbel stond. Daarna nam ik je mee naar een bijeenkomst van God en Zijn hemelse raad in 1 Koningen 22. God had besloten dat koning Achab moest sterven, dus dat moest en zou gebeuren. Echter mochten de geesten in Zijn raad bepalen *hoe* hij zou sterven (1 Kon. 22:19-23).

Predestinatie en vrije wil gaan hand-in-hand in het bestuur van Gods Koninkrijk. Gods doel zal niet gestaakt kunnen worden of veranderen. Voor Hem is het mogelijk om zonde en opstand te gebruiken voor Zijn eigen doeleinden, doormiddel van Zijn vrije vertegenwoordigers. Zoals C. S. Lewis ooit zei (in zijn boek *Perelandra*); “Wat je ook doet, Hij maakt er iets goeds uit. Maar niet het goede dat voor jou zou klaarliggen als je hem gehoorzaam was geweest.”

Met welk doel, in het hier en nu, zijn wij Gods familieraad? Om deel te nemen met God in het bevrijden van mensen uit de duisternis. Om mensen te laten zien hoe ze rechtvaardig en met genade kunnen leven, God imiteren om Hem aan anderen te laten zien. Om de waarheid over de ware God te

verdedigen en te verspreiden in een wereld die onderdrukt wordt door jaloerse bovennatuurlijke intelligenties. Om van het leven te genieten zoals God het bedoeld heeft.

Al deze roepingen zijn een training voor het toekomstige Koninkrijk. Zoals Paulus vroeg aan de Korintiërs, die hun goddelijke perspectief hadden verloren terwijl ze ruzie maakten om aardse zaken; “Weet u niet dat wij over engelen zullen oordelen (heersen)?” (1 Kor. 6:3). Hij meende het serieus. Paulus probeerde met deze uitspraak een specifiek punt te benadrukken.

Aangesteld over de Volken

Het Koninkrijk in zijn uiteindelijke vorm moet nog komen. Wanneer die er is zullen de machten der duisternis verslagen worden. De demonische goden zullen hun heerschappij over de volken voor altijd verliezen en vervangen worden door Gods verheerlijkte, menselijke familie en raad. Zie wat Jezus zei in het boek Openbaring:

[H]oud vast aan wat u hebt, totdat ik kom. 'Wie overwint en mij navolgt tot het einde, zal ik macht geven over alle volken. Met een ijzeren herdersstaf zal hij hen hoeden, als aardewerk worden ze verbrijzeld. Ik geef hem macht, zoals mijn Vader die aan mij heeft gegeven. En ik zal hem ook de morgenster geven. (Openb. 2:25-28)

Wanneer Jezus terugkomt om plaats te nemen op Zijn troon op de nieuwe aarde (een nieuw, wereldwijd Eden), zal Hij deze delen met Zijn broers en zussen. Alle machten en krachten zullen van hun troon verstoten worden en wij zullen hun plek innemen. Hun heerschappij zal niet overgedragen worden aan engelen die trouw zijn aan God, want wij zullen hoger staan dan de engelen in Gods uiteindelijke Edenische Koninkrijk. Jezus zal Zijn menselijke broers en zussen de leiding geven.

Ben je verbaasd over die laatste uitspraak in Openbaring 2:28? “En ik zal hem ook de morgenster geven”? Het klinkt vreemd, maar het spreekt over de heerschappij over de volken die Jezus met ons deelt nadat er met de kwade machten is afgehandeld. “Morgenster” is een term die gebruikt wordt om hemelse wezens te beschrijven (Job 38:7). Het is ook een messiaanse term. Gezien de Messias hemels is werden dit soort termen gebruikt om Zijn aanstaande bewind te beschrijven. In Numeri 24:18 staat: “Een ster komt op uit Jakob, een scepter uit Israël.” In Openbaring beschrijft Jezus zichzelf als volgt: “Ik ben de telg van David, zijn nakomeling, de stralende morgenster” (Openb. 22:16).

Het zijn machtige woorden in Openbaring 2:25-28. Jezus zegt niet alleen dat Hij de messiaanse morgenster is, Hij geeft ons ook de morgenster. Hij deelt Zijn messiaans heerschappij met ons. Openbaring 3:20-21 gaat zelfs nog een stap verder, zodat gelovigen dit punt niet kunnen missen:

Ik sta voor de deur en klopf aan. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal ik binnenkomen, en we zullen samen eten, ik met hem en hij met mij. Wie overwint zal samen met mij op mijn troon zitten, net zoals ik zelf overwonnen heb en samen met mijn Vader op zijn troon zit. (Openb. 3:20-12)

Met welk doel zijn wij deelnemers aan de goddelijke natuur? Waarom introduceert Jezus ons bij de hemelse raad als Zijn broers en zussen? Zodat God zelf ons de heerschappij kan geven over de aarde, zoals Hij oorspronkelijk bedoeld had. De hemel zal weer op aarde komen in een nieuw, wereldwijd Eden.

Het Eeuwige Eden

Sinds het eerste hoofdstuk in Genesis was Eden het plan van God voor de mensheid, Zijn bovennatuurlijke afbeeldingen, en voor Zijn Koninkrijk. Het is daarom geen verrassing noch toeval dat het laatste hoofdstuk van Openbaring ons terugneemt naar Eden:

Hij liet me een rivier zien met water dat leven geeft. De rivier was helder als kristal en ontsprong aan de troon van God en van het lam. In het midden van het plein van de stad en aan weerskanten van de rivier stond een levensboom, die twaalf vruchten gaf, elke maand zijn eigen vrucht. De bladeren van de boom brachten de volken genezing. Er zal niets meer zijn waarop nog een vloek rust. De troon van God en van het lam zal daar in de stad staan. Zijn dienaren zullen hem vereren en hem met eigen ogen zien, en zijn naam staat op hun voorhoofd. Het zal er geen nacht meer zijn en het licht van een lamp of het licht van de zon hebben ze niet nodig, want God, de Heer, zal hun licht zijn. En zij zullen als koningen heersen tot in eeuwigheid. (Openb. 22:1-5)

Zie je dat de levensboom de volken zal genezen? De volken die voorheen door machten en krachten gedomineerd werden zullen nu geregeerd worden door de nieuwe zonen en dochters van God: jij en ik.

Dit is niet de eerste keer dat de levensboom ter sprake komt in Openbaring. In Openbaring 2:7 en 2:11 spreekt Jezus tot diegenen die tot het einde blijven geloven; "Wie overwint zal ik laten eten van de levensboom die in Gods paradijs staat ... [en] zal van de tweede dood geen schade ondervinden." De referentie naar de levensboom heeft duidelijk met Eden te maken. De eerste dood verwijst naar de fysieke dood, in de wereld gekomen dankzij Adams zonde en verbanning uit Eden. Alle mensen, gelovigen én ongelovigen, zullen op de dag van het Laatste Oordeel opstaan. Daarom is dit Laatste Oordeel de tweede dood (Openb. 21:8). Zij die met God blijven leven in het nieuwe Eden zullen niet lijden aan de tweede dood.

Waarom is dit Belangrijk?

Vele Christenen hebben een incompleet beeld van het hiernamaals. De Bijbel geeft immers geen volledig beeld van hoe het er uit zal zien. Toch zijn een aantal dingen kraakhelder. We zullen niet op harpjes spelen of al zingende op wolkjes vliegen. Ook zitten we niet alleen maar op hemelse bankjes gesprekken te voeren met overleden familieleden of beroemde gelovigen uit het verleden.

Eigenlijk zullen we het leven leiden dat Eden ons te bieden had! We zullen zorgen voor én genieten van wat God gemaakt heeft, samen met de hemelse wezens die Hem trouw zijn gebleven. Hemel en aarde zullen niet langer van elkaar gescheiden zijn.

Wetende wat onze bestemming is, zou ons denken in het hier en nu moeten veranderen. Zoals Paulus zei; "Wat het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, wat in geen mensenhart is opgekomen, dat heeft God bestemd voor wie hem liefheeft" (1 Kor. 2:9). Wetende hoe spectaculair en glorieus deze uitkomst zal zijn, helpt ons om onze huidige situatie in het juiste perspectief te zien. Nadat Paulus deze woorden schreef, zei hij in zijn tweede brief aan de Korintiërs:

Geprezen zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, de Vader die zich over ons ontfermt, de God die ons altijd troost en ons in al onze ellende moed geeft ... U moet weten, broeders en zusters, dat de tegenspoed die we in Asia hebben moeten doorstaan, uitzonderlijk groot was. We hadden het zwaar te verduren, zo zwaar dat het onze krachten te boven ging. We vreesden ernstig voor ons leven, we waren er zelfs zeker van dat het doodvonnis al over ons was uitgesproken. Maar juist dat liet ons beseffen dat we niet op onszelf moeten vertrouwen, maar alleen op de God die de doden opwekt.... (2 Kor. 3-9)

God kan ons ins leven houden. Maar zelfs in de dood zullen we worden opgewekt om met Jezus op de troon te zitten (Openb. 3:21).

We kunnen op twee manieren leven: met, óf zonder onze eindbestemming in zicht. Als we bewust zijn van ons einddoel zou het ons gedrag moeten beïnvloeden. Als je wist dat je op een dag met iemand zou samenwonen of in hetzelfde kantoor zou samenwerken, maar het is iemand die je alleen maar bekritiseert, kleineert of gewoon niet mag, dan zou je meer tijd en energie steken in het zijn van een vredesstichter, iemand die anderen bemoedigd of misschien zelfs een vriend zijn voor diegene. Hoe komt het dan dat wij onze naaste gelovigen soms zo slecht behandelen? Waarom doen we soms meer moeite om ongelovigen onze vijanden te maken in plaats van Jezus aan hen te laten zien? We hebben óf onze blik op het eeuwige leven, óf niet.

Hoeveel heerschappij zou Jezus met jou moeten delen om je tevreden te houden? Misschien een gekke vraag gezien elke gave die Jezus aan ons uitdeelt fantastisch zou zijn. Waarom twisten we dan met andere gelovigen omwille van status? Waarom vechten we dan met elkaar om aandacht en voor persoonlijk gewin? Zijn wij hetzelfde als de Korintiërs die door Paulus moesten worden herinnerd aan hun toekomst? We zijn óf tevreden om samen met Hem te regeren, óf we zijn dat niet.

Christen, je weet wie je bent en wat Gods plannen voor jou zijn, het is tijd om ernaar te gaan leven.

Conclusie

We zijn bij de eindbestemming van deze reis aangekomen, maar eigenlijk is die pas net begonnen. We hebben onszelf een aantal fundamentele vragen gesteld: Bestaan er andere goden? Als dat zo is, heeft dat dan invloed op onze interpretatie van de Bijbel? Wat betekent het voor ons geloof als we aannemen dat de onzichtbare wereld uit de Bijbel écht bestaat? En dan niet alleen voor de welbekende en geaccepteerde Bijbelverhalen, maar ook de obscure en vaak genegeerde passages? Toen ik eenmaal het bovennatuurlijke inzag, dat als een rode draad door het hele Bijbelverhaal heen loopt, realiseerde ik me dat ik anders moest gaan nadenken over velerlei verschillende zaken. Ik kan al deze zaken in twee woorden samenvatten: identiteit en levensdoel. Ik hoop dat je door het lezen van dit boek op beide gebieden bent uitgedaagd.

Onze Identiteit: We horen Thuis in de Familie van God

Wat we in dit boek besproken hebben heeft belangrijke gevolgen voor wat het betekent om Christen te zijn. In het Nieuwe Testament wordt dit vaak beschreven als “in Christus Jezus zijn.” Als we eenmaal realiseren dat de goden uit het Oude Testament echt bestaan, krijgt het verbod op het aanbidden van andere goden dan Jahweh een hele andere lading. Dit bevel betekent niet dat je geen aandacht mag geven aan geld of auto's of jachtschepen. Het draait om Gods jaloerse liefde voor Zijn mensen. Met andere woorden, het bevel betekent letterlijk wat er staat. De waanzin van loyaliteit aan andere goden is moeilijk te missen.

De verschrikkelijkheid van leven met de gevolgen van Gods veroordeling van de goden en hun volken is kraakhelder. Ooit waren wij onterfd en onderworpen aan de corruptie en uitbuiting van andere goden. Zoals Paulus het zegt; ooit we waren vreemdelingen van God, we waren geen onderdeel van de beloftes en liefde die bij Zijn verbondssluiting met het volk van Israël hoorden (Efez. 2:12). We waren verloren, onderworpen aan de duisternis, vijanden van God in dienst van de onzichtbare heersers (Efez. 4:18; Kol. 1:21).

Het begrijpen van deze situatie maakt doctrinaire begrippen als *adoptie* en *erfenis* betekenisvoller. Het geeft context aan deze begrippen. God was niet bereid om Zijn plan, om samen met Zijn familie op aarde te leven, op te geven. Hij wilde samen met Zijn familie genieten van wat Hij gemaakt had. Bij Babel heeft Hij inderdaad de mensheid de rug toegekeerd, maar direct daarna riep Hij Abraham en begon zo een nieuwe familie. Door middel van Abraham zouden de onterfde volken hun weg terugvinden naar de ware God (Hand. 17:26-27).

De realiteit omarmen van de Bijbelse bovennatuurlijke wereld is cruciaal voor het begrijpen van de Bijbel. Het verklaart waarom de zonde van afgoderij anders dan alle andere zonde is. Israël was geroepen om trouw te zijn aan God; toen zij andere goden gingen aanbidden werden ze verbannen en ontferd, net als de andere volken. Dit is de grootste reden waarom geloof en redding in de Bijbel gelijk staan. God zoekt niet naar mensen die zich goed gedragen. Hij zoekt mensen die in Hem geloven, die Hem trouw zijn. Wanneer wij ervoor kiezen om de God der goden te volgen zal Hij ons redden. Als we een andere god kiezen zullen we oogsten wat we gezaaid hebben.

Trouw geloven betekent voor ons het omarmen van wat Jezus aan het kruis heeft gedaan, Hij was immers 'de mens geworden God'. Onze handelingen en gedrag (onze werken) maken ons niet meer of minder trouw aan Hem, we zullen er niet meer of minder om geaccepteerd worden door God. Wij volgen Zijn bevelen omdat we ervoor gekozen hebben om Hem te volgen. En Zijn bevelen zullen ons leiden naar geluk en voldoening, omdat ze ons wegleiden van de vernietiging van onszelf en anderen. Ze geven ons een tipje van de sluier over hoe harmonieus het leven zal zijn samen met God en de rest van Zijn familie, onze familie, de zichtbare en de onzichtbare, in Zijn Koninkrijk, het nieuwe Eden.

Ons Levensdoel: Onze rol in Gods plan, het herstellen van Eden

Lid zijn van Gods familie heeft één voorwaarde: eeuwige trouw aan de God der goden die naar ons is gekomen in de persoon van Jezus Christus. Dit lidmaatschap geeft ons niet alleen wonderlijke privileges, maar ook een duidelijk doel voor ons leven.

De leden van Gods familie hebben een missie: Gods handen en voeten zijn in het herstellen van Gods goede heerschappij op aarde en het uitbreiden van Zijn familie. De grote omkering die begon in Handeling 2, de geboorte van de kerk, zetten wij voort totdat Jezus terugkomt. Wij zijn het lichaam van Christus; het middel waardoor God deze omkering voortzet. Na het eerste falen in Eden verspreidde het kwaad zich als een ziekte onder de mensen. Zo zal het Evangelie als een tegengif verspreid worden door dezelfde geïnfecteerde gastheren. Wij dragen de waarheid van de God der goden en Zijn liefde voor *alle* volken. We dragen Zijn onveranderde wens om samen met Zijn familie te wonen op aarde, zoals Hij sinds het begin van de schepping wilde. Eden *zal* opnieuw komen.

Het is een wetenschappelijk feit dat de continenten elk jaar verder van elkaar afschuiven. Maar deze continentale drift kunnen wij niet met onze menselijke zintuigen waarnemen. We kunnen dit alleen achteraf beoordelen. Zo is het ook met de gestage en onomstootbare vooruitgang van het Koninkrijk van God. Voor het blote oog is het niet zichtbaar hoe het domein van de goden (de machten van het kwaad) met de dag kleiner wordt, of hoe het Evangelie de ene na de andere persoon bevrijdt van deze onderdrukking. Toch is het een feit.

Om onszelf in dit plaatje te kunnen zien moeten we goed begrijpen dat God nog steeds bezig is met het uitvoeren van Zijn plan, ook wanneer wij er niets van merken. We kunnen niet zeggen dat we in een bovennatuurlijke en onzichtbare wereld geloven zonder te geloven dat God aan het werk is ons eigen leven, inclusief die van anderen in de geschiedenis van de mensheid. *God wilt dat wij doelbewust leven:* Geloven dat Zijn onzichtbare hand en Zijn leger (dat trouw is aan Hem en aan ons, zie Hebr. 1:14)

betrokken zijn bij onze omstandigheden, zodat Gods doel voor een wereldwijd Eden onoverkoombaar zich uitbreiden.

Iedere Christen heeft de belangrijke rol om de weg naar het Koninkrijk duidelijk te maken aan andere mensen en voor de verdediging van dit Koninkrijk. Elke dag biedt ons mogelijkheden om in contact te komen met mensen die onder de heerschappij van de duistere machten zijn. Elke dag zijn er mogelijkheden om elkaar te bemoedigen in de zware taak van het vervullen van ons levensdoel in deze onvolmaakte wereld.

Gebed om Vergeving

Gebed om vergeving - Een waardevol geschenk

Een gebed om vergeving is iets waar we op een bepaald moment in ons leven allemaal naar op zoek zijn. Vergeving is een waardevol geschenk dat noch gemakkelijk wordt verkregen, noch gemakkelijk wordt gegeven. Vergeving is essentieel in het leven; het bevrijdt ons van dingen die we in het verleden verkeerd hebben gedaan en geeft ons hoop voor de toekomst. Het is omwille van vergeving dat Jezus Christus naar de aarde kwam om voor de mensheid te sterven.

Gebed om vergeving - Mogelijk gemaakt door Jezus Christus

Het gebed om vergeving is een gebed dat tot God wordt gericht. Hoewel wij mensen elkaar weliswaar onderling kunnen kwetsen, begaan we al onze zonden uiteindelijk tegen God Zelf. Je zal je misschien afvragen hoe dat mogelijk is. Hoe kunnen onze misstappen de almachtige Schepper van het universum kwetsen? Geeft God er ook maar wat om? In Genesis 6 lezen we dat God Zelf feitelijk bedroefd was over alle verkeerde dingen die de mensen elkaar hadden aangedaan: "De HEER zag dat alle mensen op aarde slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht. Hij kreeg er spijt van dat Hij mensen had gemaakt en voelde zich diep gekwetst." (Genesis 6:5-6).

God is alwetend en is al bedroefd door een enkele gedachte aan kwaad. De uiteindelijke vergeving moet dus ook van God komen. Maar vanwege Zijn rechtvaardigheid kan vergeving niet zomaar vrijelijk geschonken worden. Elke slechte daad moet verrekend worden, anders zou God geen rechtvaardige Rechter kunnen zijn. Jezus Christus stierf in onze plaats aan het kruis te Golgota zodat onze zonden vergeven zouden kunnen worden. Zijn lijden betaalde voor onze zonden. "Dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden." (Mattheüs 26:28)

In Zijn liefde wist God dat ons geweten bevrijd moest worden van schuld en veroordeling. Hij wist dat de vergeving van onze zonden onze grootste behoefte was. In de ultieme liefdesdaad onderging God niet alleen de pijn voor onze slechte daden, maar betaalde Hij ook voor de gevolgen ervan. Op deze manier kan ons vergeving worden aangeboden wanneer wij zondigen. Het enige dat wij hoeven te doen is het aanvaarden van Zijn gratis geschenk: vergeving.

Gebed om vergeving - Vraag God om vergeving

Misschien ben jij toevallig op dit artikel terechtgekomen, op zoek naar een gebed om vergeving om je gekwelde ziel gerust te stellen. Of misschien probeer jij iemand anders te vergeven die jou diep heeft gekwetst. Vergeving wordt vrijelijk geschonken aan alle mensen die Jezus Christus als hun Heer en Redder hebben aanvaard. Als wij onze overtredingen erkennen en om vergeving vragen, dan zal God ons vergeven... zonder verder nog vragen te stellen: "Belijden we onze zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, ons onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad." (1 Johannes 1:9)

Maar als wij Jezus afwijzen, dan wijzen we eigenlijk Gods geschenk van vergeving af. We zeggen dan feitelijk dat we niet met God verzoend willen worden (1 Joh. 1:10). Hoewel het onze vrije keuze is om

Gods vergeving niet te aanvaarden, zullen we uiteindelijk aan het einde van ons leven verantwoordelijk worden gehouden voor alle zonden die we begaan hebben. Het is Gods oprechte verlangen om met jou verzoend te worden. "Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft" (Johannes 3:16). Als jij ernaar verlangt om werkelijk vergeven te worden, bedenk dan wat Jezus heeft gezegd en aanvaard Hem oprecht als jouw Heer en Redder. Je zal vergeven zijn en God zal Zijn transformerende werk in jouw leven beginnen.

Gebed om vergeving - Ontvang een nieuw leven

Het gebed om vergeving geeft ons nieuwe hoop en een nieuw begin. Al onze zonden worden door God weggevaagd. "Ik zal hun wandaden vergeven en aan hun zonden zal ik niet meer denken." (Hebreeëen 8:12).

Als jij begrijpt dat je een zondaar bent en dat Jezus Christus als de enige Redder uit de zonde naar de aarde kwam, dan begrijp je nu het gebed om vergeving. De vraag is: ben je er klaar voor om dit gebed uit te spreken, door Gods geschenk van Zijn zoon, Jezus Christus, te ontvangen? Als dat zo is, kom dan tot inkeer van je zonden, en wijd de rest van je leven aan Hem als Heer:

"Vader, ik weet dat ik Uw wetten heb overtreden en dat mijn zonden mij van U hebben weggehouden. Het spijt me echt en ik wil nu van mijn vroegere zondige leven tegenover U weglopen. Vergeef mij alstublieft en help me om niet meer te zondigen. Ik geloof dat Uw zoon, Jezus Christus, voor mijn zonden stierf, dat Hij uit de dood is opgestaan, leeft en mijn gebeden hoort. Ik nodig Jezus uit om de Heer van mijn leven te worden, om vanaf vandaag in mijn hart te heersen. Stuur alstublieft Uw Heilige Geest om mij te helpen U te gehoorzamen en voor de rest van mijn leven Uw wil te volbrengen. Ik bid hiervoor in de naam van Jezus. Amen."

"Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de heilige Geest u geschonken worden" (Handelingen 2:38).

Als jij vandaag hebt besloten om Jezus te ontvangen: welkom in Gods gezin! De Bijbel vertelt ons vervolgens over een manier om een vervolg te geven aan onze beslissing. Wordt gedoopt zoals Jezus ons opgedragen heeft.

- Word gedoopt zoals Christus ons opdraagt.
- Vertel iemand anders over je nieuwe geloof in Christus.
- Neem elke dag tijd voor God. Dat hoeft geen lange tijdsperiode te zijn. Ontwikkel gewoon een dagelijkse gewoonte om tot Hem te bidden en om Zijn woord te lezen. Vraag God om je geloof te versterken en je begrip van de Bijbel te vergroten.
- Zoek het gezelschap van andere Christenen. Probeer een groep van Christelijke vrienden om je heen op te bouwen, die jouw vragen kunnen beantwoorden en je kunnen ondersteunen.
- Vind een plaatselijke kerk waar je God kunt aanbidden.

WAT DENK JIJ? - Wij hebben allemaal **gezondigd** en verdienen allemaal Gods oordeel. **God**, de Vader, stuurde Zijn eniggeboren Zoon om dat oordeel op Zich te nemen voor iedereen die in Hem gelooft. **Jezus**, de Schepper en eeuwige Zoon van God, die Zelf een zondeloos leven leidde, hield zo veel van ons dat Hij voor onze zonden stierf om zo de straf op Zich te nemen die wij verdienen. Volgens de **Bijbel** werd Hij **begraven** en **stond Hij op uit de dood**. Als jij dit werkelijk gelooft, er in je hart op vertrouwt en alleen Jezus als je Redder aanvaardt door te zeggen: "**Jezus is Heer**", dan zul je van het **oordeel** gered worden en de eeuwigheid met God in de hemel doorbrengen.

Wat is jouw antwoord?

Verzoek van de Auteur

Bovennatuurlijk is een beknopte versie van mijn academische en uitgebreid gedetailleerde boek *The Unseen Realm: Recovering the Supernatural Worldview of the Bible* (Lexham Press, 2015). *The Unseen Realm* is in Engels verkrijgbaar via Amazon.com.

Ik hoop dat *Bovennatuurlijk* een geestelijke verrijking voor je was. Dankzij donaties van mensen die geven om de inhoud van dit boek, heb ik de mogelijkheid om dit boek weg te kunnen geven. Indien u wilt helpen meer van dit soort werk gratis beschikbaar te maken, overweeg dan alstublieft om donateur te worden van Miqlat. Dit kan via miqlat.org.

Voor meer Bijbel-gerelateerd onderwijs, kijk op mijn website drmsch.com of luister naar mijn Naked Bible Podcast op nakedbiblepodcast.com. De naam "Naked Bible" is een referentie naar mijn verlangen om mensen te onderwijzen in de Bijbel zonder de filters van moderne tradities, kerkelijke denominatie of andere religieuze filters.

Zoals je op mijn website zult lezen schrijf ik ook Science Fiction, om zodoende mensen kennis te laten maken met Bijbelse Theologie. Mijn boeken (momenteel *The Façade* en het vervolg, *The Portent*) zijn alleen in Engels verkrijgbaar via Amazon.com.